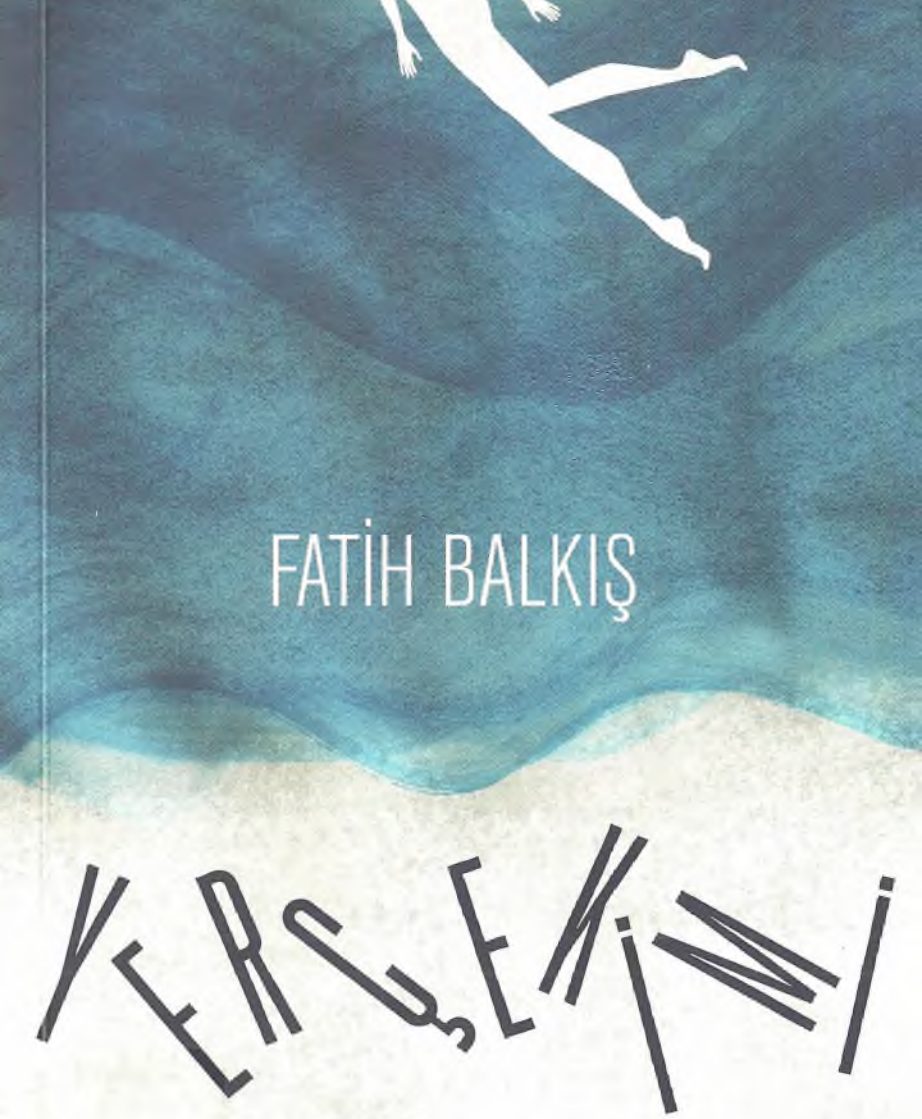

FATİH BALKIŞ

YERSİZKİNİ

can
roman

FATİH BALKIŞ

YERÇEKİMİ

© 2014, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Aya Kitap, 2010
Can Yayınları'nda 1. basım: Ocak 2014, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Faruk Duman

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Tasarım (www.lom.com.tr)
Kapak resmi: © Shutterstock

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Ayhan Matbaası
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. Gelincik Sokak No: 6 Kat: 3 Güven İş Merkezi, Bağcılar, İstanbul
Sertifika No: 22749

ISBN 978-975-07-1934-9

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
www.canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 10758

FATİH BALKIŞ

YERÇEKİMİ

ROMAN

can

Fatih Balkış'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitabı:

Fars, 2013

FATİH BALKIŞ, 1977'de İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dramaturji ve Tiyatro Eleştirmenliği Bölümü'nden 2002'de mezun oldu. Bir süre Bahçeşehir Üniversitesi'nde Sanat ve İletişim yüksek lisansına devam etti. Studio Oyuncuları'na katıldı. 2010'da yayımlanan ilk romanı *Yerçekimi*'ni, 2013'te ikinci romanı *Fars* izledi. *Radikal Kitap*, *Cumhuriyet Kitap*, *Hürriyet Gösteri*, *Remzi Kitap Gazetesi* gibi kitap eklerinde ve dergilerde edebiyat eleştirileri ve söyleşileri yayımlandı. Reklam yazarı olarak çalıştı ve serbest editörlük yaptı. Ailesiyle Kanada'nın Vancouver şehrinde yaşıyor.

Özge'ye

1

Çevirdiği kitabın tanıtım gecesindeydi. Çok ünlü bir yazarın dünyada bir milyon satmış olan yeni kitabını çevirmişti. Yayınevi ilk baskı olarak yirmi bin adet basmış ve kitap çoktan dağıtımcıların eline ulaşmıştı. Gecede yayın dünyasından yöneticiler, yazarlar ve gazeteciler vardı. Herkes elinde içkisi çene çalıyordu. O da bir yerlerde birkaç tanıdığıyla sohbet etmiş, ardından bir masanın başında yalnız kalmıştı. Özel toplantılar için kiralanan büyük bir yerdi burası. Kimi sanat eserlerine de geçici süreyle ev sahipliği yapıyordu. Üst katından görülen güzel bir deniz manzarası vardı. Kadın daha önce oradan şehri izlemişti. Belki benim gibi partinin havasından sıkılmış bir-iki kişiyi bulabilirim, düşüncesiyle merdivenlere yöneldiğinde, mikrofonun boğuk sesi tüm salonda çınladı. Yayıncı mikrofona pat pat vurup dikkati kendine çekti. Bir konuşma yapılacaktı ve Kadın yakınlarda bir yerlerde dursa iyi olurdu.

Otuzlarındaydı, güzel bir kadındı. Saçlarını uzun zamandır kısa kestiriyordu. Sekiz roman, üç oyun ve bir deneme kitabı çevirmişti. Hatta bunlardan biriyle ödül bile almıştı. Daha önceleri tur rehberliği yapıyordu, ama sonunda tüm yaşamını çevirmenliğe adamaya karar vermişti. Bu kararı, kocasından boşanmasından sonra ger-

çekleşmişti. Yayınevinden bir deneme çevirisi almıştı. Çeviriyi teslim ettikten kısa bir süre sonra Yayıncı bizzat aramış ve çevireceği romanın sözleşmesini imzalaması için onu davet etmişti. Sözcükler, cümleler, bir başka dilden çıkıp gelen konuklar ona koca boşluklar yerine, hazlarla dolu bir dünya vaat ediyordu. Kitaplığının rafları masallara, kurmaca kahramanların yaşadığı bir ormana, küçük patikaların uzayıp gittiği manzaraya açılan bir pencereydi sanki. Öylece durup raflara bakmayı ve benliğine dalmayı seviyordu. Bir kitabın mutlaka bir başka kitaba gereksindiğini, bunun için onların sırt sırta durup kendi dünyalarında her şeyi paylaştıklarını düşünürdü. Kendisini de bu dünyada yaşayan bir çeşit tarihöncesi hayvanlarına benzetirdi. Avcı toplayıcı kültürün bir parçası olarak kitapların içinde yaşayan bir çeşit sansardı sanki. Bir paragraf, bir sayfa, bir bölüm derken, romanın damarlarına hızla girip bütün yaşamını bu kanallara akıtıyordu. Başlangıçta Taner olmadan yapamayacağını düşünmüştü. Hayatından çekip gittiğinde oğlu ve sözcükleriyle baş başa kalmıştı. Onunla geçirilen dört senenin ardından, şimdi onsuz geçen bir dört sene söz konusuydu. Ama sonunda buna alıştırmıştı kendini. Çok geçmeden oğlu okula başlayacak ve masrafları artacaktı. Eğer bu kadar çok çalışması için neden aranıyorsa, buna oğlunu göstermek gerekirdi.

Konuşmanın sonunda yayınevinin sahibinin kendisine yaptığı teşekküre gülümsemekle yetindi. Ona dönen birkaç bakışa karşılık verip az önce yapmak istediği şeyi anımsadı ve kalabalığın arasından sıyrılmaya çalıştı. Ama şimdi kendisine yönelen ilgiden kurtulamıyordu. Bir editör ve karısı, sonra bir gazete muhabiri ve tanımadığı iki genç yanına gelmişti. Sorular hep kitap üzerineydi. İngilizceden mi çevirdiği, kitabın İspanyolca mı oldu-

ğu, hatta bir ara yazarın önce Fransızca, sonra kendi dilinde yazdığı söylentisinin doğru olup olmadığı sorularına karşılık verdi. Bütün soruların üstesinden gelebilirdi. Bu kitapla tam dört ay geçirmiş ve her satırının hakkını vermişti. Yazarın davete katılacağı söylenmişti. Ama son anda bir aksilik çıkmıştı. Kadın'la telefonda konuşmuşlardı. Mutlaka kusursuz olduğunu düşündüğü çeviri için ona teşekkür etmişti. Okurlarından özür diliyordu. Bunun ayrıcalık olduğunu düşünenler vardı. Geçen sefer yazarla yemek yeme şansı olmuştu. Yayınevinden editörler ve kendisi, lüks bir otelde güzel bir gece geçirmişlerdi. Anlatacak fazla bir şey yoktu. Yazarın beklenilenin aksine sessiz oluşu hoşuna gitmişti. Birbirlerine karşılıklı gülümsemişler, bir ara çocuklarından konuşmuşlardı. Güneş evden çıkmadan önce söz verdirmişti. Uyumadan geri dönecekti. İki çello ve piyano müziğe başladığında kalabalığın arasından süzülüp kenti bütün ışıklarıyla birlikte kucaklayan balkona çıktı. Tırabzanlara dayanmış kentin uğultusunu dinlerken, gökyüzünde gezinen dev feneri fark etti. Hiçbir yere konamayan bir sinek gibi daireler çiziyordu. Yakınlarda bir geminin ışığı denizi aydınlatıyordu. Yüzlerce denizanası denizin derinliklerinde kayboluyordu. Sanki hepsi kendisine bir şeyler anlatmak istermiş gibi orada salınıyorlar ve sonsuzluğa karışıyorlardı. Birden omzuna dokunan eli hissetti. Ürpermişti. El doğruca gelip omzuna dokunmuştu. Adamın adı Ferhan'dı. Yayınevinin yazarlarından biriydi. İki öykü kitabının ardından beklendiği gibi bir roman yazmıştı.

"Merhaba, sen miydin? Ben de gitmek üzereydim."

"Bu kadar erken? Senin gecen sayılır."

"Halsizim biraz. Üşüdüm de. Hem bir sürü işim var. Oğlumu biliyorsun, söz verdim ona. Bu aralar bensiz uyumuyor."

Böyle durumlar için kusursuz bir bahaneydi bu. Oğlu

onu her şeyden koruyor, her türlü tehlikeden uzak tutuyordu sanki.

Kaçarcasına mekândan ayrıldı. Ferhan elindeki içkisiyle kalakalmıştı. Arabasına bindi ve boş caddelerde hızla sürdü. Neden böyle davrandığına anlam veremedi. Muhtemelen Ferhan da şaşırmıştı. Ona karşı bir kabalık yapmak niyetinde değildi. Ama çocukluğundan beri bu kararlılığının başına türlü dertler açtığını biliyordu. Kimileri için aşırı inatçılıktı bu. Ama öyle olmadığına kendini inandırmıştı. Hatta ona, istiridye adını takmışlardı. Önceleri bu isimden hiç hoşlanmamıştı, ama sonra kabullenmişti. Denizin dibindeki bu canlılarla balık pazarında karşılaştığında sessizce gülümserdi. Dik dik istiridyelere bakar, diğer komşularının aksine ağızlarını kapalı tutmalarını hayranlıkla izlerdi. Daha küçük bir çocukken, istekleri yapılmadığında ya da düşünceleri önemsenmediğinde sessizlik yeminleri ederdi. Birilerinin umurunda olmak ister, okuldan çıkıp da servise binmek yerine üç sokak ötedeki evlerine yürümeyi tercih ederdi. Kimseyle koltuğunu paylaşmak istemez, kimsenin yanına oturmazdı. Daha o zamanlar gelecekte kendi çocuğuna asla böyle davranmayacağı sözünü vermişti. Şimdi Güneş uyumadan yetişmeli ve sözünü tutmalıydı. Gecenin tüm ağırlığı omuzlarındaydı sanki. Kendini rahatlatmaya ihtiyacı vardı. Bu gece onu mutlu etmemişti. Oysa hazırlanmak için epey uğraşmıştı. Yüz temizleme jelleri, yeni alınan ojeler, saç boyaları öylece odasında bekliyordu. Her zaman böyle oluyordu. İnsanlarla bir araya gelmesi gerektiğinde anlam veremediği bir boşluk duygusu içini kaplıyordu. Güzel olduğunu bilsin, yaptığı işe değer verilsin istiyordu. Ama aynı hayal kırıklığı burada da gelip onu bulmuştu. Gecenin en çirkin kadını olduğunu düşünmüş, yapılan sohbetlerde sessiz kalmıştı. Koca bir aptal gibi hissetmişti kendini.

2

Eve geldiğinde Güneş çoktan uyumuştu. Kardeşi, o gece yeğenine bakacaktı. Güneş'in dayısıyla iyi anlaştığı kesindi. Yorulana kadar her türlü oyunu oynuyorlardı. Ayrıca belli saatlerde televizyon izlemesine izin veriyordu. Kardeşi açık kalan televizyona aldırmadan bilgisayarın başında oturmuştu. Kalıp kalmayacağını sordu. Kalacaktı. Hızla mutfağa geçti ve usulca bir şeyler hazırladı. Sonra kardeşinden dağılmış olan oyuncakları toplamasını istedi. Raflardan inmiş kitaplar, legolar ve plastik askerler bütün evi yerle bir etmişlerdi sanki. İçki başını ağrıtmıştı. Çorbasını içerken, şimdi televizyonun karşısına geçmiş olan kardeşine Güneş'in ne zaman uyuduğunu sordu. "Sürekli saate bakarak uykuya daldı," dedi kardeşi. "Dokuza doğru yatağına götürdüm." Güneş'in odasına gitti. Işığı yakmadan yanına yaklaştı. Tavandaki fosforlu yıldızlar parlıyordu. Taner'in onları astığı günü anımsadı. Çinli bir kadından aldığını söylemişti. Renklerinin solmayacağı konusunda kadın garanti vermişti. Çince mi, diye sormuştu. İkisi de gülmüşlerdi. O zamanlar böyle ucuz eğlencelerin zamanıydı. Ama işte çoktan renkleri solmuştu. Artık karanlıkta fark edilmiyorlardı. Yarın ilk iş sökmeliyim onları, diye düşündü. Kardeşine erken kalkıp kalkmayacağını sordu. "Evet," dedi kardeşi.

Çekmecede para vardı, sabah çıkarken alabilirdi. "Gördüm," dedi kardeşi. Odasına gitti. Başucunda duran tarot kartlarını aldı ve karıştırdı. Sırasıyla kupa yedilisi, ters dönmüş bir kılıç üçlüsü, yıldız, para beşlisi, ters dönmüş değnek ikilisi, kupa vale ve savaş arabası açtı ve defterine hepsini kaydetti. Bu desteyi aldığından beri açtığı bütün kartları oraya yazıyordu. Kartların anlamlarını hızlıca okudu. Bazılarının ters olduğu halde iyi şeyler söylemesi hoşuna gitti. Parasal meseleler kısa zamanda iyileşecekti, ama en hoşuna giden şey, Araba kartının sonda olmasıydı. Neler olacağını söyleyen bu karta göre yakın zamanda mutlaka sanatsal bir başarı yakalayacaktı. Öylece kartlara dalmışken yatakta bir ıslaklık hissetti. Çarşafları kontrol etti ama bir şey bulamadı. Pencereleri kapattı. Havanın bu kadar serinleyeceğini düşünmemişti. Kendini titrer buldu. Yatağın içinde büzüldü. Şimdi neredeyse küçülüp tortop olmuş bir haldeydi ve öylece uykuya daldı.

3

Taner pazar günü gelip Güneş'i alacaktı. İki haftadır işlerini bahane ederek uğramamıştı. Güneş'in onu özlediğini biliyordu. Kızgınlığı bu yüzdendi. Güneş iki hafta önce birinden söz etmişti. Babasının yanındaki, ona iyi davranan ve hep gülen bir kadından. Güneş'e sanki mikrop bulaşmış gibi bakmış, nedensiz bir hayal kırıklığı yaşamıştı. Ama kendini sakinleştirmeyi bilmişti. Bu, önünde sonunda olacak bir şeydi. Dört yıl boyunca bir erkeğin yalnız kalması beklenemezdi. Ama şimdi ilk kez Taner'in yanında başka bir kadının varlığını duyuyordu. Kendini Fransız romanlarındaki kadınlara benzetti. Hep böyle melankolik ve tutkulu. Ama bu bir yalandı. Ne tutkunun ne de melankolinin etkisindeydi. Buna apaçık kıskançlık denirdi. Eski kocaya duyulan kıskançlık. Sonunda Taner gelip aldı çocuğu. "Sekiz gibi döneriz," demişti. Geçen hafta Niran'a verdiği sözü tutacaktı. Önce yemek yiyecekler, sonra da oyuna gideceklerdi. Bir restoranda buluştular. Niran spagetti, Kadın'sa et yemek istediğini söyledi. Niran'ın Nişantaşı'nda bir ofisi vardı. Çocuk doktoruydu. Ufaklığa doğduğundan beri o bakmıştı. Doğal olarak konuşacakları ilk konu Güneş oluyordu.

"Günden güne babasına benziyor," dedi Kadın.

"Biraz abartıyorsun!"

"Yo yo, ciddiyim, kitaplarla, müzikle, resimle dolu bir ev yokmuş gibi davranıyor. Plastik askerleriyle, topuyla oynamayı tercih ediyor."

"Çok şey bekliyorsun ondan," dedi Niran. "O daha bir çocuk. Şimdi en aktif olduğu zamanlar. Enerjisini bütün gün yatakta kitap okuyarak harcayamaz. Arkadaş edinmesine izin ver bence, hatta sokaktan olsun bunlar."

Derken konu açılış gecesine geldi. Kadın anlatmaya kararlıydı. Gerçi hiçbir şey olmamıştı, ama yine de anlatmak istiyordu, yalnızca küçük bir ayrıntı olsa bile.

Niran için büyüleyici bir olaydı. Tam sana göre biri, diyordu. Ama Kadın içinde sakladığı şeyi çıkardı sonunda:

"Romanını okudum, hatta öykülerinden birkaçını. Hepsi de çok kötü, çok karanlık şeyler."

"Daha iyi ya," dedi Niran. "Ortada düzeltecek ve paylaşacak bir şeyiniz olmuş olur. Kaçıp gitmen çok anlamsız olmuş. Bana kalırsa onunla yeniden karşılaşmanın bir yolunu bul, hem de bir an önce."

Ferhan öykü kitabıyla önemli bir ödül almıştı. Hem gazetelerde, hem de televizyonlarda tanınan bir kişilikti. Yakışıklıydı ve kadınları etkilemesini biliyordu. "Öykü Öldü mü?" konulu bir tartışma programında, bir eleştirmenle kıyasıya söz düellosuna girmiş, "Cinayeti gördünüz o halde, tanığısınız yani," deyip eleştirmenle alay etmişti. Edebiyattaki tutucu çevreler onu desteklemiş, zaten sayıları bir avuç olan ilgililerse her şeyin ölümünden korktukları gibi, öykünün de ölümüne karşı çıktıklarını söylemişlerdi.

Kadın ilk tanışmalarında derinleşen sohbetlerini anımsadı. Sevdikleri yazarları birbirlerine saymışlar, ardından unutulmuş birkaç kitabı anmışlardı. Kadın Salinger'in kitaplarını kusursuz bulduğunu söylemiş, öykülerinin hâlâ

aşılamamış olduğunu iddia etmişti. Ferhan'sa ayaklarını yere sağlam basmayı tercih etmiş, hiçbir zaman bu kadar kesin konuşamayacağını, evet, pek de iyi okumadığı bir yazar için bir yargıda bulunmak istemediğini söylemişti. Ardından tabii orijinalinden okuduğunuz için, ilk tanışmalarında ona, siz, diyordu, bu yargıya varmakta haklı olabilirsiniz, ama bu düşünceniz oldukça kişisel değil mi?

Şimdi o da kendi düşüncesini açıkça ifade etmekten çekinmiyordu. Hatta buna bir fırsat bulduğu için sevinmişti.

"Ben biraz daha okur merkezli bakıyorum. Yapıtın içinde kendi patikalarımı oluşturmaktan hoşlanıyorum. Herkesin gittiği yollardan değil, kendi yolumdan gitmek, bir çeşit yalnız okur olmak istiyorum. Böyle bakarsanız, Salinger'le aramda kurduğum bağı anlayabilirsiniz, ama sakın yanlış anlamayın beni, gözlerimi kör etmiş değil."

Sonra edebiyat sohbeti derinleşmişti. Ferhan postmodern edebiyatın Augustinus'la da başlayabileceğini iddia ediyor, yazarıyla karşılaşan Don Quijote'den örnekler veriyordu. Kadın'sa bütün konuşulanları dikkatle dinliyor, sözü onun öykülerinden örneklere getiriyordu. Ama sözünü sakınmadığı açıktı: Onun öykülerindeki dilden hoşlanmadığını, yarattığı şiirsel dünyayı sevmediğini söylemişti. Sohbetin sonunda ikisi de birbirlerine bu zihin açıcı konuşma için teşekkür etmişti. Ama Ferhan da, o da bir çeşit huzursuzlukla ayrılmışlardı. Belki de, diye düşündü, ilk konuşma aramızdaki duvarın asıl nedeniydi. Bir uzlaşma aramaksızın ikimiz de kendi kabuğumuza çekildik. Bu iyimser tutum Kadın'ın yüzüne de yansıdı.

Restorandan çıkıp tiyatro binasına geldiler. İkinci kattaki salona yönelmiş izleyicilerin peşine takıldılar. Sezonun son oyunuydu. Kadın uzun zamandır fırsat bulup da gelememişti. Strindberg'in *Alacaklılar*'ı. Üç kişilik bir oyun. Küçük salonda çıt yok. Sanki seyirciler birbirlerini

tanıyorlarmış gibi sessizler. Herkes bu ayinin doğasına uyum sağlamış. Niran, sesini beğendiği erkek oyuncunun adını sordu.

"Ama ikisi de seslendirme yapıyor."

"İşte sesi karizmatik olan."

"İkisi de karizmatik."

"İşte ne bileyim."

"İzle ve gör."

Oyun boyunca Kadın düşüncelere daldı. Cüneyt Türel'in sahnenin sağında gözlerinden akan yaşın anlamını düşündü. Başta aldatmaca gibi görünen dostluğun yok oluşu içindi bu gözyaşı. O hayata verilen bir ceza için. Yoksa eski bir aşkın küllerine değil. Emin bundan. Niran da gözyaşlarını tutamamış, bir yandan alkışlıyor, bir yandan hıçkırarak ağlıyordu. Sezonun son oyununa yetişmeleri iyi olmuştu.

"Alçak adam." dedi Niran. "Kadına yapmamalıydı bunu."

İkisi de hâlâ oyunun etkisindeydiler. Vedalaşırken birbirlerine sarıldılar.

Kadın eve döndüğünde Strindberg'in günlüklerinden bulup defterine yazdığı şu cümleleri okudu:

Strindberg'den Bosse'ye 28 Ağustos

Dün sana ellerimi uzattım. Bu, genellikle şu anlama gelir: Kötü olan her şeyi unutalım. Bu, genellikle şu anlama gelir: Affet ve unut. Ama o eli tutmadın. Bundan pişmanlık duymazsın umarım!

Ve sonra devam ediyordu:

Yeni evlendiğimiz zamanları hatırla... O gün, evlendikten sonra, benim bir erkek olmadığımı söyledin! Bir hafta sonra ise bütün dünyaya artık Bayan Strindberg olmadığını açıklamak istiyordun. Üstelik kız kardeşlerin de seni bekâr kabul ediyorlardı. Bu nazik miydi? Bu aklı başında bir davranış mıydı? Bu eğer benim çocuğum değilse, o zaman demek ki bir başkasının olacaktı. Ama senin demek istediğin bu değildi, sen sadece beni zehirlemek istiyordun ve bunu da bilinçsiz bir şekilde yapıyordun. Bu yüzden seni uyandırdım, bir ateş parçası ile...

Sonraki üç gün ise her şeyin korkunç ve berbat olduğunu haykırıyordu. İntikam peşinde olan bir yazar, kadınlardan intikam almak için onları küçük düşürdüğü ve suçladığı oyunlar yazabilir ancak. Böyle miydi gerçekten, emin değildi. O güvensiz, kadınlardan korkan ve mutlu bir aile yaşantısını tedirginliğinden dolayı asla elde edemeyecek olan, zihni karışmış bir Kuzeyliydi artık.

4

Bazen sabahın erken saatinde bütün ezan seslerinin birleştiği bir anda uyanırdı. Tüm bu sesleri bölen bir vapurun sesini, güvercinlerin sesini, yoldan geçen bir arabanın evlerin duvarlarına çarpan sesini duyar ve kendini bu koca boşluğa ait hissederdi. Parklardaki çimenlerin nemli, bankların oturulamayacak kadar ıslak, yalnızca temizlik işçilerinin ve evsizlerin olduğu bir saatte eşofmanlarını ve spor ayakkabılarını giyer, yürüyüşe çıkardı. Spor yapmak için değildi bunlar, yalnızca gerçekten de sabahların ancak bu giysilerle karşılanmasının doğru olduğunu düşündüğü içindi. Bu saatlerde annesinin yokluğunu fark edip uyanan Güneş'se usulca yatağının içinde onu bekler, bazen geceden kalma kitabıyla oyalanırdı. Sonra gidip Güneş'i yanağından öper ve incecik bacaklarını saran kaplumbağa desenli pijamasıyla alay ederdi. Güneş bütün kaplumbağaların o uyurken yolculuğa çıktıkları, o uyanmadan hemen önce de geri döndükleri konusunda ısrarcıydı. Pijamasındaki kaplumbağaları sayarken, kafasını bacaklarının arasından geçirir, kendini komikleştirirdi. Kadın da bu sahne sırasında gülme krizine girerdi. Sonra televizyonu açar ve bir çizgi film kanalını izlerlerdi. Kadın, Güneş'in büyük bir dikkatle televizyon izlemesine şaşırırdı. Bunun Taner'den kalma bir özellik

olduğunu düşünürdü. Bazen gecenin geç saatlerinde NBA finalleri için uyanık kaldığında saatlerce hiç konuşmadan büyük bir dikkatle maçı izlerdi Taner. Ruhunda ve bedeninde hiçbir kımıldama olmadan yapardı bunu. Bazen sevişmeleri sırasında sessizlikten daha fazla yoran ve anlamsızlaşan ve giderek uzayan zamanlarda bir ölü gibi katılaştığını hissederdi bedeninin. Bedeninin kıvrımlarını, yumuşaklığını değil, giderek keskinleşen ve bir bıçak gibi acı veren dokunuşlarını duyumsardı. Sonra uyuyakalırdı Taner. Bir süre sonra yataktan sessizce kalkar, buzdolabının ona yaşamı yeniden bahşeden ışığına ihtiyaç duyardı. Yalnızca oradan üzerine yayılan ışıkla ve serinlikle içine tuhaf bir neşenin dolduğunu hissederdi. Gidip bir kitabı aralar, tozlarını üfler, onların yerlerini değiştirir, saate bakar, uyumak için bir zaman belirlerdi. Hızlıca göz attığı bir cümleyi aklında tutmaya çalışır, derken canı portakal suyu ister, berjer koltuğa oturur ve kitapta daha fazla yer açardı kendine. Bazen de ayakkabılığın, koltuğun altından gelen hışırtılara kulak kabartır, kitabı yana devirir ve elindeki böcek ilacını köşelere, küçük deliklere sıkardı. Gecenin anlam kazanması, her seferinde yeni bir heyecanın başlamasına neden olurdu. Sonra okunmak için sıraya konmuş kitaplardan birini alır ve gece biterken bir romana güzel bir başlangıç yapmak için en uygun zamanı kollardı. Bir Patricia Highsmith ya da Ruth Rendell'in böyle zamanlar için uygun olduğunu düşünürdü.

5

Beklenen karşılaşma bir hafta sonra gerçekleşti. Bu kez kalabalık bir masada oturuyorlardı. Tam da böylesi bir ortamda, diye düşündü Kadın. Çünkü yazarların ve yayıncıların dünyasını gerçekten çok sıkıcı buluyordu. Burada herkes kendi bildiğinden ileri gidecek cesareti bulamazdı hiçbir zaman. Oysa onlara karşı kendini biraz olsun üstün görüyordu. Buna "ilk okumanın önceliği" diyordu. Ferhan'la göz göze gelmeleri uzun sürmedi. Sessizce gülümsedi Ferhan. Sonra o yokmuş gibi konuşmasını sürdürdü. Yayıncılardan biri, yeni bir şey yazıp yazmadığını sordu. Büyük bir gururla, "Evet, yeni bir romanım var," dedi, "hâlâ üzerinde çalışıyorum, şimdiye dek yapılmamış bir şey deneyeceğim."

Herkes meraklanmıştı. Ferhan da ilginin kendisine yönelmesinden hoşnuttu.

"Deneysel bir şey... İstanbul'a gelmeden önce Ankara'da bir yaz boyunca birlikte yaşadığım dayımla ilgili, daha doğrusu onun ortadan kayboluşuyla..."

"Bana anlattığında çok heyecanlandım. Sene sonuna yetiştirse Edebiyat Büyük Ödülü'nü alacağından eminim," dedi Yayıncı.

Bütün bu konuşmaları bir türlü ciddiye alamadı Kadın. Televizyonlarda boy gösteren tanınmış romancıla-

rın söylemleri geldi aklına. Suç deyince olmazsa olmaz Habil ile Kabil örneğini verip ardından Karamazov Kardeşler'e sözü getiren ve tıkanan romancılar midesini bulandırıyordu. Nedense hepsi maç çıkışı futbolcuların birbirine benzeyen sözlerini yineliyorlardı. Yüz yıl önce keşfedilmiş bir buluşu, dehalarının bir parçasıymış gibi sunuyorlardı. Bitirilmiş bir romana eskimiş, modası geçmiş gözüyle bakıyorlardı. Yapıtlarını bir bütün olarak göremiyorlar, hep aynı budalalıklar, dedi içinden. Ona da birkaç soru sordular. Ne çevireceğini. "Verona'da yaşayan bir İngiliz'in romanını," dedi. Bunu özellikle söylemişti. Kimse ilgilenmedi bile. İleri gitmek istiyordu ama yapamıyordu. Romanları, romanların dünyasını paylaşmak için şimdi burada her şeyini vermeye hazırdı. Ama söz dönüp dolaşıp transferlere, bonservislere, istifalara ve işlerinden kovulanlara geliyordu.

Bir ara masada yer değiştirmeler oldu. Ferhan yanındaki sandalyeye oturdu. Ona sormadan bardağına şarap ekledi, yine gülümsemekle yetindi. Ama konuşmamaya devam ediyorlardı. Kadın sessizliğin üzerinde fazla durmadı. Kendinden geçenler ve sarhoş olanlara, kahkahalar arasında kayıp giden bir zamana o da katılmıştı. Derken masanın altında bir şeyin bacaklarına dokunduğunu hissetti. Kaşlarını çatıp bir an duraksadı. Ferhan'ın eliydi bu. Ama sanki farkında değilmiş gibi konuşmaya devam ediyordu. Kadın bacağını çekecek oldu, ama el kendiliğinden uzaklaştı ve hiçbir şey olmamış gibi masanın üzerine doğru hareketlendi. Önce soğuktan terlemiş su şişesine yöneldi ve yarım rakı bardağının üzerini tamamladı. Sonra çatallardan biri meze tabağından şişkince bir yükle Ferhan'ın ağzına yöneldi. Rakı bardağı, çatallar, sigara ve en sonunda sıkıntıdan masada çıkarılan tıkırtılarla yavaşça bir huzura gömüldü. Hepsi birkaç sa-

niye süren bu eylemler ve o elin spatula gibi avucu ve kısacık parmakları yeniden yok oldular.

Derken Ferhan ona dönüp şöyle dedi:

"Solak mısın sen?"

6

Bir hafta sonu kahvaltıda Güneş çay içmek istemediğini söyledi. Başlangıçta aldırış etmedi. Belli ki bir oyunun parçasıydı bu. Ne kadar süreceğini o da bilmiyordu. Daha altı yaşında olduğu halde şimdiden kararlar alabilmesi hoşuna gitti. Güneş için ergenliğe atılmış bir adımdı bu.

Sinemaya ya da ilgisini çekecek bir yere gidebilirlerdi, ama Güneş evde kalmak istiyordu. Onun evde kalması bütün günü evde geçirmesi demekti. Oysa yaklaşan yaz için biraz alışveriş yapsa fena olmazdı. Elbiseler almayı seviyordu. Ayakkabılar, terlikler, çeşit çeşit etekler, puantiyeli, sarı, siyah ve mavi elbiseler. Dükkânlarda vakit geçirmek, vitrinlerin nasıl düzenlendiğini, sezon indirimlerini izlemek hoşuna gidiyordu. Neler olup bittiği, ekonominin gidişatı, insanların dertleri tasaları üzerine birçok şey öğrenilebilirdi vitrinlerden. Ara sıra içinden neden bir modacı olmadığını düşünür, sonra annesinin dikiş konusundaki sabrını aklına getirir ve çocukken iğneler, iplikler yerine kitaplar ve defterlere ilgi duyduğunu hatırlardı. Bu alışkanlığı evde giyecek bulmasına engel olurdu bazen. Onca şey arasında aradığını bulamamak, kendine bir şey yakıştıramamak iki şeye neden olurdu: yeni şeyler almak gerektiği ve eskilerden bir an önce kurtulmanın zorunluluğu. Çocuğu ikna etmesi fazla uzun

sürmedi. Yalanı şuydu: Yeni açılan alışveriş merkezinde çok büyük bir oyuncakçı vardı. İlgisini çekecek bir sürü oyuncak olabilirdi. Legolarından ve askerlerinden sıkılmış olan Güneş, "Olur" demekle yetindi.

Arabayla yola çıktılar. 1998 model bir Fiesta'ydı. Taner'le aralarında arabanın lafı bile olmamıştı. Zaten bu arabadan kurtulmaya çalışıyordu. Sorunları bitmeyen bir arabaydı işte. Egzozu düşüyor, motoru bozuluyor, ansızın silecekleri çalışmaya başlıyordu. İçi hep toz içindeydi. Gerçi temizletmek de işe yaramıyordu. Arabayla uğraşmak başka bir sanat dalı olsa gerekti. Ama boşandıktan sonra araba daha az sorun çıkarmaya başladı. Bunu çok kullanmayışına bağladı, Kadın. Yoksa Taner'in yaşamından çıkışıyla bir ilgisi olamazdı. Güneş yol boyunca hiç konuşmadı. Arka koltukta sessizce oturuyor ve Kadın'la dikiz aynasında göz göze gelmemeye çalışıyordu. Bunun bir oyun olduğunu anladı Kadın ve o da bakmamaya başladı. Israrla bakmamayı sürdürürken, bu kez Güneş kaçamak bakışlar attı. O da o bakışları yakalamaya çalıştı.

Güneş oyuncak reyonunda oyalanırken, Kadın eski bir tanıdığıyla karşılaştı. Sevindi buna. Okuldan bir arkadaşıydı. Hem filoloji okuyup hem de serserilik yapan biriydi. Havai bir tarafı vardı adamın. O zamanlar şiir yazıyordu, ama asla bununla övünmüyordu. Hatta şairleri kolayca aşağıladığı oluyordu. Kadın o zamanlar birkaç şiirini okumuştu ama neden çift dil kullandığını anlamamıştı. Okuduklarının derinliklerinde gizli anlamlar olduğu seziliyordu, ama Kadın bu tutumu sevmemişti. Üzerine konuşmadan, fakat sessizce birbirlerinden uzaklaşmaları gerektiğinde anlaşmışlar gibi bir daha şiirlerin sözü edilmemişti.

Ayaküstü konuşuyorlardı şimdi. Kadın bir yandan çocuğu izliyordu. Adam da bunu fark etmişti. Şimdi neler yaptığı, evlenip evlenmediği ve edebiyata duyduğu ilgi... derken elindeki tüylü kurbağayı fark etti ve gülümsedi. Adam ellerini kaldırıp, "Kendim için," dedi.

Adam bir öğle yemeğine davet ediyordu onu. Cağaloğlu'nda bir matbaada şu sıralar yürüttüğü birkaç işi vardı. O taraflara yolu düşerse mutlaka gelmeliydi. Medrese'ye gidip dertleşirlerdi. Ayaküstülüğü sevmiyordu, ama kendisini daha iyi anlatmak ve biraz da yemek teklifini reddedilmez kılmak için, "Edebiyatta, düşüncede ve dostluklarda ayaküstülüğü sevmiyorum," dedi. "Mutlaka ara ve görüşelim."

"Görüşürüz," dedi Kadın.

Şimdi bu kısacık karşılaşma ona ne hissettirmişti? Bu adamda kesinlikle bir doygunluk vardı. Hatları, dik bakışları ve gizlediği şeylerle tam bir sır kutusuydu. Sanki bu adam tüm ağırlığını onun üzerine vermiş ve bütünüyle onu kaplamıştı.

7

Boşandıktan sonra Taner'le bir kez yatmıştı. Bunun bir daha yinelenmemesi için daha sonraki zamanlarda elinden geleni yapmıştı. Birlikte yaşadığı bu adamın şimdi ona bütünüyle yabancı biriymiş gibi gelmesi şaşırtıyordu onu. Ayrılalı bir yıl olmuştu ve ikisi için de yaşam belli bir hızda gidiyordu. Birbirleriyle olan konuşmaları sanki telefonda gerçekleşen iş konuşmalarına benziyordu. Duygusuz ve her zaman sorgulayan bir ses tonuyla. Pişman değildi, ama yattığı adamın, eski kocasının nasıl bir yaşam sürdüğü, neler yaptığı hakkında en ufak bir bilgisi yoktu. Bir araya geldikleri ender zamanlarda çocuktan başka bir şey konuşmuyorlardı. Ama işte nasıl olduysa birkaç dakika içinde sevişmeye başlamışlardı. O, hakkında hiçbir şey bilmediği bir adamdı. Birlikte geçirdikleri tatillerde, araba ve tren yolculuklarında duyduğu coşkunun yerini çoktan bir boşluk almıştı. Bu konuyu o kadar çok düşündü ki, sonunda onu kendinden uzaklaştırmanın yollarını buldu. Bu yalnızca Taner olduğu için değil, bir erkek söz konusu olduğu içindi aynı zamanda. Onun tıkırtılarla iş yapmasına, blues dinlemesine, her zaman en zeki adam olduğunu ispatlamaya çalışmasına dayanamıyordu. Evet, pratik bir zekâsı vardı, ama nedense o zekâ kendi arkadaş çevrelerinde zehirli oklar sürün-

müşçesine tehditkâr bir hale bürünüyordu. Londra' nın incelikleri, New York'un gece yaşamı, Paris metrosunun pis kokusu ondan soruluyordu. Sahiplendiği geçmişini, bitip tükenmek bilmeyen çocukluk ve ergenlik anılarını duymaktan sıkılmıştı. Onun çapkınlıkları, eski sevgilileri ve bir fırsatını bulup gittiği gizemli partileri, gece yattığında uykusunu bölen asıl karabasanlardı. Bütün bunlardan sonra sevişmeleri ise her şeyi bir kez daha kanıtlamıştı onun gözünde. Taner giyinirken kıllı bacaklarının, kısa çoraplarının, yukarı doğru çekilen pantolonunun ne kadar alçaltıcı olduğunu düşünmüştü. O ise çarşafın altından çıkmamış, dış kapının sesini duyana kadar onunla konuşmamıştı. Sonra hemen giyinip çarşafları çöpe atmış, soğuğa aldırmadan bütün gün evi havalandırmıştı.

8

Telefondaki Niran'dı. Akşama buluşmak istiyordu. Biriyle tanışmıştı. Her şey çok çabuk olup bitmişti.

"Nasıl yapabiliyorsun?" dedi Niran'a. "Bu kadar çabuk biriyle tanışıp sonra sonsuza kadar onunla kalabileceğini nasıl düşünürsün?"

"Şimdi de beni mi suçlayacaksın?" dedi Niran

"Hayır, özür dilerim," dedi Kadın. "Bu konularda ne ahlaken ne de başka açılardan, yani seni kıskandığımı falan düşünmüyorsun değil mi?"

"Bundan emin olamıyorum. Yo, yo, şaka yapıyorum, kızma sakın! Eve gidip yattık, işte bütün mesele bu."

"Evet, bütün mesele bu," dedi Kadın.

"Çok çekici bir cerrah," dedi Niran. "Geleli bir hafta olmuş, ama hiç karşılaşmamışız, düşünebiliyor musun?"

"Demek şu insanı kesip biçen tiplerden?"

"Hadi, yapma lütfen. Harika zamanlar geçirdim, diyorum. Mutlaka senin de tanışman gerek."

"Peki nesinden etkilendin?" dedi Kadın.

"Gizemli biri, öyle kendini hemen ele veren tiplerden değil. Aslına bakarsan kendi dışındaki dünya için bir şeyler düşünmesinden etkilendim. Açıkçası hayatımın erkeği değil belki, ama sırf bu yüzden hayatımın erkeği olabilir."

"Anlamadım," dedi Kadın, "nasıl olacakmış bu?"

"İşte bunca zamandır anladığım bir şey var, insanlarla uğraşıyorum biliyorsun, anne babalarla, çocuklarla, yeni anne babalarla, deneyimli olanlarla. İnsanlar birbirlerine çok benziyorlar. Sorunlarını anlatırken kendilerini usulca ellerime teslim edişlerini görmelisin. Sonunda şunu anlıyor insan: Yaşam ondan kaçanların değil, onu çekip çevirenlerin cenneti. Şimdi bence sen şu okuduğun romanların etkisinden çıkmalı ve elindeki fırsatları değerlendirmenin bir yolunu bulmalısın."

"Bunu söylemek senin için çok kolay," dedi Kadın. "Yani yeni tanıştığın biri, birlikte yemek yediniz, eğlenceli şeyler anlattı, hastaneden birkaç tanıdığınızla karşılaştınız, sen bunun iyi olduğunu düşündün, o biraz çekindi, dedikodudan korktu, sonra senin rahat olduğunu görünce hepsini budala olmakla suçladı, evet bir anda açıldı sana, bir cerrah, insanın kanını, etini düpedüz gören biri, insanın içyüzünü iyi bilen biri. Sizlerin dünyasını düşününce bana anlattığın şu hikâyeler geliyor aklıma. Hani şu doktor kadın, burun ameliyatından çıkarken, 'Dünyanın en güzel kadını benim, ben güzelim,' diye sayıklayan. Sonra bir de şu tanınmış işadamı, narkozdan çıkarken çevresine küfürler edip durması. Kuzum siz bunlarla mı eğleniyorsunuz, nasıl bir dünya bu?"

Niran daha fazla direnemedi. "Bak konuyu nereye getirdin yine; ben sana yaşadığım bir şeyi anlatıyorum, sense kalkmış bizi, doktorları suçluyorsun. Kime duyuyorsun bu hıncı söylesene?"

"Aslına bakarsan kimseye," dedi Kadın, "biliyorsun Taner'den sonra yalnızca bir kişiyle yakınlaştım, o da evliydi. Evet, belki sürdürebilirdim ama, hem benim için hem de Güneş için çok zor bu."

"Bence direnme daha fazla," dedi, Niran, "insan iyi kötü bir şeyler yaşamadan yaşlanmamalı, hem sonra bu

bir çeşit unutma da, kendi karanlığını büyütmek bu, kendinden uzaklaşmak da diyebiliriz..."

"Peki kiminle yapmalıyım bunu? Ferhan'la mı, yoksa şu gazeteciyle mi?"

"Her şeyi zorlaştırıyorsun. Ferhan da olabilir, gazeteci de. Sadece doğru hamleler yapmaya ve yaptığın şeyden zevk almaya çalış..."

"Evet, evet," dedi Kadın...

9

Kadın annesini aradı. Sitemkârdı anne. Hani şöyle bir haftalığına çocuğu da alıp gelse iyi olurdu. Bunu daha önce de yapmıştı. Annesinin sayfiyedeki evine gitmiş, bütün gün çene çalan kadınlara bakıp durmuştu. Onlardan kurtulmak için kendini dışarı atmıştı, ama okumak olası değildi. Korkunç bir sıcak gecenin dokuzuna kadar eşlik ediyordu ona. Her yerde emekliler ve onların yeniyetme torunları vardı. Çocuklu aileler, emekli öğretmenler, banka emeklileri ve şefleri eşleriyle onlar için yapılmış pansiyonlarda günlerini geçiriyorlardı. Gece olduğunda da dışarısı koca bir cehenneme dönüyordu. Denizden gelenlerin yemek yemeleri, ardından masa oyunlarına kendilerini kaptıranlar ve zar sesleri, derken uzaklarda bir yerlerden gelen o korkunç müzik sesi. Bu işkenceye bir daha katlanamam, diyordu, oysa annesi ısrarcıydı. Torununu ondan uzak tutmaya hiç hakkı yoktu. "Öyleyse sen gel," dedi annesine, bir şeyleri bahane etti... Annesi fazla düşünmeden tamam, deyiverdi. Telefonu kapattığında huzursuz oldu. Annesini salonda sağ sola telefon açarken ve sağlığından söz ederken düşündü, ama Güneş de özlemişti onu, hem son zamanlarda iyice huysuzlanıyordu. Ona dönüp, "Anneannen geliyor," dedi, Güneş sevinçle gülümsedi, Kadın hırsını alır gibi, "Artık iyice

yıkar seni," dedi, "Yıkanmaaaam!" deyip öbür odaya kaçtı Güneş. Güneş beş yaşına bastığında ona hediye olarak bir sürü boyama kitabı, atlaslar ve bir denizci giysisi almıştı. Sonra o haliyle çocuğa baktığında ona Tadzio demeye karar verdi. Fındık kabuğu rengi dalgalı saçları, hafif ince uzun burnu ve büyük yeşil gözleri ve elbette o sıra yeniden okuduğu *Venedik'te Ölüm* yüzünden.

10

Çevirdiği romanla baş başaydı. Şöyle bir tekniği vardı: Önce kitabı gelişigüzel okuyor, çoğu zaman sonuna kadar olmuyordu bu, arada karşılaştığı dil oyunları ya da zorlayıcı sözcükleri not alıyor, sonra kitabı bölümlere ayırıyordu. Sevdiği, etkilendiği bölümleri defalarca okuyor, bulduğu karşılıkları seçerken dikkat ediyordu. Her zaman yapıtla arasına bir engel koymayı başarıyordu, ama şimdi bu romanı okurken kendini iyice kaptırmış buldu. Kitaptaki adam çocuğunun ölümünden sonra karısıyla aralarındaki tek bağın yitirilmiş olduğunu düşünüyordu. Buraya kadar her şey anlaşılabilirdi. Karısının bir âşığı olduğu, karısıyla ortak yönleri bulunmadığı ve her nasılsa iki yabancının bunca sene nasıl bir oyun içinde oldukları adamın dilinden bir bir anlatılıyordu. Kadın bu ilgi çekici anlatım tekniğiyle ilgilenmişti önce. Adam hep, dedim, diye düşündüm, dedim kendi kendime, gibi sözcüklerle cümleleri bitiriyor, geçmişi şimdiyle birlikte yürütmeyi başarıyordu. Bu anlatım biçiminin kendi zihnini rahatlattığı, hatta ona tüm dertlerinden kurtulma olanağı verdiği bile söylenebilirdi. Son bölümle birlikte roman boyunca hesaplaşılan yaşantıya görkemli bir başkaldırışa hazırlanıyordu okur. Belki Tanrı'ya adanmış bir Bach eserinin sonu gibi, içine çektiği soluğu nefesli sazlarla birlik-

te geçmişinin üstüne üfleyecekti adam. Ama öyle olmuyordu işte. Adam o karanlık eve girer girmez uysal bir kediye dönüşüyor ve merdivenleri yalvararak çıkıyor ve soluğu karısının dizleri dibinde alıyordu. Tam bir hayal kırıklığı, diye düşündü Kadın. Aslında kendi yaşamını düşündüğünde güçlü bir erkek portresiyle şimdiye değin karşılaşmamıştı. Bu adamın onun ilgisini çeken söylemleri işte bu son sahneyle yerle bir olmuştu. Romancının ustalığı bu işte, diye düşündü, Kadın. Herkesin umduğu bir kahramanlık öyküsü yerine, herkesin bildiği bir sonu başka yollardan geçerek anlatma. Gülümsedi. Güçlü erkek imgesini bir kez daha düşündü kafasında. Çizgiler geldi önce, ardından bu çizgilerden bir erkek çizdi kafasında. Sonra o çizgiler ete kemiğe büründü ve gözünün önüne çocukluğunun anılarıyla karışan görünümler geldi. Babası geldi, sonra erkek kardeşi. Ama hemen yitip gittiler. Taner'i düşündü. Onun pijamalı halini aklına getirdi. Şimdi oyalanmanın zamanı değildi. Onun hep eğlenceli bir yönü vardı. Olayları bir ucundan yakarlarsa sonuna kadar içinden eğlenceyi akıtmasını bilirdi. Belki de onu katlanılır kılan buydu. Bir ara oyunculuğu denemişti, sonra prodüksiyon işlerine bulaşmıştı. Nerede o yeniyetmeler için konserler varsa onların hizmetindeydi. Kim bilir bunu nasıl kullanmıştı. Ufak kızlar deneyimli erkeklere bayılırlar. Hatta kırkında bile olsa uzun ve bakımlı saçları olan ve iyi kötü sanattan anlayan bir adama hep hayranlık duyarlar. Hele bu adam onların taptıkları dünyaca ünlü starlarla tanışmışsa. Bir süre sonra Taner de silindi, Ferhan'ın yüzünü aklına getirdi, ama onu gerçeğinden değil de, fotoğrafından hayal etti. Romanının arkasına basılmış bir fotoğraftı bu. Bir sırıtışın fotoğrafı.

11

Kendine ılık bir banyo hazırlardı. Pek sık yaptığı bir şey değildi bu. Genelde banyo işini çabucak halleder, beş dakika içinde bütünüyle kurulanır, saçlarından tek bir damlanın bile fayansın üzerine düşmesine izin vermezdi. Alışveriş merkezinden aldığı bir takım duş setini özenle açtı ve köpük yapıcı minik topları ve aroma terapi yağlarını yeteri kadar suya karıştırdı. Soğuk suyun sıcakla buluştuğu yere elini daldırdı ve bekledi. Sonunda soyunup suyun içine girdiğinde bedeninde rahatlama yerine bir baskı hissetti. Nefes alamıyordu. Bir çarpıntıyla birlikte soluk alıp verişleri hızlandı. Neyse ki geçti. İçeriden çocuğun seslerini duydu. Kendi kendine oynuyordu. Suyun içine gömülmüşken aklına yıllar öncesinin görüntüleri geldi. Çocukluğundan kalma görüntüler. Almanya'dan döndüklerinde henüz on iki yaşındaydı. Babası, "Yeter artık!" demişti. Devletin bursla okumaya gönderdiği mühendislerden biriydi. Erkek kardeşi henüz dört yaşındaydı, olan bitenden haberi yoktu. Önce eşyalar toplanmış ve bir TIR'a yüklenerek Türkiye'ye gönderilmişti. Ardından ufak tefek eşyalar da bir arabanın bagajına tıkıştırılmış ve üç gün süren o uzun yolculuk başlamıştı. Bulabildiği kadar çikolata almış, çantasını bunlarla doldurmuştu. Ülkeye varana dek bu çikolataların

hepsini yemişti. Oysa zor günler için saklayacaktı ve kimseyle –kardeşiyle bile– paylaşmayacaktı. Bütün hepsini bitirdiğinde karnında dayanılmaz şiddette bir ağrı hissetmişti. Tam da sınıra yaklaşırken olmuştu bu. Ağrı geçer diye kendini tutmuştu, ama artık dayanılmaz hale gelmişti. Bu kadar çikolata yememeliydim, diye düşünmüştü. Oysa neden çikolata filan değildi. İlk kanaması gerçekleşiyordu. Başına ne geldiğini bir benzincide anladı ve kustu. Bütün yediklerini çıkarttı. Sonra sınırı geçtiler; ağrı falan kalmadı.

Banyodan çıkınca dışarıdan bir korna sesi yükseldi. Evin önüne çoktan park etmiş olan Niran'ın kırmızı spor arabasıydı bu. "Sanki boğaların dikkatini çekmek için tasarlanmış," derdi Niran. Sonra da kahkahayla gülerdi. Güneş içeride oynamaya devam ediyordu. Niran'la iki saatliğine dışarı çıkacağını, evde yalnız kalıp kalamayacağını sordu. Güneş, "Artık büyüdüm anne," dedi. Kadın, gardırobundan yeni alınmış bir pantolonu ve desenli bir tişörtü üzerine geçirdi. Saçları henüz kurumuştu ama bu halini seviyordu. Niran sıkıntıdan parmaklarını direksiyonda gezdiriyordu. Güzel bir kadındı. Göğüslerini ortaya çıkaran bir elbise giymişti.

"Nasılsın bakalım?" dedi Niran

"İyiyim," dedi Kadın, "olması gerektiği gibi, ama yorgunum biraz."

"Hayrola? Bilmediğim bir şey mi var?"

"Ne kadar sürer işimiz?" dedi Kadın, Niran'ın sorusunu geçiştirir gibi.

"Bir, en fazla iki saat," dedi Niran...

İki kadın yol boyunca pek konuşmadılar. Onları sollayan arabalardan yönelen bakışlara hiç karşılık vermediler. Uzunca bir süre radyodan gelen ince bir kadın sesine

dikkat kesilmişlerdi. Kadın program boyunca bir İngiltere'den, bir Amerika'dan gelen anket sonuçlarını okuyordu. Yatakta mutlu musunuz ya da sevgilinizi tanıyor musunuz başlıklı anketlerdi bunlar.

Sessizliği bozan, Kadın oldu. "Annem gelecek yakında," dedi.

"Ne zamandır görüşmüyorsunuz?"

"Geçen yazdan beri."

"Özlemiştir sizi."

"Evet, emeklilik hayatı en çok da bunu getiriyor insana, özlem."

"Fena mı işte, biraz rahatlarsın, hem Güneş'le de ilgilenir."

"İnsanın kendi çocuğuna bu yaşta güven duyması nasıl bir şey bilsen..."

"Ne oldu?"

"Sabah, çıkmadan önce, yalnız kalıp kalamayacağını sordum, elbette kalırım anne, dedi, ben çoktan büyüdüm."

"Bence de yaşına göre çok olgun bir çocuk."

"Sanırım öyle."

Sonunda eve gelmişlerdi. Niran'ın çoktandır bakındığı evlerden biriydi burası. Emlakçı onları kapının önünde bekliyordu. Gülümseyerek yaklaştı. Yirmili yaşların sonunda uzun boylu bir genç adamdı. İki ev vardı söz konusu olan. Niran çok kararsızdı ve yardım istiyordu. Biri bahçe katı olmasına karşın yine de deniz gören ferah bir evdi, diğeri şimdi bakacakları bir çatı katı.

"İnsan ya en altta olmalıdır ya da en üstte," deyip gülüverdi Niran. Emlakçı da gülümsedi buna. Evi dolaştılar. İkisi de beğenilerini dile getirdiler. Kadın balkona çıkıp kentin görüntüsüne uzun uzun baktı. İçeriden yankılanan ayak sesleri, gülüşmeler ve kahkahalar yükseli-

yordu. Evet, fiyat, yo hasta kabul etmem, ama siz hastalanıp gelirseniz bu acil bir durum olarak istisna olabilir. Niran'ın emlakçıyla olan yakınlaşması. Ama hepsi bir oyundu. Evi ucuza kapatmak için. Hayır, kedi ya da köpek yoktu. Ama olmasında bir sakınca mı vardı? Adam, "Hayır ama baştan bilmemiz önemli," dedi. "Genelde saygın insanlar sitemizi tercih ediyorlar ve çoğu sakinliğe ihtiyaç duyanlar oluyor." Kadın ne düşünüyordu? Diğer evi görmeye bile gerek yoktu. El sıkıştılar ve evden ayrıldılar. Arabanın bu kadar havalı olması emlakçı üzerinde etkili olmuştu. İçi rahattı. Hemen oracıkta depozito ve kirada indirim yapıvermişti. "Çok güzel olacak," diyordu Niran. "Hemen bu hafta sonu taşınmalıyım. Bir parti yapsak fena mı olur?" "Aman," dedi Kadın, "senin o kendini beğenmiş doktorların..."

"Endişelenme," dedi Niran, "yalnızca en iyi anlaştıklarım olacak, sen kimi çağıracağını şimdiden düşün."

12

Kitaplığına göz gezdirdi. Düzenliydi her şey. Yalnızca büyük ciltli olanlara ne zamandır dokunmadığını fark etti. Birini aldı ve kalın kitabın sayfalarını yavaşça çevirmeye başladı. Sonra hemen ilk sayfada kendi adını gördü. Ne tuhaf. İnsanın kendi adını görmesi bütün bir yaşamı kapsamıyordu her zaman. Yaşamının unutulmuş, gizlenmiş anlarına ulaşamadığı bir isimdi yalnızca. O isim ne yazık ki bütün bir yaşam değildi. Böyle anlarda, sessizliğin hâkim olduğu ve düşüncelere daldığı anlarda hep olan bir şey vardı. Nereden kaynaklandığı belli olmayan görüntüler gelirdi gözlerinin önüne. Belki gördüğü bir düş olabilirdi bu ya da okuduğu bir kitaptan bir bölüm ya da düpedüz kendi anıları. Ama asla emin olamazdı. Aynı görüntü defalarca, en beklenmedik zamanlarda kendi zamanından kopup gelir, şimdinin üzerini kaplardı. Birkaç kez çevresine anlatmaya çalışmıştı. Hani herkesin kendi düşlerini anlattığı zamanlarda. Sonra bu görüntülerle yaşamaya alışmıştı. Sevdiği bir Fransız romancının kitabını aldı eline. Kitabın ilk cümlesini yeniden okudu. O güne dek yazılmış en iyi ilk cümle olduğunu bir kez daha düşündü. Bir insanın hikâyesinin, "Ben gidiyorum," diyerek başlamasına, dahası yazarının bunu yapabilmesine hayran kalmıştı. Yeniden sayfalarını çevir-

diğinde bir yıl önce yaşadıklarını anımsadı. Bunu şimdi düşününce yeniden ayrımsadı. Gazeteci otel odasından ayrılırken böyle söylemişti. Onu odada tek başına bırakmıştı. Şehrin görüntüsüyle ve yan odadan duyulan oda temizleyicisinin sesleriyle baş başa bırakmıştı onu. Televizyonlardan, köşesindeki fotoğraflarından tanıdığı bir adamdı önce. Sonra onunla karşılaşmaları bir yazgıya dönüşmüştü. Gazeteye gitmiş ve onun masasına oturmuştu. Adam açık oynamıştı. Sabah olduğunda birkaç söz söyleyip gitmişti. O da ondan kalan küçük bir iz aramıştı. Kibrit ve bornoz otelindi. Yalnızca sigara izmaritleri vardı kül tablasında.

13

Aynı gün uzun zamandır gelmesini beklediği bir Hollandalı yazarın konferansı vardı. Herkese açık bir toplantı olacaktı, bu yüzden erken gitti. Hava yağmurluydu, salonda arka sıralara doğru boşluklar vardı. Tanıdığı pek çok insanı gördü, hepsine selam verdi. Oturduğunda yanı boş kalmıştı, kimsenin oturmamasını diledi. Hollandalı yazar tek bir noktaya bakarak kendi dilinde konuşuyordu. Kadın söylenilenlerin bir kısmını anlıyordu, ama yine de çeviri kulaklıklarından almıştı. Yazarın karşısında önemli bir başka yazar daha vardı ve ortak temalar üzerine konuşuyorlardı. Sözgelimi yolculuklar, yer değiştirmeler, sınırları geçmeler. Hollandalı yazar bir dönem yaşamını geçirdiği Portekiz'den söz açtı. Sonra Fas'ta kendine kurduğu dünyadan, bir eve yerleştiğinden, o evin sahibinin ışık dolu oğullarından ve son olarak İstanbul'dan söz etti. Çocukluğunu, Nazilerin ülkesini, işgalini de öyküleyerek anlatıyordu. Yirmi yaşına geldiğinde ilk romanını yazmıştı. Bir yıl içinde bitirmişti romanını ve şimdi çevresindeki herkes ona romancı olduğunu söylüyordu. Oysa ona göre hiçbir şey değişmemişti. Parlak bir eğitimi yoktu, nasıl yazacağını, ne yazdığını daha çok bu yolculuklar belirlemişti. Yazarın karşısındaki ise önemli bir edebiyat adamıydı. Uzun zamandan beri ülkenin ilerici

sanat hareketlerinin içinde etkin olarak yer almış biriydi. Yayın dünyasının da aranılan ismiydi. Kadın onu tanıyordu. Daha önce birkaç kez sohbet etme şansları olmuştu. Yazarla, edebiyat ve sinema üzerine konuşmuşlardı. Aralık ayıydı ve karşılaştıkları bu süre içinde Kadın ona ve anılarına dönük sorular sorup durmuştu. Sözgelimi şimdi Paris'te yaşayan Albert Cossery'nin öykülerinden söz açmış, yazar önce bu ismi anımsamamış, çok sonra Paris'te imza gününe geldiğini ve kendisiyle tanıştığını söylemişti. Sonra Fransız edebiyatı üzerine konuşmuşlardı. Yazarın anlattıkları o kadar kişiseldi ki, Kadın belki de yalnızca kendisine anlatılan bu anıları bir kenara yazması gerektiğini düşünmüştü. Etkileyici bir bellek ve birbiriyle bütünleşen bir dünya. Yazar çok sonra kurmacaya inanmadığını söylemiş ve yazmakta olduğu ve kahramanı kendisi olan bir roman projesinden söz açmıştı. Demek bana güvendi, diye düşünmüştü Kadın. Ama o romanın yazılıp yazılmadığını bilmiyordu. Bu kadar kısa zaman içinde iki önemli düşüncesini onunla paylaşmıştı. Mutlu olduğu anlardan biriydi bu. Bunlara küçük sırlar bile denilebilirdi. Şimdi aynı yazar, Hollandalı yazarın karşısında en az onun kadar soğuk, çocukluğunu anlatıyordu. Kesinlikle bana anlattığı gibi değil, diye düşündü. Şimdi onlarca insanın önünde, aynı anlama gelebilecek ve birbiriyle kesişen dünyalar yaratmak, belki de aynı dili konuşmak adına o da çocukluğun evrelerinden söz ediyordu. Sanki burada zorla bulunuyordu ve bu zorunluluğun keyfini çıkarmanın yolunu bir türlü bulamıyordu. Söyleşinin bitiminde iki yazarın yanına gitmeye karar verdi. Hollandalı olana kitaplarından birini imzalatacaktı. Öbürüne yalnızca selam verecekti. Kalabalık dağıldıktan sonra, Hollandalı yazar kitabı imzaladı. Öbürünün bakışları ise Kadın'ın üzerinden aşarak koridorlara, kapılara yöneldi. Kadın, onun kendisini tanımadığına

karar verdi. Kesinlikle böyle olmalıydı. Yoksa yalnızca imza almak için gitmiş değildi o toplantıya. Yıllar önce yapılmış olan çok özel bir sohbetin biraz olsun devamını getirmek istiyordu. O zaman, Houellebecq'in kitabı çıktığında, üzerine konuşacak çok şey bulmuşlardı. Aradan bunca zaman geçtiğine göre, yeni şeyler üzerine de konuşabilirlerdi. Belki ayaküstü, ama yazar onu tanımamıştı işte. Fuayeye çıktığında yalnızca karmaşa vardı. Bir çeşit hayal kırıklığıyla peşinden gidilemeyen adamın uzaklarda yükselen omuzlarını gördü ve hemen terk etti orayı.

14

Hamileliğinin ilk günlerinde alışveriş merkezlerinin en alt katına da uğramak istiyordu. Bebekler için giysilerin, arabaların, her çeşit oyuncağın satıldığı dükkânlar vardı burada. İkisi de henüz yaşamda olmayan bir şeye yönelmenin tuhaf duygusunu yaşıyorlardı. Başlangıçta her şey yolundaydı. Küçük elbiselere, şirin ayakkabılara bakmak, çocuğun kız ya da erkek oluşuna göre renkler seçmek eğlenceli geliyordu. Ama Taner bu oyuna daha fazla devam edemedi. Hatta artık onunla alışverişe gitmez oldu. Bahaneleri arttı. Sonunda vitrinlerin önünde, şişmiş karnıyla yalnız başına kaldı. Ona verilmiş bir ceza gibiydi bu.

Taner'in iş programı giderek yoğunlaşıyordu. Bitip tükenmeyen konserler, etkinlikler, söyleşiler tüm yaza yayılmıştı artık. Kadın bunca gösteriye kimlerin gittiğini merak ediyordu. Neredeyse yüzlerce konser düzenleniyordu ve bu işleri yürütecek kişi olarak Taner seçiliyordu. Prodüksiyon amirliği, sabahtan gece yarılarına dek sanatçıların, oyuncuların kaprislerini çekmek demekti. Ses düzeni, dekor ve sonunda ışık ayarlarıyla birlikte provalar ve sonunda gösteri saatinde büyük bir tedirginlikle bekleyiş. Gösteri biter bitmez bu kez de sahne üze-

rindeki her şeyin gerisingeri TIR'lara yüklenmesi ve bu işin olabildiğince hızlı yapılması gerekiyordu. Bu şu demekti: tek başına bir yaşam. Üstlenmesi gereken sorumluluklar ve bir çocuk. Kadın bütün bunlar olurken yine de içinde bir huzur hissediyordu. İnsanın başkaları tarafından terk edilişinin öyküsünü kabullenmiyordu. Çünkü kendi yalnızlığı bu terk edilişlerin sonucunda oluşmuş değildi. Taner'in eve zamansız gelişlerine ses çıkarmıyordu, çünkü her zaman öbür çiftlere karşı bu kavgasızlık haliyle övünmüşlerdi. Yaşamın geceye sarktığı çoğu zaman, eline eğlendirici bir kitap alıyordu. Taner sabaha karşı eve dönüyor, Kadın'a bir öpücük veriyor, hafif şişmiş karnını avuçlarıyla okşuyor ve uyuyakalıyordu. Artık yanında uyuyan bu adamı düşündüğünde yaşamla ilgili hemen hiçbir düşünce belirmiyordu kafasında. Yaşamını sahneye adayanlara, yaşamını adamayı anlamsız buluyordu. Bir keresinde yazar arkadaşlarından biri Taner'in bu hallerinden sıkılmışçasına, "İlginç bir iş seninki, yaşamını sanata adamışsın ama hep tabloya arkadan bakıyorsun!" demişti.

Söylenmek istenileni anlamamıştı Taner. Hatta hoşuna bile gitmişti. Olayların gizemli taraflarını anladığını, görülmeyeni gördüğünü düşünmüştü. Aslında anlattıklarıyla ilgi çekiyordu. Sting'in kaprislerini, bir kış konserinde Joan Baez'le birlikte kutladıkları doğum gününün hikâyesini duymak ilginç oluyordu. Sonunda ikisinin de arkadaşlarını birbirlerinden ayırmaya karar vermişlerdi. Böylesi ikisi için de daha huzurluydu. Taner kendi arkadaşlarıyla anılara daldığında, Kadın aklında bir müzikle uzak düşüncelerin peşine düşüyordu.

15

Hediyeler, oyuncaklar, en çok da çikolatalara sevindi Güneş. Ama Kadın'ın izni olmadan hiçbirini yiyemeyeceğini biliyordu. Yolculuk iyi geçmişti. Altmışlarında, emekliliğini yıllar önce kazanmış bu kadının annesi olabileceği düşüncesini garipsiyordu. Oysa gülüşünde ya da söze girişinde giderek annesine daha çok benzediğini düşünüyordu. Anneye yabancılaşırken anneye daha fazla benzeme durumu. Mutlaka bir açıklaması olmalıydı. Annesi sabahın beş buçuğunda uyanıyordu. Gece kaçta yatarsa yatsın aynı saatte kalkmayı âdet edinmişti. Yaşlandıkça dört saatlik uykunun yettiğini iddia ediyordu. Güneş yedide uyanıyordu. Kendisi ise duruma göre uyanırdı. Güneş televizyonun karşısında, elinde tereyağı ve bal sürülmüş bir dilim ekmekle olurdu. Sonra birlikte kahvaltı masasına otururlar ve bir şeyler atıştırırlardı. O sabah annesi her şeye el attı. Bir temizlikçi kadın bulacak ve evi şöyle bir temizletecekti. Kahvaltı masasını kendi kurdu. Yanında getirdiği reçel kavanozlarını bir bir masaya dizdi. Kahvaltıdan sonra banyo vaktiydi.

16

Annesi buradayken çeviriye daha fazla devam edemeyeceğini anlamıştı. Her gün bir bahane bulup dışarı çıkıyordu. Üniversite yıllarında edinmiş olduğu alışkanlıklarını hâlâ sürdürdüğü söylenebilirdi. Bilindik bir rotası vardı. Kendini pasajlara girip çıkan bir *flâneur* gibi hissederdi. Sahaflar, ıvır zıvır satan yer satıcıları, işportacılar, balıkçılarla birlikte kentin tam da kalbinin attığı yere doğru sürüklenirken, aklına türlü varsayımlar gelirdi. Bunca insanın yer altı tünellerinden çıkıp yer üstü karargâhlarındaki yerlerini almalarına, sonra yeniden yeraltı sığınakların geri dönmelerine şaşar dururdu. Güvercinler, hiç durmadan uzayıp giden tramvay seferleri, sonsuz bir dalgalanma ve uçuşan bulutlarla birlikte kendini bir masalın içinde bulduğunu düşünürdü. Öyleydi de.

Okul arkadaşının ona verdiği kartı buldu cebinde. Demek aynı giysiyi giymişti yine ve bunca zamandır unutulmuş bir kartın sahibiydi. Kart defalarca katlanmış, ufalmıştı. Üzerinde yazan adresi okuması için açması gerekiyordu. Okul yıllarından beri gelmemişti bu ara sokaklara. Ama bir keresinde okuduğu ama sahibi olmak istediği bir kitap için bütün sokaklarında dolaşmıştı. Yayınevinin sahibi onu karşısında görünce şaşırmıştı. Bir okurun

kitabın peşinde bu ücra hana gelmesi adamı büyülemiş ve parasını almadan kitabı ona hediye etmişti. O zamanlar bu olay çok hoşuna gitmişti. İlk kez yaptığı okumaların, kendine kitaplardan kurduğu dünyanın önemsendiğini düşünmüştü. Sonraları sık sık buraları ziyaret etmişti. Şehrin içine gömülmüş hazinelerin saklandığı hanlara hayrandı. Bu hanlarda çalışanlar da tıpkı madenciler gibi değerli olan şeyleri ortaya çıkarıyorlardı. Biraz soruşturarak hanı buldu. Girişteki çaycı üst katı gösterdi. Kapının önünde kâğıt topları duruyordu. İçeriden matbaa makinesinin tekdüze sesi geliyordu. Kadın'ın basılan şeyin ne olduğunu anlaması kısa sürdü. Düğün davetiyeleriydi bunlar. Aralıksız çalışan makine beyaz sayfalara şiirler basıyordu. Birkaç çalışan da şimdi meraklı gözlerle onu izliyordu. Kadın içeri giremeyeceğini anladı ve hemen geri döndü.

17

Annesi yemekleri yapmıştı. Kardeşi de evdeydi. Bu çocuğun yaptıklarına akıl sır erdiremiyordu. Okul biteli üç yıl olmuştu ama hâlâ bir işe girmemişti. Staj dönemini büyük bir fabrikada geçirmiş, hatta oradan bir iş teklifi bile almıştı. Sonra kız arkadaşıyla bir Amerika serüvenine atılmak istemişlerdi. Ama kız vize alırken, kardeşi ne yazık ki eli boş dönmek zorunda kalmıştı. Kız da sensiz gitmem, dememişti. Bazen ailesinden kalan evde –Çapa yakınlarında bir evdi bu– bazen de ablasında kalıyordu. Kadın'ın dışarı çıkması gerektiğinde çocuğa o bakıyordu. Bu işi iyi yaptığı bile söylenebilirdi. Güneş de onunla olmaktan mutluydu. Dayısını çok seviyordu. Hep birlikte yemek yediler. Ufaklığın keyfi yerindeydi. Hatta biraz şımardığı bile söylenebilirdi. Annesi okul alışverişlerini birlikte yapmak istiyordu. Önlüğünü, çantasını, ayakkabısını hediye olarak o alacaktı. Kadın sessizce dinliyordu. Derken ceptelefonu çaldı. Arayan Yayıncı'ydı. Geç bir saatte aradığı için özür diledi. Ertesi gün için acil bir toplantı kararı alınmıştı. Gelse çok iyi olurdu. Hem onu ilgilendiren konular da vardı. Kadın, telefonu kapadıktan sonra düşündü. Şu sıralar pek de yolunda gitmeyen çeviriyi düşünüp huzursuz oldu. Gönderdiği bölümleri mutlaka beğenmemişlerdi. Çocuğun yatma vakti gel-

diğini söyledi. Başta annesi itiraz etti. Daha çok erkendi. Biraz daha oturabilirdi. Çocuğu o yatıracaktı. Kitabını alıp odasına gitti. Dış kapının sesini duydu. Kardeşinin yine acelesi vardı.

18

Yaşamın neresinde durduğunun bir önemi yoktu. Öncelik her zaman sözcüklerindi. Sözcüklerin tek hâkimi olmak, dillerin arasındaki gizli yer altı sularını keşfetmek, bir sözcükten bir dünya kurmak hoşuna gidiyordu. Kendine ait bir oda ya da kendine ait bir dünya. En çok da buna inanıyordu. İnsanın yapayalnız oluşu en temel gerçekse, o yalnızlığın değeri ancak sözcüklerle ölçülebilirdi. Yaşlı ve umutsuz biri asla olmayacaktı; huzursuz bir huzurevi sakini de. Ama bildiği şey, yaşadığı bu yılların giderek onu daha iyi hissetmesini sağladığıydı. Zamanın dokunulabilir bir şey olduğunu keşfetmişti. Gözlerini uzaklara dikip gecenin karanlığında bir yıldız bulup zamanı onda aramak, sonra yakaladığında gözlerini kapayıp sonsuz bir karanlıkta hapsetmek istiyordu. Ama her şeyi. Bildiği, gördüğü, hikâyelediği her şeyi bir arada toplamak ve bir geçit töreni gibi tüm bu tanıdıkların içinden geçip gitmek istiyordu. Çıplak değildi. Bunu sevmiyordu. Kuşanmış da değildi. Kendine ait birkaç kitapla birlikte o yolculukta, belki de çöle uzanan yolculukta tek başınaydı. Çocuğu düşündü. Taner'in yaşamın içinde kapladığı yer, günün birinde çocuğun alacağı yerle aynıydı. Onun bir parçasıydı. Ondan kendine bir korunak yapabilirdi, ama buna hakkı yoktu. En azından ço-

cukluğunun kıskanç ve geçimsiz anıları bir biçimde ona yalnızlığı dayatıyordu. Herkesten, anne ve babasından, kardeşinden, hatta şu okuldaki ona kur yapan çocuktan bile uzakta bir yaşam düşlediği zamanları anımsadı. Onu kendilerine çekmek için herkesin uzattığı ellerden kaçmamış mıydı? Okudukları romanların ardından sokaklarda o romandan izler arayan ve her zaman gerçeğin ve yalnızca gerçeğin peşinde olan ve her zaman büyüyü bozmaya çalışan insanlardan kaçmamış mıydı? Uzakta ya da kentte. Doğup büyüdüğü yabancı ülkenin topraklarında da böyle olmamış mıydı? Hep bir yabancı gibi, geçip giden bulutları izlememiş miydi? Kadınlara reçeteler yazan bir erkek grubuna ait olan erkeklerden ve kadın gruplarına ait olan kadınlardan kaçmıştı hep. Çünkü bir mesafe bırakmak olanaksızdı. Beş kadının aynı anda kendini anlatmasına dayanamamıştı. Erkeklerin yeniyetmeliğine, kendileri dışında her şeye karşı gösterdikleri aldırışsızlığa dayanamamıştı. Sakladığı şeylerin, biriktirdiği zamanların ötekiler tarafından açığa çıkarılmaya çalışıldığını sezmişti. Lisedeyken, sonra üniversitedeyken sabah yola çıktığında ya da eve dönüşlerinde hep hissetmişti bunu. Hastalıklı bir şeydi ama ona zarar vermiyordu. Sinemaya gitmeyi ya da uzun soluklu bir kitabı gün doğana kadar okumayı seviyordu. Okuduğu romanlardaki kadınların güzelliğini düşünüyordu. *Bir Kadının Portresi*'ndeki Isabel'i, Jacobsen'in Madam Grubbe'sini ve *Çılgın Kalabalıktan Uzak*'taki Bathsheba'nın güzelliğini. Kendini bu yaşam için güçsüz bulduğu, ama aynı zamanda yaşamın iç dünyasına cömertçe davrandığı yıllardı. Peşinden gidilecek o kadar çok patika vardı ki.

19

Taner'le tanışmaları, bütün tanışmaların özelliği olan bir tesadüfe dayanıyordu. Kadın, Tiyatro Festivali'ndeki günler öncesinden biletleri tükenmiş bir gösteriyi izlemek istiyordu. Festival için İstanbul'a gelen İspanyol grup La Fura dels Baus, *Faust*'u oynuyordu. Kadın hem İspanyolların yorumunu merak ediyor hem de uzun zamandır heyecan duymadığı tiyatroya yeniden dönmek istiyordu. Bütün biletlerin iki saat içinde bittiğini öğrendiğinde dünyası yıkılmıştı. Davetiyesi olanlar ise çoktan iki kişi olmuşlardı. Öylece umutsuzluğa kapılmışken okuldan bir arkadaşı bir şeyler ayarlayabileceğini söylemişti. Gösteriden yarım saat önce salonun arka kapısında buluşacaklardı. Umut tam vaktinde gelmiş ve kolundan sürükleyerek, "Hadi, acele etmeliyiz," demişti. Kadın'ı bir kapıdan içeri sokmuş, koridorlardan geçirmiş, kostümlü oyuncuların arasından sahne arkasına getirmişti bile. Kadın telaşlanmış, karanlığın içinde, "Ama buraya girmemiz yasak değil mi?" diye sormuştu. Umut sakindi, yakasında kartı olan birine Taner'i sordu. İleride sağ sola emirler yağdıran bir adamı gösterdi kartlı çocuk. Gözleri henüz karanlığa alışamamış olan Kadın, sendeleyerek ahşap zeminin üzerinde ilerledi. Her şeyi tüm açıklığıyla gören Taner'se Umut'u ve Kadın'ı o karmaşada bütün

salona açılan bir iç kapıya doğru götürdü. Tam ayrılacakken Umut'a değil de Kadın'a doğru fısıltıyla, "Oyundan sonra görüşürüz," dedi. Oyun çok başarılıydı. Kadın uzun süre oturduğu koltuktan kalkmadı. Bütün seyirciler salonu terk etmişlerdi. Derken sahnenin tüm ışıkları yeniden yandı ve sağdan ve soldan prodüksiyon elemanları kış uykusundan uyanmış hayvanlar gibi ürkekçe sahneye girdiler. Taner de aralarındaydı ve siyahlar giymiş herkese emirler veriyordu. Kablolar, ışıklar sökülüyor, dekor parçalara ayrılıyordu. İşin bu kısmına hiç tanık olmamıştı Kadın ve illüzyonun açığa çıkması bir an için keyfini kaçırdı. Evet, tam olarak böyleydi. Şimdi aklında az önce kafasına kazınan o görsel şölen yerine, kırık dökük, üst üste binmiş dekor yığınları ve makyajlarından arınmış oyuncular ve her şeyi birbirine katan onlarca insan vardı. Umut sahne üzerinden Kadın'a el sallıyordu, yanında da Taner vardı. Kadın da selama karşılık verdi ve ayağa kalktı.

20

Arabasını yakınlardaki bir otoparka bıraktı ve yayınevine doğru yürürken yolda bir grup *punk* gördü. Yaşları on beş, on altı olmalıydı. Hepsi siyahlar giymişti. Aralarına aldıkları bir Afrikalıya bir şeyler anlatıyorlardı. Yaklaşınca sarışın bir kızın, kolunu Afrikalıya uzattığını gördü. Her yanı çizikler, kesikler ve derin yaralar içinde bir koldu bu. Afrikalının gözlerinden yayılan tedirginlik Kadın'ı ürpertti. Toplantı odasına girdiğinde hâlâ o tekinsiz, dahası sislerin arasından Marlow'a bakan o yabanıl gözleri yeniden anımsadı. Toplantıda tanıdık yüzler vardı. Yayıncı, Almanca editörü, Fransızca ve İspanyolca editörleri, yayınevinden birkaç yazar (aralarında Ferhan da vardı) uzun bir masada toplanmışlardı. Kadın toplantı odasına girince, editörlerden biri, "Yer yok sanırım," dedi. Oysa masaya yapışmış iki boş sandalye vardı. Kadın onlardan birini çekip oturdu. Masada çay içiliyordu. "Biraz şarap al," dedi Yayıncı. Kadın bakındı ama çaydan başka bir şey göremedi masanın üzerinde. "Şarap bitmiş herhalde," dedi Kadın. Sonra kendine çay koydu. Konu şuydu: Yayıncı bir edebiyat dergisi çıkarmak istediğini söyledi; bunu hem yayınevinin saygınlığını artırmak hem de biraz olsun kendi kitaplarının reklamını yapabilmek için istiyordu. Tanıtım yazıları, eleştiriler, çeviriler ve

genç öykücülerden kimi metinler de dergide yer alacaktı. Ondan istenen, derginin editörlüğünü yapan Ferhan'a yardım etmesiydi. Ayrıca istenilen çevirileri de hem Almancadan hem de İngilizceden yapacaktı. Masadaki editörler de Ferhan'a yardım edeceklerdi. Üçü de peşi sıra konuşuyor, yeni önerilerle Yayıncı'yı etkilemeye çalışıyorlardı.

Dışarıda bekleyen Fiesta'ya binip kentin içinde kayboldu. Araba trafikte ağır ağır ilerlerken şehrin bu yakasında neler olup bittiğini anlama şansı oldu. Kamyonlar yıkılan binaların delik deşik olmuş beton parçalarını yüklenmiş gidiyorlardı. Çevrede yıkımı izleyen kalabalık vardı. Bir benzinciye girdi. Bir kutu kâğıt mendil hediye ettiler.

21

Niran'ın ofisine gitti. Kimsecikler yoktu. Hemen telefon etti. Niran evde olduğunu, kendini biraz kötü hissettiğini söyledi. Eve gelebilir miydi, konuşmaya ihtiyacı vardı. Niran yeni bulduğu cerrahtan yakınıyordu. Aralarındaki yaş farkı sonunda şuna neden olmuştu: Niran ne kadar güvende olduğunu söylese, ne kadar mutlu olduğunu belirtse de aralarında sevgisizlikten öte bir şeyler vardı. Çünkü dün gece ilişkinin sonunu hazırlayan o konuşmayı yapmıştı. Niran'ı kızı gibi görüyordu.

"Nasıl oldu da bu noktaya geldiniz?" dedi Kadın. Niran, "Nasıl olduğunu ben de anlamadım," dedi. "Biraz keyifsizdi, sonra gecenin bir yarısı aramızdaki ilişkinin baba kız ilişkisine benzediğini söyledi. Çıldıracaktım. Kurduğum ve yaşadığım her şeyin mahvolmasına engel olamadım. Artık her şey bitmişti. Aklımdan çok ağır şeyler geçiyordu, ama yine de söylemeye cesaret edemedim. 'Bunca zaman kızınla yattın o zaman,' diyemedim. Onların bu hallerini o kadar iyi biliyorum ki... O an gelene kadar hiçbir şey anlamazsın, sonra tesadüfen, hatta öylesine söylenmiş bir cümleden sonra, bazen de derin bir sessizliğin ardından gelir budalalık. Ya çocuklaşırlar ya da sözcüklere saklambaç oynatırlar. Bu da onlardan biri işte. Az önce sevişmiştik, düşünebiliyor musun? Git-

tikten sonra ne yaptı peki?" dedi ve Kadın'a ceptelefonundaki mesajı gösterdi.

"Dönüp arkama baktığımda doğru yolda olduğunu göreceğim ve ben kendi yolumda ilerlerken..."

Kadın kendini tutamadı güldü.

"Tam bir zırvalık," dedi. "Hem şiirsel hem zırva, sanki ayrılık kararı doğru bir şeymiş gibi. Erkekler yaşamda verdikleri bütün kararların doğru olduğunu düşünüyorlar. Bir yıkım bile yaşansa sonuçta önemli olan kendilerinin ayakta kalması. İşleri, kariyerleri, sessizlikle taçlandırılıyor bir ilişkinin bitişi... Neymiş, dönüp arkaya bakmakmış, durup bekleyeceğimizi, ardından gözyaşları dökeceğimizi sanıyorlar herhalde. Güçlü olmamız bile onlar tarafından sunulmuş sanki..."

Kısa bir sessizlikten sonra Kadın, "*Homo faber* gibi," dedi.

"Ne?" dedi Niran.

"Hiç," dedi Kadın, "bir çeşit erkek tipi..."

22

Eskiden yalnız olmayı seviyordu. Kendi zamanını yarattığını düşünüyordu. Turu bırakıp evine döndüğünde çay hazırlıyor, sevdiği bir filmin DVD'sini koyuyor ve filmi izlerken kendini gülümserken yakalıyordu. Hiçbir tuhaflık yoktu bunda, çünkü birkaç kez başkalarıyla da denediği olmuştu bunu, ama aynı keyfi onlarla alamamıştı. Niran da dahildi buna. Mutlaka filmi bölecek bir şeyler geliyordu aklına ve bu Kadın'ı deli ediyordu. Sonraları bütünüyle yalnız izlemeye başlamıştı. Güneş'in uzun uyku saatlerinde oluyordu bu, "Yalnız okumak gibi," diye düşünmüştü. Bir fark yoktu. Sonra yalnız sinemaya gitmek, yalnız alışveriş yapmak. Ama bunun yaşamını nasıl kapladığının farkında değildi. Taner'le tanışmasıyla yara almış ve belki de onunlayken en çok bu zamanlarını özlemişti. Şimdi çocuğun varlığı bu zamana yeni bir boyut katmıştı. Çocuk kitapları ve sinemada izlenen çizgi filmler. Güneş, sessiz bir çocuktu. Çevresindeki çocuklarla geçinebiliyordu. Fazla sorun çıkarmıyordu. Annesine düşkündü. Zekiydi ve büyüdükçe annesine şakalar yapmaya başlamıştı. Bunları düşünürken ona yeni kitaplar almak geldi aklına. Güneş yatağındayken göz ucuyla resimlere bakardı. Kadın da bir yandan okumaya devam ederdi. Sonra Güneş durmasını söyler, tek gözü-

nü kapar, devam ettirirdi. Onun bulduğu bir oyundu bu. Gözlerini kapatıp açınca sanki hikâye başka anlamlara bürünüyor gibiydi. İçindeki sonsuz oyuncuyu, matematikçiyi, astronotu böyle gecelerde açığa çıkarıyordu. Masal bittiğinde uyumamış olurdu. Gözlerini kırpıştırmasından anlardı bunu. Sanki annesinin iyi hissetmesi için yapardı. Kadın, odanın ışığını kapatırken sorardı:

"Bu gece planın nedir?"

"Beş yüzden geriye üçer üçer sayacağım."

Uykuya dalmanın bir yoluydu bu.

23

Çevirdiği romana geri döndü. Şimdi çevresindeki insanları, yazarları, bir kitabı bitirmeyi yaşamlarının en önemli olayı yapan insanları düşünüyordu. Kendisi asla böyle biri olmamıştı. Günler, geceler boyu çeviriyor, gözleri yorgunluktan kuruyana kadar harfleri izlemeyi sürdürüyordu. Ama sonunda, tam zamanında bitiriyordu işini. Üstesinden gelinmiş, kazanılmış bir oyun olarak görmüyordu asla bunu. Onun için kolaydı. Ama bazen onu zorlayan metinlerle de karşılaşmıyor değildi. Böyle zamanlarda kendi kendine sabırlı olmanın, kendini mutlu etmenin ve ödüller vermenin yollarını buluyordu. Bu süreç ne kadar zor geçerse geçsin, asla ertesi güne, daha doğrusu insanlara bir şey bırakmıyordu. Bir ritüelin parçası gibiydi çevirmek. Fısıltılı sözlerle usulca akan nehirlere bakmak gibiydi. Ne yazarken ne çevirirken insanın acılar içinde olmasına anlam veriyordu. Yazma eylemini yücelten her türlü düşünceyi, yazarların kendilerini öbürlerinden ayırmak için övündükleri o yaratım sürecini anlamsız buluyordu. Bütünüyle zihin gücü gerekliydi yazmak için ve bütünüyle kendindelik. Duygu sapmalarıyla, ruhsal bunalımlarla yola çıkan birinin yazdıklarına güvenmiyordu... Okumanın da yazmanın da insanı kendi dışında bir şeye, yeni bir insana dönüştürdüğünü bili-

yordu. Bir kitabı okurken kendinden başka biri olmak. Öyleyse bir yazar da kitabını yazarken kendinden başka biri oluyor demekti bu. Şimdi aklına çok sevdiği bir Avusturyalı yazarın, "Ben bir romanın içine çökerim," sözleri geldi. Bu cümleyi okuduğundan beri ne zaman eline bir kitap alsa, bunu anımsamadan başlayamazdı. İşte yeniden romanın satırları fısıltılarla akmaya başlıyordu. Adamın yalnızca oğlunun ölümüyle ilgilenmeyişine değil, ilk anda aklından geçen tek yaşamsal düşüncenin, bencilce ve tamamen sağduyusuz olarak, karısıyla ayrılacak olmasına da dayanamıyordu. Orta yaşını çoktan devirmiş bir entelektüelin yaşamı kimi başarıların –büyük olasılıkla iş yaşamındaki– ve kimi başarısızlıkların –aile yaşantısındaki– tam ortasında durduğu bir anda gelmişti kötü haber. Kadın ürperdi elbette. Kendisiyle kıyaslanamayacak bir yaşamın izini taşıyordu roman. Çocuk, evet, boşanılmış bir eş, hayır. Yaşamda başarısızlıklar ve başarılar. Şimdi kendisi bir bilinç ânında durup tüm bunları hesaplayabilir miydi? Bunu katı bulmuyordu. Kendi yaşamına doğrultacağı oklarla duyduklarını itiraf edebilir miydi? Bu tip insanlara duyduğu hayranlığı gizleyemiyordu. Okuduğu başka romanlarda karşılaştığı kadınlara hayranlık duyardı. Tipik bir okur hayranlığının çok ötesinde olduğunu söylemek gerekiyor. Sözgelimi bir Fransız romanında kış geldiği için sevinen bir kadın doktora hayranlık besliyordu. Doktor işlerin ve kazancının artacağını umuyordu. Yaşam için gerekli şeylerden biri de bu, diye düşündü. Yaşamda bir yer edinmek, kapladığın boşluğun hakkını vermek.

New York'ta otuzundan sonra evlenebilmenin, New York'a atom bombası düşme olasılığından daha zor olduğunu söyleyen Alman bir yazar ise, hepsinden önemli karakterler çizmeyi başarabiliyordu. Sızlanarak sevmeye ve âşık olmaya devam eden kahramanlar...

Ama işte şimdi bir erkek, hem de çevirdiği romandaki bir erkek, çocuğunun, yirmi yaşındaki oğlunun ölümünü hiçe sayarak kendi yaşam hesaplarını yapıyor, gazete okuyor, zengin bir kahvaltıya hayır demiyor ve sonunda karısıyla olan ilişkisinin yıkımına hazırlanmaya çalışıyor. Gerçek bir erkek portresi bu, ama aynı zamanda yıkıcı. Uzak olduğu da söylenebilir. Taner'le ayrıldıktan sonra mahkemenin verdiği kararı birlikte değiştirmişlerdi. Mahkeme haftada bir güne izin veriyordu, ama bu karar onları fazla ilgilendirmedi. Hatta Taner dilediğinde tüm hafta sonunu çocukla geçirebiliyordu. Oysa kendi, gibi boşanmış kadınlardaki nefreti, onların eski kocalarına karşı duydukları kini anlamıyordu. Çocukları kullanıyorlardı; dile getiremedikleri öfkelerini, ezilmişliklerini, şimdiki galibiyetlerinin tadını çıkarmak için çocuk üzerinden oynanan bir ihtirasın temsilcileri oluyorlardı. Bu bayağılıktı onun için. Çocuk, kendi varlığının hâkimi oldukça ondaki haklarını tek tek geriye çekmenin en doğru şey olduğunu düşünüyordu. Bir türlü ona üçüncü bir kişi olarak bakamıyordu. Duyguları ve hep paylaştıkları o sakinliği seviyor, birlikte oynuyor, dünyayı yorumluyor ve hikâyeler uyduruyorlardı. Ama şöyle uzaktan baktığında, hani Güneş odasında yalnızken kendi dünyasına dalmış oluyordu.

24

Evlendiklerinde Taner'le sabahları banyoda karşılaşıyorlardı. İç çamaşırının kenarından işiyor, açık musluğa aldırış etmeden tıraş oluyor ve duş almak için yalnızca iki dakika harcıyordu. Şampuanı ve duş jelini koltuk altlarına şöyle bir sürüp çıkıyordu. Her sabah yineleniyordu bu. Kadın'sa evde kalıyor, öğleye doğru gelen bir telefonla yaşama ancak başlamış oluyordu. Taner gece için plan yaptığını, gelmek isteyip istemediğini soruyordu. Ne planı bu, diye sormuyordu Kadın. Çünkü çoğunlukla kendi arkadaşlarıyla gittiği yerlerde uzun saatler geçiriyor, kimi zaman eve gelişi gece yarısından sonra oluyordu. Birkaç kez o da bu hareketli gruba katılmayı denemiş, başarılı olamamıştı. Bir kere içkisini çok yavaş içiyordu ve konuşulan konularda hiçbir düşüncesi olmadığı için suskun kalıyordu. Taner'se tam tersine her zaman başrol oyuncusunu oynuyor ve genelde grubun liderliğine soyunuyordu. Çok geçmeden bu durum ortama yansıyor ve bir tatsızlık yaşanıyordu. Kadın giderek Taner'in gece gezmelerine daha az katılmaya başladı ve sonunda onu tamamen özgür bıraktı.

Bir gün Taner, sanat çevresinde saygın bir çiftin yemeğine davet edildiklerini söyledi. Kadın saygın bir çift

olmak için ne yapmak gerektiğini düşündü. Koleksiyon tablolar almak, her konsere katılmak ve sık sık kokteyllerde boy göstermek...

Sanatsal akşam yemeği konusu kafasını iyice kurcalıyordu. Sanatın konuşulacağı bir akşam yemeği ya da yemeğin sanatsal bir biçimde yeneceği bir akşam, ikisinin de bir önemi yoktu. İnsanların o besteci, bu şarkıcı, şu yönetmen için ne düşündüklerini hiç mi hiç umursamıyordu. Ne yediklerini de...

Gece boyunca Taner, çoğu işvereni konumundaki bu insanların önünde saygılı davranmış, hatta Kadın'la övünmüştü. Çevirmen olduğunu söylemiş, evliliklerinden söz açmış, mutlu bir tablo çizmişti. Sonra hep birlikte oradakilerle ortak tatil planları konuşulmaya başlanmıştı. Glastonbury Festivali'ne gidiyorlardı.

Kadın bütün bunların katlanılmaz senaryolar olduğunu düşünmüştü. Daha aralarında tatil üzerine tek söz edilmemişken, şimdi Taner'in böyle samimiyetsizce konuşmasına anlam veremiyordu.

Gecenin sonunda evlerine yürürken Taner yeni işler alabileceğini, bu gece yemeğe katılmalarının çok iyi olduğunu söyledi...

"Ne gibi işler?" dedi Kadın

Bir bankanın kendi içinde tüm yıla yayılan etkinlikleri başlayacaktı. Şimdiden işin prodüksiyon kısmını ona teklif etmişlerdi...

Kadın itiraz etti:

"Ama zaten hiç zamanın yok, bir de bununla uğraşırsan..."

"Derdimin para olmadığını biliyorsun," dedi, "yalnızca bu kadar prestijli bir işi üstlenmenin peşindeyim."

"Ama zaten, bütün prestijli işleri sen yapıyorsun..."

"Bak canım, sana düşündüğüm şeyi söyleyeyim, artık tek başıma değilim, çevremde yetenekli, güvenebileceğim bir sürü insan var, bu işi almak ve kuracağım kadroyla işleri yürütmek istiyorum, yani bir çeşit danışmanlık da denebilir buna..."

Taner'e karşı koyabilecek durumda değildi; eve vardıklarında on beş gün geciktiğini söyledi.

25

Çocuğun doğduğu yıl olan milenyumda beklenen karışıklıklar gerçekleşmemişti. Banka hesaplarının karışması, kişisel bilgisayarların çökmesi, güvenlik sistemlerinin delinmesi gibi olaylar yaşanmamıştı. Haberlerdeki tek konu buydu. Herkes felaket tellallığı yapıyordu. Kadın bir süre sonra şunu fark etti: Haberciler, televizyoncular, gazeteciler, roman yazarları, akademide kaybolanlar böyle bir felaketin yaşanmasını istiyorlardı. Belki de büyük bir öfkeyle kendilerini bu kötülüğün pençesine kaptırmışlardı. Ne olursa olsun yalnızca felaket açlarıydı bunlar. Şehrin göbeğinde bir bombanın patlamasını ya da bir aydının kafasına sıkılan bir kurşunun görüntülerini birbirlerinin üzerine basa basa elde etmeye çalışıyorlardı. Akşam haberlerinin yapılabilmesi, gazetelerin günlük yumurtalar gibi her sabah yenilir yutulur hale gelmesi için buna ihtiyaçları vardı. Bir açıdan bakıldığında tüyler ürpertici buluyordu bunu. İnsanın kendi dışında bir şeylere ait olma durumundan başka bir şey değildi bu. Dışarıdaki yaşamın katılığının hiçbir zaman içindeki yumuşaklığa zarar vermemesini istiyordu. Tüyler ürpertici olaylar olurken, bir de insanlığın en temel özelliklerini yitirdiğini görmek onu korkutuyordu. Durup düşünmenin, insanın kendiyle olan uzlaşımının, değerleri-

nin ne olduğunu sorgulaması gerekiyordu. Benliğe dalma eyleminden uzaklaşırsa hayvanat bahçesindeki o tetikte ve tedirgin maymundan ne farkı kalırdı insanın? Aklına kaçınılmaz olarak Ambrose Bierce'in bir öyküsü geliyordu böyle zamanlarda. Öyküde ünlü aktris havaalanında uçaktan inerken, çamura basmaması için yere uzanmış gazetecileri görünce, eski ayakkabılarını giymek için bir saniye izin istiyordu.

26

Yazı masasının başındaydı. İçeriden annesinin ve çocuğun sesleri geliyordu. Zor da olsa çeviriye devam etmek zorundaydı. Radyodan hafif bir müzik sesi yükseliyordu. Elindeki Pentel marka 0.3 kurşunkalemle çevirdiği kitaptan bir yerleri çiziyordu. Aslında çevirinin hesapladığı tarihte bitme olasılığı vardı. Bu, en azından içini rahatlatıyordu. Çünkü Yayıncı'nın onunla her konuşmasında ona yönelik gizli bir baskı yaptığını düşünüyordu. Bütün yayıncıların taktiği bu, diye düşündü. Açıkça konuşmak ya da sözleşme imzalamak yerine, el yordamıyla yürütülüyordu bu işler. Birkaç sözlüğü şöyle bir karıştırdı, sonra o eski düşlerden biri yeniden gözlerinde canlandı. Roman usulca ilerliyordu. Hayır, tam olarak böyle değildi. Apar topar bir dünya kuruyordu anlatıcı. Politik bir dünya. Anlatıcının bilinci tüm Avrupa'yı, ülkesini, politik oyunları ve başına gelen trajik olayı kavrayacak kadar genişti. Burada, bu romana özgü, hatta kim olduğu, nereden geldiği bilinmeyen ve yaşlıca, takıntılı bir adamın düşünceleriydi bunlar. Zihni hiç susmayan ve o düşünce kalabalıklarında bata çıka ilerleyen bir adam. Bu adamda tamam olan ve şimdi kendisinde eksik olan şey neydi? Bunu kavradığında romanlardaki adamlara âşık olmaktan vazgeçecekti. Gece, çevresindeki sinik er-

kekleri düşündü. Sinik ve suskun ve yarım akıllı ve düşüncesiz erkekleri. Zayıflıkları ve kendilerince güçleri arasında trapezde gidip gelir gibi dolanan erkekleri.

Annesi kapının ardından sordu: "Hâlâ yazıyor musun?" Kendine geldiğinde, "Evet anne, sen beni bekleme yat, yani yatın," diyebildi... Annesi içeri girmek istemişti, ama Kadın buna izin vermedi; evin temizliğinden, çocuğun hangi okula gideceğinden ve ailesinin kadınlarının, teyzelerinin, kendisinin ve şimdi de onun talihsizliğinden söz edip duracaktı. Sonra babası da bu konuşmanın bir parçası olacaktı. Derken kalemini bırakıp içeri, çocuğu yatıran annesinin yanına gitti. Güneş onu kapıda gördü, ama bir şey demedi. Yalnızca anneannesine iyi geceler dileyip sırtını döndü. Sonra annesi de onun yanına geldi ve birlikte o gün gördüğü bir güvercinin kanatlarını düşünen çocuğa baktılar bir süre. Sonra Kadın ışığı kapadı.

27

Niran'ın evinin eşyalı halini ilk kez görecekti. Yakın arkadaşı için bir ev hediyesi almak hiç de kolay olmamıştı. Bir süre internette gezinmiş, sonra canı sıkılmış, bildik bir cam üreticisinin yeni koleksiyonundan iki adet kahve fincanı almıştı. Yalnız insanlar için bir değil iki kahve fincanı almak gerekiyordu. Bir başkası için yalnız insan, iki kişilik düşünülmesi gereken insandı. Kadın, bunun farkındaydı, ama sıra kendisine geldiğinde, şu anki yalnızlığını kabullenir ve bir tane alırdı. Evdeki kahve fincanlarının ya da kupaların hep tek olması bunun kanıtıydı. Birbirinin tıpatıpı kupaları bulmak olanaksızdı. Fiestası'nı parktan aldı; arabayı çalıştırmadan önce fincanların fişini okudu. Bu, onun alışkanlığıydı. Kasiyerin yapacağı bir hataya karşı bir önlemdi bu ve ona güven veriyordu. Araba yavaşça viraja doğru girerken telefonu çalmaya başladı. Ferhan ısrarla çaldırıyor, Kadın da ısrarla açmamakta direniyordu. Trafik kurallarına uyardı. Telefonu açmayacaktı. Telefon sustu. Canı sıkıldı. Şimdi geri aramak da istemiyordu, hem arabayı kenara çekecek uygun bir yer de yoktu.

Ferhan'ın rahat tutumuna anlam veremiyordu. Sanki kendisiyle yarışırmış gibi davranıyordu. Ne onunla ça-

lışmak ne de ondan yana bir düşünceyi taşımak istiyordu. Öyküleri, aralarındaki en büyük engele dönüşmüştü. Onları ayıran koca bir nehirdi. Kadın akıntıya kapılmış Ferhan'ı kıyıdan, güvenli bir yerden izliyordu. Bütün olan biteni berjer bir koltuktan izleyen biri gibi, diye düşündü. Açıkçası Ferhan'ın ona yaklaşımındaki çocuksuluğu fark edip etmediğini düşünüyordu. İnsanın kendi davranışının anlamını kavraması pek kolay bir şey değildir. Evet, gerçekten de bir oyun mu kurmuştu Ferhan, yoksa ona karşı beslediği arzularını, iç dünyasının beklenmedik misafirlerini mi elçi tutmuştu? Eğer aşk ilan edilecekse, bunun en doğal ve en açık biçimlerde yapılmasından yanaydı Kadın. Konuşarak âşık olabilirim, diye düşünüyordu. Konuşmak ve uzun bir geceye bütün arzuları katmak. Fiesta'nın arkasından fincanların birbirine çarpan sesleri geliyordu. Aralarında yaşanan her neyse, dürüstçe ortaya çıkabilirdi belki. Kadın onu açıkça reddedecek değildi. Hatta belki de onun oynadığı gizemli adam rolünü oynamasına devam etmesini sağlardı. Tıpkı bir Antik Yunan oyunu gibi. Ferhan tanrılar tarafından aymazlığı yüzünden cezalandırılmış, morlar içindeki giysisiyle ve ayağında *cothurnus*'larla üzerine doğru geliyordu. Üç gün süren bir oyun. Hatta bir üçleme, diye gülümsedi, Kadın. Erkeklerin zayıf taraflarını düşünüyordu. Kendi koltuklarını koşullar ne olursa olsun terk edebilecek, yaşamını feda üzerine kurmuş, sert ya da yumuşak mizaçlı erkekler... Kadın da kendi koltuğunda, ama bir fark var. Aşk denen şey yalnızca iki kişinin aynı anda birbirine doğru yürümesidir; o kadar kusursuz ve yinelenemez bir andır ki, yalnızca bir kere aynı anda iki kişi de koltuklarını feda edebilecek kadar cesur olabilir. Evet, buna inanıyordu. Oysa Ferhan'ı düşündüğünde onu koltuğunun bir köşesine sıkıştıracak bir adam canlanıyordu gözünde. Bunu istemiyordu. Eğer bir gücü var-

sa, ki öykülerindeki bulanık kahramanlara bakılırsa hiç yoktu, bunu bir an önce göstermeliydi. Ne iş üzerinden konuşarak ne de fırsat kollayarak.

Tanımadığı bir sürü insanın içinde Niran'ın boynuna sarıldı. "Ferhan çok ısrar etti gelmek için, ama onu görecek durumda değilim şu an," diyebildi usulca.

Elinde içkisiyle insanlarla tanışıyor, hastanenin doktor takımının esprilerine gülüyordu. Dün gece nöbet tutmuş olan doktorla neden alay ettiklerini bir türlü anlayamadı, ama aralarına karışmış olmaktan dolayı mutluydu. Niran, her zamanki gibi herkese yetiştirecek bir söz buluyor, insanları kaynaştırıyor ve içki servisini elinden geldiğince hızlı yapıyordu. O da yeni insanlarla, bir göz doktoruyla, karıkoca psikiyatrlarla, bir cerrahla ve bir mikrobiyoloji uzmanıyla tanıştı. Diğerleri kendi sohbetlerini tutturmuş gidiyorlardı. Konu resimdi. Resimden anlamak için resim tarihi çalışmanın, ressamların yaşamöykülerini okumanın anlamsızlığından söz ediyordu, Mikrobiyolog. Ekliyordu: "Resim zevki yalnızca kitaplardan, sergilerden alınacak bir zevk değildir, insanın aynı zamanda o tablolara gereken değeri vermesi de gerekir."

Psikiyatr kadın şaşırmıştı: "Ne yani, bütün paranı resme mi yatırıyorsun?"

"Bu benim tutkum," diye açıklıyordu Mikrobiyolog. "Kimileri, araba, kimileri saat düşkünüdür."

"Sözgelimi benim gibi," diye ekledi kocası." Ve kolunu sıyırıp Arnold&Son marka saatini gösterdi. "Açıkarttırmada kazandım. Dünyada yalnızca yüz adet var," derken kolundan çıkarıp arka metal kapaktaki "68/100" yazan yeri gösterdi.

"Ne kadar ödediniz?" diye sordu Mikrobiyolog.

Adam karısının duymayacağı biçimde, "8.000 dolar," dedi.

"Gördünüz mü?" dedi Mikrobiyolog. Haklı çıktığını düşünüyordu. "Benim de kazandığımı resme yatırmamı anlamsız bulamazsınız o halde. Elbette büyük ustaların tablolarını almaya gücüm yetmez, ama yetenekli genç ressamlara da bir anlamda katkıda bulunma fikri hoşuma gidiyor."

Kadın için bu sohbet pek de anlamsız sayılmazdı. İnsanların tutkularının ne ifade ettiğini merak ediyordu.

Psikiyatr bu kez Kadın'a döndü.

"Ya siz, bir şeyler toplar mısınız, tutkularınız var mıdır?" diye sordu.

"Kitap topluyorum ben de. Üniversite yıllarından bu yana. Aslında çevirmen olduğum için."

Psikiyatr hemen hangi dilde çeviri yaptığını sordu. Acaba çevirdiği kitaplardan birini okumuş olabilirler miydi? Hayır, hiçbiri tanıdık gelmiyordu. Hem edebiyattan da o kadar fazla anlamadığını itiraf etti, Psikiyatr. Başından geçen bir olaysa şöyleydi: Bir arkadaşı Milan Kundera'nın bir kitabını eline tutuşturmuştu bir gün. Kitabı okurken gülmekten kırıldığını, aynı zamanda insanın yalnızlığına dair bir öykü olduğunu söylemişti. Bayılacaktı.

"Kitabı okudum ve gülecek hiçbir şey bulamadım," dedi Psikiyatr. "İnsanların geleceğini tehlikeye atan işleri hiçbir zaman anlamamışımdır. Kısırlık tedavisi yapan bir doktorun, bütün hastalarına kendi spermlerini yerleştirmesinin neresi komik olabilir? Hem düşünsenize, kasabadaki bütün çocuklar ona benzerken..."

"Biraz ironik bir durum gerçekten," dedi Kadın.

"Evet, bence de öyle," dedi Mikrobiyolog. "Sonuçta bir roman bu. Her şeyi ciddiye almamak gerekir, öyle değil mi?"

Kadın'a yönelikti bu sözler. Sonra devam etti Mikrobiyolog:

"Viyana'dayken kendimi kitap dükkânlarından alamazdım. Saatlerce dolaşırdım, hani benim de bir oda dolusu kitabım yok değil."

Kadın gülümsedi.

"Yo yo, yalnızca tıp ve genetik kitapları aldığımı düşünüyorsunuz. Ama hayır, bizim meslekte yalnızca makaleler vardır, belli başlı dergilerde yayımlanmış makaleler bir türlü bir araya gelip bir kitap oluşturamazlar. Zaten araştırmalarımız asla bir kitaba dönüşmez. Makaleler, iyi yazılmış denemeler gibidir. Savlar, örnekler, kanıtlar..."

Derken ikisi yalnız kalmıştı.

"Ne kadar kaldınız Viyana'da?" diye sordu Kadın.

"Uzmanlığımı almıştım orada. Hayatımın en unutulmaz günlerini yaşadım. Biliyor musunuz, evimin arka balkonu bir akıl hastanesine bakıyordu, ama işin tuhafı ön pencerelerimin manzarası da pek farklı değildi oradan."

Kadın gülümsedi.

"Aslına bakarsanız, kimin akıllı kimin deli olduğunu şaşırıyordum çoğu zaman."

"Ben de Almanya'da doğdum," dedi Kadın. "Solingen'de, bilir misiniz, hani şu ünlü bıçakların yapıldığı kasaba."

"Bilmez miyim," dedi Mikrobiyolog. "Tıp eğitimi boyunca o bıçaklardan kullandık."

"Nasıl geçti Viyana yıllarınız?"

"O zamanlar genetik devrimin başladığı yıllardı. Hiç olmadığı kadar buluş art arda geliyordu. Bir gün İrlandalılar, bir gün Singapurlular, bir gün Japonlar ve Amerikalılar. Yeni gen teknolojileri bütün asistanlar için yaşam enerjisine dönüşmüştü. Laboratuvarlardan çıkmıyorduk."

"Tipik bilimadamı portresi," diye sözünü kesti, Kadın.

"Evet, öyle de denebilir, ama bir şey fark ettim," dedi adam. "Burada olmayan bir şey. Tıpkı akıl hastanesi ve

yaşam tarafı gibi, insanlar çok fazla bölünmüştü orada. Daha doğrusu sokaktaki soğukluk, insanların yüzlerindeki ifadesizlik ve temastan kaçınmak. Oysa bizim için ne kadar kolaydır dokunmak."

"Bu hep söylenir," dedi Kadın.

"Bakın," dedi Mikrobiyolog, "ikinci yılımda, tek başıma bir parka gittiğimde şunu fark ettim: Kayıtsızca her şeyi oluruna bırakmış bir sürü insan vardı ortalıkta, günün içinde sanki bir geçiş alanıymış gibi olur olmaz düşünceleriyle varoluşlarını dayatıyorlardı dünyaya. Olasılık insanlarıydı bunlar. Bir plana dahil olmadan, yalnızca geçici olduğunu düşündükleri bir boşluk duygusunu içlerinde taşıyorlardı. O ya da bu, sen ya da ben. Bir şey ifade etmiyordu onlar için. Anlamlarından sıyrılmış bir dünya düşünün, her şeyin isimsiz olduğu, sınıflandırılmadığı, ağacın ağaç, elmanın elma olmadığı bir dünya. Bir de diğerleri var tabii. Gerçekçi insanlar, mantıklı olanlar, işleri yolunda olanlar, o parkları ve sokakları huzurlu iç dünyalarına ulaşmanın bir aracı olarak gören insanlar. Ağacın ya da elmanın izlenmek ve yenmekten başka hiçbir anlam taşımadığı insanlar. Düzene inanan insanlar, konutlarında, düzenli ve kusursuz yollarında sorunsuzca ilerlemek isteyen insanlar. Ama işte buraya döndüm ve ne olursa olsun endişe vardı sokaklarda, hastalarda, insanlarda, okullarda... Asla emin olamayacağımız bir duygu taşıyorlardı içlerinde. O duygunun derin olması ya da olmaması kimin umurunda, bunu hissedebildiğim sürece çalışmak istedim ve o laboratuvara geri dönmek, bu kez neşeyle..."

Balkona çıktıklarında ufukta belli belirsiz gemilerin Karadeniz'e yol aldıklarını gördüler. Mikrobiyolog, çocukluğundan birkaç anıyı anlattı. Çocukken yaşadığı evin balkonundan denizdeki gemileri sayma oyunu oynadı-

ğını, gözlerine tüm gücünü verip en silik ve görünmez olan gemiyi bulup her zaman kazandığını. Sonra kâğıttan uçaklar yapıp üzerine başkaları için yazılmış notlar yazdığını ve evlerinin balkonundan bunları uçurduğunu; meraklı bir çocuk olduğunu ve o dönemlerde Mersin ve Para isimli iki geminin sanki sonsuza dek mühürlenmiş gibi açık denize demirlediklerini anlattı.

"Bu esrarlı gemilerin türlü hikâyeleri dolaşıyordu çevrede. Kimilerine göre mühürlenmişler, kimilerine göre onarılamaz arızaları yüzünden çakılmış kalmışlardı. Ama kimsenin aklı sekiz yıl boyunca deniz gören evlerin manzarası olmuş bu gemilerin varlığına itirazı yoktu. Sonra bu alışılagelmiş durum, bir sabah ansızın sonlanmıştı. Söylentilerden biri gemilerin batırılmış, diğeri ise korsanlar tarafından kaçırılmış olduklarıydı, birkaç gün içinde tamamen unutulana kadar."

Kadın ilgiyle dinliyordu.

"Güzel bir çocukluk yaşamışsınız," dedi.

"Evet, öyleydi. İnanın hâlâ âşığım çocukluğuma."

İçeride her ne oluyorsa, kahkaha sesleri yükseliyordu.

Mikrobiyolog, "Acıktınız mı?" diye sordu. Birlikte içeri yöneldiklerinde kalabalık bir grubun sessiz sinema oynadıklarını gördüler. Niran ikisine de oyuna katılmaları için ısrar etti. Ayrı ayrı takımlara geçtiler. Anlatma sırası Kadın'a geldiğinde Mikrobiyolog usulca anlatması gereken filmi kulağına fısıldadı:

"Aşk Kaçışları."

28

Annesi o gece kardeşinde kalacaktı. Güneş içeride kendi kendine oyalanıyordu. Kapı aralığından baktı. Önünde kütüphanenin alt raflarından aldığı büyük bir atlas vardı, onu inceliyordu. Çocuğun yüzündeki ışıltıyı fark etti. Kendi kendine bir şeyler mırıldanıyor, yandaki boş kâğıda bir şeyler çiziyordu.

"N'apıyorsun?" diye seslendi. Güneş sessizce haritayı gösterdi. Dünyayı boydan boya gösteren haritanın tam ortasını açmıştı.

"Haritaya bakıyorum," dedi Güneş.

Kadın usulca çocuğa yaklaştı. Onu kucağına aldı ve sordu:

"Hımm, peki nereye gitmek istersin?"

Güneş parmağını haritada bir süre dolaştırdıktan sonra, Afrika'nın tam ortasını gösterdi.

"Peki neresi olduğunu biliyor musun, oranın?"

Güneş kafa salladı, bilmiyordu.

"Burası Afrika ve vahşi hayvanların, vahşi... yaşadığı topraklar."

"Hangi vahşi hayvanlar?" diye sordu Güneş.

"İşte, aslanlar, gergedanlar, zürafalar, hani belgesellerde izlediğin bütün hayvanlar burada yaşarlar, ama sanırım senin gösterdiğin yerler tamamen çöller, yani kim-

senin yaşamadığı ve su ve ağaçların bulunmadığı yerler."

"Başka," diye sordu Kadın, "başka nereye gitmek isterdin."

"Biz neredeyiz?" diye sordu Güneş.

Kadın, parmağıyla gösterdi.

"Bu çizdiğin nedir?" diye sordu Kadın.

Güneş "S" biçiminde uzun bir çizgi çizmişti.

"Bir nehir," dedi Güneş, "dünyanın en uzun nehri."

"Ama tehlikeli bir nehir!"

"Peki ya denizler, onlar da mı tehlikeli?"

Dünyayı gerçekten böyle vahşi ve tehlikeli olarak mı görüyordu? Uzaklarda olup bitenler üzerine bu kadar keskin mi düşünüyordu?

Sonra birlikte yatağa gittiler. Pijamasını giydirdi. Bir süre daha haritaya bakmayı sürdürdüler. Nehirleri, dağları ve okyanusları geçip yeniden yaşadıkları sokağa geldiler. Bir kayıkla o okyanusları aşmaktan söz ediyordu Güneş.

"Bu çok güzel bir hayal," dedi Kadın. "Beni de yanına alır mısın?"

"Sen korkarsın anne," dedi Güneş.

29

Şimdi yine kendiyle baş başaydı. Belli belirsiz bir his vardı içinde. Yönelimi ne olursa olsun doğru adımı atacaktı. Kimseye sevgi göstermeden, kimseye bağlanmadan, kimseye özlem duymadan ve heveslenmeden yaşayabilir miydi? Ama büyük bir hızla atmosfere giren ve sonra zerreciklere dönüşüp yok olan bir göktaşına da dönüşmek istemiyordu. Adımlarını sakındığı gibi, kendini açmaktan, insanlarla karşılaşmaktan, onlarla yüzleşmek zorunda kalmaktan kaçınıyordu. Gece olduğunda odasına kapanıp yazmaya çalışıyordu. Defterinin boş ve doldurulmuş az sayıdaki sayfalarını kıyaslıyordu. Dünyasının bu kadar, bu defterin yaprakları kadar boş olduğunu düşünüyordu. Yazdıklarını okurken, iki yıldır aynı defteri kullandığını gördü. Tam iki yıldır bu deftere notlar almıştı. Okuduğu romanlardan, oyunlardan, deneme kitaplarından notlar almıştı ve o kitapların altını çizmek yerine, üzerine düşünmesi gereken yerleri bu deftere kaydetmişti. Aralarda, alıntıların dışında kendi yorumları da vardı ve kitapların diliyle kendi dilinin hiçbir zaman aynı tatları veremeyeceğini düşünüyordu. Bazen bir öykü gibi karaladığı bir şeyler de oluyordu. Başlangıçlar da diyebiliriz buna. Ama sonu gelmeyen yüzlerce başlangıç. Sonra kendi durumuyla karşılaştığı bir öykü

okumuştu. Durmadan yazan bir adam vardı. Evinde, ofisinde, her yerde yazıyordu adam ve yazdıkları gün geçtikçe yığın haline geliyordu. Bir şeylere başlar başlamaz, bir gözlem, bir düşünce olabilirdi bu, fazla ileri gitmeden bir başkasını bir başka açıdan yazıveriyordu. Adamın yeteneğiydi bu. Zamanın ve bakışın buluştuğu o sonsuzlukta hemen her şey üzerine yazan adam. Ara sıra tüm yazdıklarını sakladığı o koca bavulu çeker önüne. Bavul yatağın altındadır ve tozlanmıştır. Okumaya koyulur. Eski yazılar ve yeni yazılar bir sıra tutturmuşlardır. Ama zamanla şunu ayrımsar adam: Giderek bir düzensizlik içine girmiştir bavulun içi. Adam bir gün eve geldiğinde bavulu salonun ortasında açık bulur. Yazdıkları yatağın üzerindedir. Hatta perdelere tırmanmış küçük kâğıtlar vardır. Yazılanları artık bir sıraya koymak olanaksız hale gelmiştir. Sonunda adam, yazamaz hale gelir. Tek işi yazdıklarını düzenlemek, onları bir sıraya koymak olmuştur. Her şey daha da karmaşık hale gelir. Ne yazık ki, tarihsiz sayfalar gözden kaçmıştır. On binden fazla kâğıdı ve irili ufaklı notları hâlâ düzenlemeye çalıştığı söylenir. Yıllar geçmiştir. Adam ilk yazdığı yazının ne olduğunu bulmaya çalışır. İlk yazılan şeyin üç olasılığı vardır. Bir okul defterinden koparılmış sayfaya yazılmış bir şiir. Büyükçe bir sayfaya yana yatık (kendi el yazısına hiç benzemez) harflerle yazılmış bir öykü. (Bu yana yatıklık hali adamı epey kuşkulandırmıştır). Ve son olarak küçük bir bloknotun ilk sayfasına karalanmış inandırıcı bir itiraf.

Yazmak hiçbir zaman önceliği olmamıştı onun. Ama bir gün yazacak olsa Canetti'nin yaptığına benzer bir şeyler çıkarmak isterdi ortaya. Ama bir farkla. Bu kez kadın tipleri olacaktı. Zayıf kadınlar, güçlü olanlar, karikatürler ve başkaları. Hiçbir zaman romanlarda gerçek kadın tipleri olmadı, diye düşündü. Kadınlar tek tip ol-

dular. Kadınların bütün özellikleri eşitçe bölüştürüldü ve bir kadını düşündüğümüzde aslında bütün kadınlığı düşünmemiz istendi. Oysa erkekler böyle değildi. Daha en başında erkeklerin, düşlerin sahibi olduğu ilk zamanlarda, erkek tipleri ortaya çıktı, dedi kendi kendine. Gılgamış'ın arkadaşı Enkidu. O da bir erkekti. Gılgamış onu düşünde balta olarak görmüştü. Ağaçları, o canavarlı ormanda yolunu bulması için Enkidu, bir taş baltaya dönüşmüştü. Kadınlar ise onu yolundan alıkoymaya çalışan engellerdi yalnızca. Böyle düşününce aklına erkek tipleri akın etti. En çok sevdiği erkek tipi. Başkalarının adına mektuplar yazan erkek. Cyrano de Bergerac'tan başkası değil bu. Ama kendisi üniversitedeyken böyle bir mektup almıştı. Bir aşk mektubu değildi. Onu kütüphanede görmüş gizli bir hayranından gelen bir mektuptu bu. Hiçbir zaman tanışamadığı bu çocuğu merak edip durmuştu. Okulda defterinin içine gizlenmiş bir mektupla başlamıştı her şey. Mektupta, biri ona doğrudan sesleniyordu, ama kendini bir zavallı olarak gösteren biriydi bu. Mektubu yazan kişiye ise, yaratıcım, diyordu. Hatta ondan şikâyet ettiği bile oluyordu. Kendisini öldürtmek için yaratıcısının öykünün içine bir katil gönderdiğini, böylece o masalsı kaçışının başladığını anlatıyordu. Hayatta kalması ancak onun kendisini bulmasına bağlıydı. İkinci mektup geldiğinde öyküdeki karakter ondan kütüphaneye geri gitmesini ve *Gönül Yakınlıkları* adlı kitabın 89'uncu sayfasına bakmasını istiyordu. Kurtuluşu buna bağlıydı, ama mektubun sonunda bir uyarı da vardı. Eğer yaratıcısıyla bir gün tanışmak isterse, karakterin ölümü böylece gerçekleşmiş olacaktı. Mektuplar yoksa o da yoktu. Sonra kütüphaneye gitmiş ve katalog numarası verilen kitabı bulmuştu. 839. GOE. Goethe'nin *Gönül Yakınlıkları*'ydı bu kitap ve 89'uncu sayfada bir not duruyordu. Onun saçlarına, bakışlarına,

gizemli dünyasına övgü dolu sözler ve yaratıcıya duyulan sonsuz nefret. Kim kendini gizlemek için bundan daha iyi bir yol bulabilir, diye düşünmüştü. Eve gitmiş ve yeniden mektupları okumuştu. Anlatıcının peşindeki katilin, onun ölümüne neden olacak kişinin kendisi olduğunu anlamıştı. Çünkü önünde sonunda mektupları yazan kişiyle tanışmak isteyecekti. Bir oyunun parçası olmuştu işte, ama çok fazla sürmedi oyun. Yaz gelmişti ve okullar kapanmıştı. Kadın kütüphaneye gitmeye devam etmişti, ama ortada not falan yoktu. Yaşamının en heyecan ve acı verici olayına maruz bırakılmıştı.

30

Onun deneyimi, bir erkeği korkutacak türdendi. Bir sürü sevgilisi olması, seviştiği erkeklerin sayısı ya da yaşam bilgeliği üzerine aforizmalar yapmasıyla ölçülemezdi. Her zaman bir sis perdesinin ardından bakan ve yabanıl ormanların içinde kendine bir yaşam kurmuş olan, çıplak ayaklı bir Afrika yerlisinin bakışlarını taşıdığı söylenebilirdi. Çıplak ama ürküten bir yabanıllık. Oysa Kadın bu soğukluğu kendine baktığında bulamıyordu.

Taner'i düşündü ve diğerlerini. Yalnızca bir kişi bile işleri bu kadar zorlaştırırken, insan birden fazla erkekle nasıl başa çıkabilir anlamıyorum, diye söylendi. Zor olan şu: Hepsine aynı şansı tanımak için kusursuz bir paylaştırma yeteneği gerekiyor. Ama beni kendine çeken bir erkek, çoğu zaman bir diğerinden daha az şey almış oluyor. Üniversitedeyken bir ilişkisi vardı. İlişkinin son zamanlarında bir başkasından hoşlanmıştı. Sonra eski sevgilisi gelip ona şu soruyu sormuştu: "Bende olmayan ne var onda?" Erkeklerin temel hatası da buydu işte. Kendilerini sınayacak bir göz, onlara hak ettikleri değeri verecek sözcükleri söyleyen biri olmadan yaşayamıyorlardı.

Çok yakında yalnızlığa terk edileceğim, diye düşün-

dü. Kendi kendime verdiğim bir ceza olacak bu. Oysa kadınların pek çoğu kendilerinin güzel olmadığını düşündükleri gün o yalnızlık uçurumuna iterler kendilerini. Kocaları, çevrelerinde pervane olan sevgilileri olsa bile.

31

Çeviriye devam ediyordu. Ama şimdi karşısına romandaki adamın değil de, giderek sesini yükselten yalnız bir köpek yavrusunun bağırışları geliyordu. Bazen böyle hissettiği için romandaki adama haksızlık ettiğini, acımasız davrandığını da düşünüyordu. Ama kızı, ölü oğlu ve nihayetinde bir karısı olan bu adamı aşamadıkça onlara tam anlamıyla ulaşamayacağını anlamıştı. Onun bakışları, onun anıları, onun Leopardi'den, Schopenhauer'den alıntıları, onun düşünceleri. Karısına ulaşmanın yolu adamdan geçiyor. Kendisi de evlendiğine göre acaba böyle mi olmuştu, diye düşündü. Gerçekten de bana ulaşmanın yolları Taner'den mi geçiyordu? Eğer böyleyse hiçbir zaman, hiçbir kimsenin ona ulaşamayacağı kesindi. Peki şimdi? Ona bir erkeğin ulaşması için önce Güneş'i mi hoşnut etmesi gerekecekti? Çocukken İstanbul'a yeni geldiklerinde, mahalleden bir çocuğun sürekli kardeşiyle oynadığını keşfetmişti. Çocuk olur olmaz zamanlarda kardeşine çikolatalar alıyor, onu mahallenin futbol takımının maçlarına götürüyordu. Böylece ona ulaşacağını sanıyordu belki de. Ama öyle olmamıştı. Çocuk kardeşiyle o kadar çok ilgilenmişti ki, onu neredeyse unutmuştu. Sonunda kardeşi artık ıslık çalabiliyor, iki metre uzağa tükürebiliyor ve o fark etmeden saçlarını arkadan çekebiliyordu.

32

Niran telefondaydı. Partiden sonra konuşmak için fırsatları olmamıştı. O gece iyice sarhoş olmuştu Niran ve belli bir saatten sonra olan biteni anımsamıyordu. Kadın için Niran, uçlarda yaşayan biriydi. Özgüveni tamdı. Erkeklerden alınabilecek her şeyi almaya çalışır, sonra yönünü başkasına çevirmekte gecikmezdi. Bir gün ünlü bir fotoğrafçıyla sabahın erken saatlerinde fotoğraf çekmeye gidiyor, ertesi gün Bienal'deki bazı sergi mekânlarını dolaşmak için kendisine bu işlerden anlayan bir akademisyen buluyordu. Onun renkliliği ve aşkı böylesine çabuk emmesi, bu aşk bukalemununu sevimli kılıyordu.

"Sonuçta," diyordu Niran, "kimse ruhunun derinliklerine dalmama izin vermiyor ve ben de aynı şeye izin vermediğim sürece bir sorun olmuyor!"

Kadın bu basit tanım karşısında şaşırıyordu. Laf kısa sürede Mikrobiyolog'a geldiğinde Niran kendini bu kez tutamamıştı:

"İyi de neden sana evli olduğunu söylemedi anlamıyorum. Erkeklerin yaşamlarının en önemli olayını görmezden gelmelerine anlam veremiyorum." Kadın söyleyecek bir şey bulamıyordu. Cadde üzerinde bir yere kadar onu arabasıyla bırakmış, birkaç kitap siparişini almak

için acele eden bu adamdan etkilenmişti. Aslında tam olarak şöyle olmuştu:

Filmi anlatmayı başarmıştı.

Çok eğlenmişti.

Partiden birlikte ayrılacakları kesinleşince heyecanlanmıştı.

Evden çıkarken giydiği kareli ceketi ve avcı şapkasını görünce stil sahibi bir adamla tanışmaktan memnun olmuş, roman kahramanları gibi, diye düşünmüştü.

Arabaya biner binmez Mikrobiyolog şapkasını gösterip *Bir Zamanlar Amerika*'daki o hüzünlü sahneyi, küçük kardeşin sırtından vurulduğu bölümü anımsattı. Bu şapkayı takarak o çocuğun anısını yaşatıyordu.

"Beni yemeğe davet etti," dedi Kadın.

"Herhalde karısını da getirir," dedi Niran.

"Dur tahmin edeyim, bir ressamla evli bu adam."

"Sanırım onun gibi bir şey, mimardı herhalde! Ne yapmayı düşünüyorsun?"

"Bilmem, belki yemek teklifini kabul etmeli ve neler olacağını görmeliyim. İşler yolunda gitmezse bir bahane bulup atlatırım."

33

Hareketli zamanlardı. İsveç Konsolosluğu'nun düzenlediği bir etkinliğe davet edilmişti. Yayınevinden e-posta göndermişlerdi. Yeri ve zamanı uygundu. Birkaç ünlü yazar ve İsveçli yazarlar aynı etkinlikte olacaklardı. Söyleşinin ardından içini hep merak ettiği konsolosluk binasında bir kokteyl düzenlenecekti. Tam zamanında yerini aldı. Önce ünlü yazarlar konuştular. Sonra sırasıyla İsveçliler. Kendilerinden söz eden bu yazar grubunun ne kadar farklı olduğunu düşündü Kadın. Geçenlerde söyleşisine gittiği Hollandalı yazarın dünyasını anımsadı. Hepsi kişisel tarihlerinden, çocukluklarından, ülkelerinin uğradığı basit parçalanmalardan söz ediyorlardı. Komşu ülkelerde neler olup bittiği, dünya edebiyatının sarsılmaz örnekleri hakkında en ufak bir düşünceleri yoktu. Yalın insanlar. Çocukları eğlensin, yaşamlarındaki trajedi biraz olsun hafiflesin diye yazan insanlar. Oysa bizim yazarlarımız yalnızca başkalarından söz ediyorlar, diye düşündü. Kendilerini açıklarken bile hep başkaları. Hep onlar. Biz değil. Bize ait öykülerin, sahiplendiğimiz öykülerin bir değer taşımadığını düşünüyorlardı. Kendilerinden uzağa güvenli bir alana doğru taşınıyordu konu. Söz bir ara polisiyeye gelince yazarlardan biri, cinayetlerin zekice işlenmediğini, onları çözecek olan polislerin

böylesi sıkı bir araştırma yetisinden yoksun olduklarını dile getirdi. Çoğunluğunu İsveçlilerin oluşturduğu dinleyicilerin arasında gülüşmeler oldu. Kadın utandı. Açıkça kendilerine güldürdüler, diye düşündü. Kendi yoksunluklarının, dünyasız bir kafa oluşlarının farkında bile değiller. İnsan olmanın ötesinde bir şey olduklarını sanıyorlar. Yazdıklarının, yazılabilecek olanın en iyisi olduğunu düşünüyorlar. Ama yanlış bunlar. Sıradan olmanın, bir anne ve baba olmanın, çocuk olmanın ne demek olduğundan uzaklaşmışlar. Basit nedenleri yok; yaşamı karmaşık hale getiriyorlar; kendi bunalımlarını, bu ânın en önemli şeyiymiş gibi sunuyorlar. Sahte bir derinlik bu. Hatta derinlik bile yok. Varsa yoksa egolar, beğenilmek. Yazmak bir gereksinim bile değil. Ve şu en büyük bela: Yazarken acı çektikleri uydurmacası. Böyle miydi gerçekten? Gerçekten acı çekiyorlar mıydı? Yoksa ne yaptıklarını kendileri de bilmeden mi yazıyorlardı. Bir sürü kutsallık ve gizem, onları saklamaya yetmiyordu elbet. İsveçli yazarlar devam ettiler. Onlar aynı dili konuşamıyorken, Kadın, oradan çok uzaklara, açık deniz kıyısına gitmişti.

34

Otuz yaşını Taner'le kutlamıştı. Bir sınırdan geçip başka bir ülkenin topraklarında geziniyormuşçasına tedirgindi ilk günler. Sonra bu yeni toprakların havasına ve suyuna alışmaya başlamıştı. Çevresindeki herkes için büyük sorunlar demekti otuz yaş. Tedirgin edici ve hatta ezici duygular yükleniyordu insanlar. Kadınlar asabileşiyor, erkekler sessizleşiyorlardı. Çabucak kabullenmişti bu durumu. Dahası, beklediği yaş buymuş gibi davranıyordu. Artık gündelik hayatın bir parçası haline gelmişti yaşı. Hatta güzelliğinin bir parçasını da yaşına bağlıyordu. Eskiden böyle olduğunu düşünmezdi. Güzel bulmazdı kendini. Göğüslerini, kalçalarını beğenmezdi. Ama erkeklerin ilgisini çekmeyi başarırdı, onları güldürürdü, onların saflıklarıyla alay ederdi. Erkekler de onun peşinden giderler, sonra sıkılıp oklarını başka hedeflere doğrulturlardı.

İşin aslı, bu yaştan sonra belli bir saygınlık kazandığı, yeni girdiği yayın dünyasında ciddiye alınan bir çevirmen olduğu gerçeğiydi. Yalnızca bir yazarla yetinmeyen ve başka başka okumaların sonucu eğilimleri doğrultusunda öneriler getirebilen bir çevirmen. Doğrusu böylesi biri her zaman aranılan insanlardan olur. Ne kadar çok

çeviri yaptığınızın değil, ne kadar çok öneri götürdüğünüzün önemli olduğunu düşünürdü. Son çevirdiği kitabın dünyadaki başarısına anlam verememişti. Tipik bir New York hikâyesi. Böylesi yüzlerce kez anlatıldı, diye düşünmüştü. Ama işte hiç kafa yormak istemediği satış politikaları yüzünden böyleydi. Hâlâ kitabevlerini değil de sahafları, el arabalarında satılan ucuz romanları, az da olsa yolu düştüğünde gittiği kütüphaneleri seviyordu. Kimi zaman sayfaları henüz açılmamış kitaplar bulduğunda tüm insanlığı suçluyordu. Elli yıldır açılmamış sayfalarıyla duran Zuckmayer'in, Hauptmann'ın, Hebel'in kitaplarını bulunca yazarlarının elinden almış gibi iyi hissediyordu kendini.

35

Pazartesi sabahı birikmiş epey bir faturayı aldı ve bankaya gitti. Sözleşmedeki gibi parası tam zamanında yatırılmıştı. Kitabın ilk baskısı yirmi bin yapıldığından, hatırı sayılır bir miktar rakamlar halinde ekranda görünüyordu. Yeteri kadar çekip kendisine bir numara aldı. Numaralar ardı ardına yanıp sönüyor, sırtını dönmüş, insanlar, paralar, kâğıtlar arasında yolunu bulmaya çalışıyordu. İşleri çoktan bitmiş kadınlar çene çalmaya devam ediyorlardı. Sırası gelenler kalkıyor ve bu böylece sürüyordu.

Sahaflara uğramak istiyordu. Okuldan bir hocasıyla karar veremediği bazı deyimleri sormak için yayınevinde buluşacaklardı. Adam, Ortaçağ *morality* oyunları üzerine uzmanlaşmıştı. İngiltere'de konuşulan tüm lehçeleri biliyordu. Filologların dil tutkusunu, sözcükler, kökler, derken etimolojik her bağlantıyı ortaya çıkaran ve bu işe bir oyun, eğlence gözüyle bakanları seviyordu. Okuduğu bir cümle yüzünden coşkuya kapılan ve dünyası altüst olan insanlara bayılıyordu.

Dükkânların önüne dizilmiş kitapların, eski kartpostalların, siyah beyaz tozlu fotoğrafların arasından pa-

sajın üst katına çıktı. Burası aynı zamanda Balık Pazarı'na açılıyordu. Caddeye karışmak yerine, meyhanelerin olduğu sokaktan aşağı doğru yürüdü. Uzun zamandır buralara gelmemişti. Günün bu saatlerinde dolmaya başlayan bu mekânlar, gecenin sonlarına dek hareketli olurdu. Oturulacak yer bulmak kadar, adım atmak da zordu. Derken sokağın sonunda bir seyahat acentesinin ilgi çeken ilanlarına takıldı gözü. Gemi seyahatleri, mavi turlar, Uzakdoğu ve gizemli Mısır gezisi seçenekleriyle tüm dünyaya açılan bir pencere gibi duruyordu dükkân. İçeri girdi, broşürleri topladı, çantasına tıktı ve yayınevinin yolunu tuttu.

36

Eve geldiğinde annesinin ve çocuğun salonun ortasına yığılmış poşetlerle ve kutularla oynadığını gördü. Annesi öğleden sonra Kapalıçarşı'ya gitmiş, Eminönü'nde ve Beyazıt'ta ne kadar han varsa dolaşmış ve bulabildiği bütün ucuz şeyleri toplamıştı. "Bunca ıvır zıvırla ne yapılır," diye sordu, Kadın.

Annesi sayfiyede satmayı düşündüğünü söyledi. Çevresinde bir sürü öğretmen ve banka emeklisi bulunduğunu, bu kadınların bütün gün kendilerine bir eğlence aradıklarını, bunun da kaçırılmayacak bir fırsat olduğunu söylüyordu.

Odada kuş kafesleri vardı. Kafesleri sallayınca kuşlar ötmeye başlıyorlardı. Güneş, Kadın'a nasıl öttüklerini göstermek için hepsini sallamaya başladı. Çok hoşuna gitmişti ve gülüyordu.

Annesi ertesi gün bir kez daha gideceğini, bu kez onun da gelmesini istedi. Çok hoş bir kumaşçı bulmuştu ve mutlaka ona da göstermek istiyordu. Çocuğun da ısrarlarına dayanamayıp, "Tamam," dedi.

Çalışma odasında her şey iç içeydi. Çeviri kitap öy-

lece kaldığı yerde duruyordu. Boş kâğıtlar, kimi pusulalar ve sözlükler üst üsteydi. Acenteden aldığı broşürleri tek tek okumaya başladı. Mavi suların üzerinde dev gemiler vardı. İnsanların yüzleri seçilmiyordu, ama garsonlar belli bir şıklık içinde görünüyorlardı. Belki tek başıma gidebilirim, neden olmasın, dedi kendi kendine. Kendini kısa süren bir tutkuya kaptırmıştı. İçinde şiddetle oluşan yolculuk arzusuna karşı koyamıyordu. Çabucak olabilecekleri sıraya koydu. Çocuğu, annesiyle gönderecekti. Yayıncı'sına gerekli açıklamayı yapacak ve yolculuğun sonunda çevirinin elinde olacağını garanti edecekti. Şimdiden Yayıncı'nın yüzündeki şaşkınlığı düşünebiliyordu. Sonuçta aralarında yazılı bir sözleşme bulunmuyordu. Ama bu kitabın üç aydan fazla beklemeyeceğini de iyi biliyordu. Filolojiden mezun olduğunda bir çeviri bürosuna girmişti. Yurtdışından ithal edilen kimi elektronik ürünlerin kataloglarını çeviriyordu. Sıkıcı bir işti ama para açısından iyiydi. Yalnız yaşamasına yetecek kadar kazanç sağlıyordu. Sonra kısa sürede bu işten sıkılmış ve bir arkadaşının yardımıyla turist rehberliğine başlamıştı. Başlangıçta her şey yolunda gidiyordu. Anlaşmalı turlarla bir uçak dolusu turisti havaalanından almaya gidiyor, sonra otele kadar onlara eşlik ediyordu. Sonra elinde numaralarla kendi gibi grup gezdiren rehberlere selam verip aynı mekânların, aynı camilerin etrafında dönüp duruyordu. Sonra yaptığı işin yasadışı olduğu ortaya çıktı. Rehberler arasında çıkan bir anlaşmazlık sonrası, kokartı olmayanların bu işe devam edemeyecekleri anlaşıldı. Yabancılarla girdiği bu kültür alışverişi artık yeniden canlanabilirdi. Şimdi kendisi belki de bir tur rehberi eşliğinde gezecekti. Niran'ın gelmesi olası değildi. Dergi işi için şimdiden iki makale çevirmiş, Ferhan'a karşı olan sorumluluğunu yerine getirmişti. Kendinden sıkıldı. Neden sanki her şeyi bir kenara bırakıp kendini,

ayaklarını yerden kesmeyi başaramıyordu? Bu ancak insanın başına âşık olduğunda mı geliyordu? Yo, hayır! Bir çocuğun, bir evin, işin ve çevresindeki her şeyin sorumluluğunu sırtında taşımak istemiyordu. İşte önünde onlarca davetkâr broşür, hepsi ona uzaktan el sallıyordu... İşte böyle kendi hayatına el sallamak istiyordu.

37

Kapalıçarşı'da Gümüşçüler Çarşısı'ndan girdiklerinde çocuğun ilgisi görülmeye değerdi. Her türlü parlayan nesneye gözlerini çevirmiş, eski antika oyuncaklara bakıyordu. Kadın da, kendi çocukluğunu görüyordu. Annesi ona bir broş almak istiyordu. Yakut, zümrüt taşlarıyla donatılmış abartılı örneklere burun kıvırdı Kadın. Satıcı onca malı tezgâha dizdikten sonra, "Hanımefendi nasıl bir şeyden hoşlanır acaba?" deyiverdi. Kadın bu kadar resmiyet karşısında gülümsedi. Aklına şu Kuzeyli yazarların İstanbul seyahatleri geldi. Onları kazıklamaya çalışan rehberler ve rehberlerle anlaşmalı tüccarlar...

"Sade," dedi. "Olabildiğince sade olsun lütfen." Sonra gösterilen onca figürün arasında, sade sayılabilecek bir yusufçuk broşunu beğendi. Satıcı sırıtıyordu. "Hanımefendinin zevki kusursuz." Acaba, diye düşündü Kadın, şu en şatafatlı olanlardan beğenseydim ne derdi? Gerçekten de broş çok hoşuna gitmişti. Onlarcasının arasında işe yarar tek parça buydu. Bir kerede bütün dükkânı pazara çıkaran bir düşünceydi bu, neyse ki, annesi ve satıcı bunu anlamamışlar, pazarlığa devam ediyorlardı. Güneş broşa bakıp gülümsedi. Parmağıyla dokundu. Sonra Örücüler Kapısı'na doğru yürüdüler. Burada kumaşçılar var-

dı, ama Kadın hiçbirini almaya yanaşmadı. Annesi de her birinden belli oranlarda kestiriyor, satıcılarla derin sohbetlere girişiyordu. Seramikler, çiniler, camdan satranç takımları, filler, atlar derken Güneş için her şey daha da eğlenceli hale geliyordu. Kadın, Almanca konuşan iki turiste yardım etti. Sonra bundan cesaret alan iki Koreli kız da bozuk İngilizceleriyle Galata Kulesi'ni sordular. Kadın uzaklarda yükselen kuleyi eliyle işaret etti. Sonra Mercan'a indiler. Çantacılar ve dericiler arasında epey bir vakit geçirdiler. Kadın bir cüzdan aldı. Güneş için de bir sırt çantası. Günün yorgunluğunu hissetmeye başlamıştı. Sonra Eminönü'nde birkaç saat dükkânına girip çıktı. Kolundakini değiştirmek istiyordu. Çocuğun karnı acıkmıştı. Annesi de artık bu kadar alışverişin yeterli olduğuna ikna olduktan sonra yakınlarda bir yere girip yemek yediler.

38

Arayan oydu. Gazeteci. Telefon uzun uzun çalmıştı. Evde yalnızdı. Bunca zaman sonra aramasına anlam veremedi. Sesi tok geliyordu. İçtiği sigaranın kokusunu duyabiliyordu. Derinden ve sessiz. Hayır, görüşmelerine olanak yoktu. Bir tatile çıkacaktı. Aralarındaki ilişkinin sanılanın aksine geçici bir şey olamayacağını söylüyordu. Hayatında biri yoktu. Kimse yoktu. Evet, vardı belki de. Kesinlikle. "Yunan adalarına," dedi. "İşte bizim fırsatımız," dedi adam. Israr ediyordu. Kadınsa hayal gördüğünü söylüyordu. Nasıl oldu da bir anda böyle tartışmaya başlamışlardı, bilmiyordu. Ancak evli çiftlerin yaşadığı türden, sonu tatlıya bağlanan bir tartışma olmayacaktı. Şimdi gelip onu görmek istiyordu. Karısından boşanmıştı. Bütün bu süreç boyunca onu aramak istememişti. Bunun kasıtlı yapıldığını düşünebilirdi. Aptal bir kadın değildi. Ondan güç almak ya da onu kullanmak değildi amacı. "Bunu da planlamış olabilirsin," dedi Kadın. "Böyle saldırgan olmana anlam veremiyorum."

Taner'le boşandıktan sonra, ülkenin önemli bir gazetesinin cumartesi eki için iki hafta süren bir dosya hazırlamıştı. İki hafta boyunca gazeteye gidip gelmiş, sonunda gazetecinin ve muhabirlerin yaptığı pek çok top-

lantıya katılmıştı. Adam işte o ünlü köşe yazarıydı. Yeniliklere açık, olgun ve herkesçe saygı duyulan biriydi. Kariyerine önem veriyordu. Söyleşi kitapları yayımlamıştı; kültür tarihinin kıyısında kalmış önemli şahsiyetler üzerine yazılar yazıyordu. Bir keresinde Kadın'ın çevirdiği bir kitabı eleştiren bir yazı kaleme almıştı. Tanıştıklarında bu konuyu da konuşmuşlardı. Bütünüyle haklısın, demişti, Kadın. Bir yeniyetmenin tasarımları. Adam kendine çok güveniyordu. Gazetedeki konumu sarsılmaz nitelikteydi. Siyasetle alay ediyordu. O kadar rahattı ki, bilgece espriler ve çevresindekileri şımartan iltifatlar yapıyordu. Ama Kadın'a karşı ciddiydi. İş dışında hiçbir şey konuşmamışlardı. Kadın iki hafta süren bu koşuşturmacadan çok sıkılmıştı. Gazetedeki herkesin her şey için acelesi vardı. Sonra yemek yemişlerdi. Kentin pahalı bir otelinin terasında ayarlanmış bir yemekti bu. Birkaç kişi daha vardı, tangolar eşliğinde keyifli bir yemek oluyordu. Derken yalnız kalmışlardı. Adam evi arayıp geç kalacağını söylemişti. Kadehinin arkasında gizlemeye çalıştığı yüzüğü kalın ve sarıydı.

Mutlaka bir buluşma istiyordu adam. Gerekirse ona katılabilirdi, iki gün için. Yalnız kalmak için bu tatile gereksindiğini söyledi Kadın. Yalnız kalmak, bunu anlayabilirdi sanırım. Hem bu kadar acele etmesinin bir anlamı da yoktu. Döndükten sonra görüşebilirlerdi. Adam daha fazla ısrar etmedi. Telefonu kapadı. Kadın bir an önce gitmesi gerektiğini düşündü.

39

Formu internetten doldurabilirdi. Gerekli parayı kredi kartıyla ödemesi gerekiyordu. Pasaportunu kuryeyle gönderebilirdi. İşlemler kısa sürede gerçekleşti. Birkaç gün sonra acenteden aradılar. Telefondaki kız her şeyin yolunda olduğunu, geminin 22 Ağustos'ta sabah dokuzda hareket edeceğini söyledi.

Niran'a telefon açtı. Tatil planını anlattı.

"Bütün fırsatları tepiyorsun yani," dedi Niran.

"Dalga geçme, fırsat falan değil hiçbiri."

"Peki nereye gideceksin?"

"Yunan adalarına, bütün bu karmaşayı karşı kıyıdan izleyebileceğim bir yere."

Telefonu kapadıktan sonra Yunanistan'la ilgili bildiklerini anımsamaya çalıştı. Antik Yunan metinlerini anımsadı önce. Sonra birkaç çağdaş Yunan yazarını. Ama hemen hiçbir şey belirmedi kafasında. Son bir hamleyle kütüphaneye uzanıp *Venedik'te Ölüm*'ü aldı eline, altmış ile yetmişinci sayfa arasındaki o nefis bölümü okudu. Tanrısal bir aşkın peşinde Güneş'in yüzünde anlam kazanan bir arayışın temellendirildiği bölümler. Oysa böylesi bir aşkın bulunmadığını çok iyi biliyordu. Erkeklerin kendi dünyalarını dayatmalarından kurulu bir dünyanın

uzağında olmak istiyordu. Erkeklerin iddiasına göre çoktan keşfedilmiş ve adına "kadın" denmiş topraklarda hâlâ gizemi çözülememiş şeyler olduğunu kanıtlamak istiyordu. Bu yolculuğa çıkmayı her şeyden daha fazla istiyordu.

40

Hoşça kal, demek için Taner'i aradı. Güneş babasıyla konuştu. Anneannesiyle on günlüğüne yazlığa gideceğini söyledi.

Taner, "Anladım oğlum," deyip Kadın'ı istedi.

"Bu da ne demek?" diye çıkıştı Taner.

"Tatile çıkıyorum," dedi Kadın.

"Yalnız mı?" dedi Taner.

Bu soru iki anlam taşıyordu: Neden Güneş'le gitmediği ve kiminle gittiği!

"Evet," dedi Kadın, sonra pişman olarak.

"Senin bu kayıtsızlığına hiçbir zaman anlam veremedim. Aramızda bir zamanlar karıkoca olmanın getirdiği bir içtenliği bu kadar çabuk yitirmeni anlamıyorum. En azından bana danışabilirdin," dedi Taner. "İşlerimi ayarlayabilirdim."

Kadın onu tersledi.

"Sen çalışıyorsun," dedi, "çocuğa bir bakıcı tutmayı düşünmüyorsun herhalde." Taner bir sevgilisi olduğunu ve onunla birlikte yaşadığını, bu yüzden çocuğun onda kalabileceğini söylemedi.

"En azından tatil yapmış, yeni arkadaşlar edinmiş olur," dedi.

41

Hazırlandı. Yalnızca bir bavul ve sırt çantası için kendine söz verdi. Bu kez telefonuna bir mesaj. Okuldan arkadaşı. Onu yemeğe davet ediyor. Aslında gidebilir. Yolculuktan iki gün önce okuldan arkadaşlar da olacak. Mutlaka gelmeli. Yanıt bekliyor. Son kısmı sevmedi. Okuldan arkadaşlarla karşılaşmak istemedi. Onlara neler olduğunu bilmek istemedi. Onların tutunamama öykülerini duymak da. Şimdi yalnızca yolculuğunu düşünüyordu. Hatta döndüğünde numarasını değiştirmeyi. İnsanın çok fazla parçaya bölünmesi, gerçekte de buna benzer şeylerin olmasına neden oluyordu. Belki şimdi çoktan unutmuş olduğu insanlarda hâlâ numaraları vardı ya da onun yaptığı gibi bir gün görüşmeyi umduğu insanlar çoktan onu silmişlerdi. Yalnızca numaraları değiştirerek yaşamda bir başlangıç yapılabilir mi? Bu kez tersine bir yolculuk.

Edebiyatın böylè bir özelliği var. İnsanın eylemlerine tanıklık ediyor. Onları kutsuyor, dahası bir kutsallık katıyor.

Bu yalnızca parası ödenmiş bir turistik gezi. Bunu aklından çıkarmamalı. Hangi adalara gideceğini, oralarda nelerle karşılaşacağını bile bilmiyor henüz. Kendini bu

yolculuğun akışına kaptırmak istiyor. Yeni bir bikiniye ihtiyacı var. Sezon neredeyse bitmek üzere. Bütün mağazalar indirimde. Bu, işin güzel yönü. Ama ürünlerin hemen hepsi bitmiş durumda. Beğendiği bir şey bulsa bile bedenini bulacak anlamına gelmiyor. Tam bir şans meselesi. Artık bavulunu hazırlamasına engel olabilecek hiçbir şey kalmamıştı. Eşyalarını ve iki kitabını sırt çantasına koydu. Tatillerde her zaman fazla gelen giyeceklerini bu kez seçerek bavuluna yerleştirdi. Yaşamının özetini bu bavula, bu yolculuğa sığdırabilmiş olmaktan mutluydu. Yayıncı'ya bir e-posta gönderdi: "Döndüğümde görüşmek üzere, on günlüğüne tatile çıkıyorum. Çeviriyi merak etmeyin, hoşça kalın."

Annesini aradı, Güneş'le konuştu. Her şey yolundaydı.

42

Gemi, bütün ağırlığıyla kıyıdan ayrılırken büyük bir köpük kütlesi de onu izliyordu. Dalgaların tersyüz olmuş boyunları geminin arkasında birbiriyle şakalaşıyorlardı. Kadın küpeşteye dayanmış, bütün bu manzarayı seyrediyordu. Şimdi uzaklaşılan kıyı giderek kımıltısız hale gelirken, arkasındaki kalabalığın sesleri giderek artıyordu. Tuhaf olan, o anda içini bir pişmanlık duygusunun sarması oldu. Kendini buraya hapsolmuş gibi hissedebilirdi, ama öyle yapmamak için kendi kendine söz verdi. Hemen arkasını dönüp kendini olana bitene kaptırmanın bir yolunu aramalıydı. Geminin güvertesinde kendine oturacak boş bir sandalye buldu. Buradan havuzun çevresindeki kalabalığı, garsonların hiç durmadan yineledikleri servislerini görebiliyordu. Çiftler ve yaşlı çiftler bir koşuşturmaca içindeydiler. Nereye baktığı belli olmayan kalın siyah gözlüklü erkekler kendilerine rahat bekleme alanları belirliyorlardı. Gemiye binerken eline tutuşturulan broşürde gemideki yemek saatleriyle balo salonunun açılış saati, şarkıcıların tanıtımı ve güvenlik önlemleri sıralanıyordu. Derken bir ses, Kaptan'ınki olmalıydı, saat tam dokuzda, balo salonunda bir nikâh töreninin yapılacağını, gemideki tüm yolcuların davetli olduklarını haber verdi. Eşyaları daha önce yerleşmiş ol-

duğundan küçük bir el bavuluyla odasına gitti. Yatağına oturup giysilerinden daha fazla yer kaplayan kitaplarını ve sözlüğünü çıkardı ve belli bir düzende komodinin üzerine dizdi. Şimdi kitaplarından birini yanına alıp yukarıya, her şeyin apaçık göründüğü güverteye çıkabilirdi.

43

Yalnız kalabileceği bir yer bulduğunda garsondan bir kahve rica etti. Düşüncelerinin izini sürmek için karşısında uzanan derin maviliğe bakması yeterli oldu. Kalemi ve defterini çıkarıp şunları not etti:

1. Artık davranışlarımın hesabını vermekten usandım.
2. Yaşama yeni bir başlangıç düşüncesini kafamdan atmalıyım.
3. Bağımlılık ilişkilerinin her türlüsünden kurtulmalıyım.

Yalnızca özgür bir ruh olarak bu dünyanın tadını çıkarabileceğini biliyordu. Hem eğitimi sırasında hem de babasının ölümünün ardından kendine kurduğu yaşantı tümüyle buna olanak sağlıyordu. Başka türlüsü de olamazdı. Belki de hayatında ilk kez içindeki özgürlüğün hakkını bu yolculuğa çıkarak verdiğini düşündü. Ama işte şimdi de geçmişi karşısına dikiliyordu. Buna pek geçmiş denemez, diye düşündü. Onun çevresinde, onunla birlikte oluşan bir devinim yalnızca, ama hem onu var ederken hem de onu ufaltmaya çalışan bir güç. Geçmişinin henüz bir insanın geçmişi, tümüyle dışarıdan bakıla-

bilecek, uzaklaşılmış bir ada olmadığının farkındaydı. Tam tersine bu yolculuğun ardında bıraktığı her şeyi açıklar hale getiren ve ona çıkış yolunu gösteren bir aydınlanma yaşatacağından da emin değildi. Yalnızca, bugüne dek yaşamadığı, duygularının ona izin vermediği bir rahatlamanın peşindeydi.

44

Gece olduğunda odasından çıkıp balo salonuna gitti. Kendine tek başına oturabileceği bir masa aradı, ama bulamadı. Bar fazla kalabalıktı. Güverte çok soğuktu ve küçük kamarasında canı sıkılıyordu. Hem bu insanları merak ediyor, nasıl bir yolculuk olacağını öngörmeye çalışıyordu. Derken hiç beklemediği bir şey oldu. Masalardan birinden kendisine seslenildiğini duydu. Bu kadın, yayınevinin İspanyolca editörüydü ve rehberlik yaşamlarından da tanışıyorlardı. Üç kadının ve bir adamın paylaştığı masaya tanıtıldıktan sonra, sohbete o da katıldı. Editör için tam bir sürpriz olmuştu bu rastlantı. Yalnız olup olmadığını sordu, "Evet öyleyim," dedi. Kadınlardan biri, "Bu çok iyi oldu işte," dedi. "Tam anlamıyla yalnızlar masasına hoş geldin o zaman." Hep beraber gülerken Kadın pek de hoşnut değildi. İçine itileceği bir ortama sürüklenmek istemiyordu. Bu yüzden önündeki içkisiyle oyalanıyor ve çevirdiği kitabı düşünüyordu. Nikâh, Kaptan tarafından ayakta kıyıldı. İrikıyım ve göbekli bir adamın saygı duyulan hali gerçekten komikti. Yüzünde Bud Spencer'in gülümsemesiyle, her yana neşe saçıyordu. Dans başladığında bir anda pist doldu ve tüm gece boyunca sürdü. Gecenin devamında Kaptan da onlara katıldı ve ortalık iyice sakinleşince masada kalanlar bir-

birlerine bakıp gülümsediler. Herkes ilk gecenin yorgunluğunu yaşıyordu ve Kaptan bütün kadınların gözünde masanın tek hâkimiydi. Kimse kalkmadan onun masayı terk etmeyeceğini biliyorlardı. Editör'ün ve şu adamın, adı Cem'di ve karşısındaki zayıf kadının kıpırdandığını gören Kaptan, "Bu kadar mı?" dedi.

Kimseden ses çıkmayınca Editör, "Bu yolculuğun büyülü olacağını hissediyorum," dedi. "Bu yüzden birbirimize ilk aşklarımızı anlatarak geceyi bitirmeye ne dersiniz?"

Kaptan hemen sözü aldı:

"Hanımefendi, ne yazık ki sizin bu isteğinizi yerine getiremeyebilirim, ne de olsa bunu yapmam için altmış yıl öncesine gitmem gerekiyor. Benim için oldukça zor bu."

Cem'in başka bir önerisi vardı: "O halde herkes yalnız olduğuna göre, neden yaşadığımız son aşkı anlatmıyoruz?"

Bu daha iyi bir fikirdi.

45

Masadaki iki erkek, doğal olarak önceliği kadınlara verdiler. Gazeteci kadın, "Hepimizin anlatacak bir hikâyesi olduğuna göre, ilk benim anlatmamda bir sakınca yok herhalde," dedi. Hepsi için bulunmaz bir fırsattı bu.

"Evlenmeye karar verdiğimizde ben yirmi dokuzdum, o ise kırk yaşındaydı. Altı yıldır birlikte yaşıyorduk. Bir oyuncu arkadaşım aracılığıyla tanışmıştık. O sıralar işini yeni kurmuştu. Grafikerdi. Başlangıçta ona yardım ediyordum işlerinde. Sonrasında inişli çıkışlı bir yaşantımız oldu. Yalnızca bize ait olan küçük bir terasımız vardı. Annemler, Ankara'dan kimi eşyalar göndermişlerdi. Üniversite yıllarından beri kullandığım ufak tefek şeylerdi bunlar. Nereye gitsem yanımda götürdüğüm bir-iki önemsiz parça. Ama onlarla mutluydum. Ben iki arkadaşımın yanından ayrılıp onun yanına taşındım. Eşyaları da yanımda getirdim tabii. Sonra her şey değişmeye başladı. Ne tipik bir cümle değil mi? Ve sonra her şey değişmeye başlar. Aslında şimdi düşününce anlıyorum, yanlış bu. Değişen bir şey yoktu. Yinelenen ve giderek uzaklaşılan bir dünya vardı. Hiçbir zaman birbirinin içine geçememiş iki dünya, şimdi giderek birbirinden uzaklaşıyordu. Onun yaşamı, kaygıları, orta yaş bunalımları, uzaklarda giderek ufalan ve kokusunu yitiren bir dünya. Derken

nereden çıktıysa evlenmek girdi işin içine. 'Hayır,' demedim, bir teklif bile yoktu çünkü ortada. Derken bir ailesi olduğu gerçeğini kavradım. Annem ve babam bu birlikteliğe ses çıkarmıyorlardı. Bana her anlamda güveniyor, yaşam karşısındaki tutumumu saygıyla karşılıyorlardı. Benden çok onlar için sürpriz oldu bu karar. Bir gün telefon açtım ve, 'Ben evleniyorum,' dedim anneme. Hiç telaşlanmadan, nasıl bir şey düşündüğümü sordu. 'Olabildiğince küçük bir şey,' dedim. En azından benim düşündüğüm bu. Nikâh ve ardından arkadaşlar arasında bir parti. Altı yıllık bir ilişkinin kalın duvarlar yarattığını sanabilirsiniz, ama öyle değildi. Birdenbire o duvarlar saydamlaşmaya başlıyor, olur olmaz zamanlarda yerlerini bırakıp zamansızca karşıma dikiliyorlardı. Bir gün annesi ve kardeşi geldi eve. Öğleden sonraydı, kendisi evde yoktu. Ne yapacağımı, nasıl davranacağımı bilmiyordum. Kardeşiyle yaşıttım, en azından onunla anlaşabilirim, diye düşünüyordum. 'Çetin haber vermedi, bilseydim hazırlık yapardım,' dedim. Ama onların çoktan evle, bu dağınıklıkla, kitapların saçılmışlığıyla ilgili yargıya vardıklarını biliyordum. Sonra gittiler, aramadım. Akşama hiçbir şey olmamış gibi eve geldi. Artık tanıdığım Çetin değildi o. Başka biriydi; evlilik hazırlıkları yapan, yaşamını artık düzene koymaya çalışan orta yaşlı bir adamdı. Saçları önlerden dökülmeye başlamıştı. Kırışıklıkları artmış, göbeğinde selülitleri oluşmuştu. Birkaç hafta içinde şimdi yaşadığımız yerin çok uzağında bir ev tuttuklarını duydum. Annesinin arka sokağında yeni bir daireydi. Eşyalar yeni alınmıştı. Televizyon büyük ekrandı, çift kapılı buzdolabının *no-frost* özelliği vardı. Hatta odalardan birine klima takılmıştı. Salon takımları annesinin kullanmadığı, ama geçen sene alınmış yepyeni olanlardı.

Hiçbiri benim değildi o eşyaların. Hiçbirine ait değildim. Dünyamızın hiçbir parçasını taşımıyorlardı. Bir gün evime gelmişler ve yaşamımı eşyalarla düzeltmeye çalışmışlardı. Kırk yaşında bir adamın hâlâ anne sözü dinlediğini düşünün. Aslında aslan görünümlü bir ana kuzusu. Arkadaşları, sanatsal düşünceleri, yaşadığımız ve içinde olduğumuz çevrenin hafifliği bir anda yok olmuştu. Artık işten çıkar çıkmaz altı kırk beş otobüsüne yetişmeye çalışıyor, şanslıysam oturacak bir yer buluyor ve semtlerin, otobüs duraklarının önünden geçerken duraklardan içeriye bakan insanlarla göz göze geliyordum. Geldiğimde Çetin'i evde yeni alınan dev ekran televizyonun karşısında uydu kanallarını izlerken buluyordum; hâlâ yemeği hazırlamamış olmasına inanamıyordum. Kiminle evli olduğumu, yaşamımı kiminle paylaştığımı böyle anlarda daha çok sorguluyordum. Mutfağa gidiyor, yemek yapıyor ve televizyonun karşısında yemek için direten bir çocukla yaşıyordum artık. Çocuk demişken, evliliğimizin ikinci haftasında çocuk istediğini söylemişti bana. Altı yıldır birlikte olduğumuzu, zaten geç alınan bu karardan pişmanlık duyduğunu da eklemişti sonra. En acısı da neydi biliyor musunuz? Sanırım bunu annesinden duymuştu. Artık otuz yaşında olduğuma göre bir an önce doğurmalıymışım çocuğu, yoksa giderek zorlaşacakmış her şey benim için.

Doğurmayacağım, demedim tabii. Senin çocuğunu doğurmayacağım, diyemedim. Gece yattığımızda zorla, giderek kısalan, giderek bir iş haline gelen dokunmasız sevişmelerimizi bekler oldum. Bu ruhsuz saatlerin bir an önce geçip gitmesi için dakikaları saydım ve hep o küçük evimizi, terasımızı düşünüp durdum. Derken bir gün eski evimize gitmeye karar verdim. Hâlâ tutulmamış olduğunu görünce heyecanlandım. Anahtarlarım yanımdaydı. Merdivenleri çıkarken yaşantımın, evliliğimin ve

Çetin'in bir bir basamaklardan aşağı süzüldüğünü duyumsuyordum. Kapıyı açtığımda ev sahibine bıraktığımız eski eşyalarımın hiç dokunulmamış olduğunu fark edince, bir daha o eve, onun yanına dönemeyeceğimi o an anladım. Onun bensiz kendine kurduğu güvenli dünyasına bir daha dönmeyecektim. Evi tuttum yeniden ve yeni bir iş buldum. Bir yıldır kendi evimde, küçük televizyonumda, yaşamda önemsiz insanların anlatıldığı filmler izliyorum. Onların afişlerini duvarlarıma asıyor ve Gregory Peck'in mi yoksa Cary Grant'ın mi daha yakışıklı olduğunu kendime soruyorum."

Hikâyenin sonu herkesi gülümsetti. Bu arada Cem'in bakışlarını üzerinde hissetti Kadın. Hatta bir ara onun parfümünün kokusunu duyduğunu sandı.

Eczacı, meslekte on yılını doldurmuştu. Okul biter bitmez kendi dükkânını açabilen şanslılardan biriydi.

"Bir keresinde kendimden zayıf bir adamla yaşadım. Tam bir buçuk yıl katlandım bu adama ve onun takıntılarına. Hani prensip sahibi olduklarını iddia eden ve bu yüzden aslında gıcıklaşan tipler vardır ya – bu ikisini ayırt eden erkeklere bayılırım– işte onlardan biriydi. Elli beş olacağım, diye ödü kopuyordu. Pilav ve makarna yemiyordu. Kahvaltı etmiyordu. Akşam yemekleri ve öğle yemekleri yoktu. Elma ve karpuz vardı. Karnı acıkmazdı. Asla, acıktım, demezdi. Acıkmayı aşağılardı. Acıkmaktan nefret ederdi. Karın gurultusundan tiksinirdi. İlk başlarda gece uyurken uyanır, Miden gurulduyor, diye uyarırdı beni.

'Açım çünkü!' derdim.

'Evet, git de sustur şunu!' diye homurdanırdı. Asla acıkmış olmalısın ya da aç mısın, demezdi."

Kadın, "Hayatta kalabilmişsin," dedi.

"Issız bir adaya düşmüş gibiydim. Gizli gizli bulduğum her şeyi yemeye başlamıştım. Sokakta elimde dürümler, içecekler, bir an önce yemeğimi bitirmeye çalışıyordum. Bilirsiniz Miss Sixty diye bir mağaza vardır. Alışveriş için oraya gidiyorduk."

Kadın, "Spor amaçlı mıydı peki bütün bunlar, yoksa gerçekten hasta mıydı?" diye sordu.

"Spordan falan anlamazdı öyle erkekler gibi, şimdi bazılarınız kadınsı yönler taşıdığını düşüneceksiniz, ama tam tersine çok sert biriydi. Aldığı eğitimi düşünecek olursanız fazlasıyla maçoydu. Eski sevgilileriyle yaptığı yumruklu, tokatlı kavgalardan söz açardı hep. Onlara karşı nefretini kusardı. Ama yine de çekici bir adamdı. Kadınlar onda buldukları şeyin ne olduğunu çok iyi biliyorlardı."

Kaptan, "Tabii siz de buna dahilsiniz," dedi.

"Elbette."

Kaptan, "Yaşamın zevklerinden kendilerini mahrum bırakmak durumu öyleyse," dedi. "Yanılmıyorsam eski Hindistan'da ortaya çıktı ilkin. Böyle bir inanışı var mıydı?"

Eczacı kadın, "Hayır, bildiğim kadarıyla yoktu," dedi. "Hali vakti yerinde bir adamdı, kendine düşkündü."

"Peki neden ayrılmadın bunca zaman?" diye sordu Kadın.

"Şekerim," dedi eczacı, "uzun süre onun yanında güzel göründüğümü ve sağlıklı olduğumu sandım. Açıkçası bütün bu perhiz ona, anlarsınız ya, bir başka güç olarak da geri dönüyordu."

Kaptan üsteledi: "Mutlaka Budistti o halde."

Şimdi onun ellerine bakıyordu. Konuşmalar boyunca bir yandan anlatılanları ilgiyle dinliyor, bir yandan hiç durmadan önündeki kâğıdı usulca katlayan bu adamdan gözlerini alamıyordu. Saçları düzdü, ama yana doğru şöylece atılmış gibiydiler. Yeşil gözleri rahatsız edici değildi.

Kırklarında olmalıydı. Belki de henüz otuz beşindeydi. Bir erkeğin olduğundan daha yaşlı göstermesinin ne anlama geldiğini bilmiyordu. Tersi de söz konusu olabilirdi.

Güldüğünde dudakları yana doğru kayan bir adam vardı karşısında. Sanki geleceğiyle ilgili kehanetleri dinleyen Macbeth gibiydi. Masadaki öbür üç kadın da cadılar olmalı, diye düşündü. O halde kendi için tek bir seçenek kalıyordu. Cem konuşmuyordu, ama varlığı bütün salonu doldurmaya yetiyordu. Masaya servis yapan garsonlara nazik davranıyor, yemeğe başlamadan önce ilk çatalını tadıyormuş gibi alıyordu. Gerçekte bütün bu abartı Kadın'ı sinirlendirmeye yeterdi. Onu kendini beğenmişlikle suçlayıp tarz yaratmaya çalışan şu prensip delisi erkeklerle bir tutabilirdi, ama öyle olmuyordu işte. Bütün bunlar Cem'i daha da sevimli yapıyordu.

Açıkçası son aşklardan söz etmek, Editör için biraz zorlayıcı oldu. Hesapta olmayan bir itiraf gecesine dönüşmesinden korkuyordu. Ama yine de kuralları bozmak istemediğinden devam etti:

"Bir zamanlar gerçek aşkı bulmuştum, ama adama âşık olma nedenimi çok sonra fark etmiştim. Onunla geçirdiğim zamanlar boyunca başıma hep aynı şey geldi. Gittiğimiz her yerde bir başkasıyla anısı vardı. Ona sürünmüş, ona dokunmuş, onunla yatmış her kadın onu daha da değerli yapmıştı. Mekânlar, manzaralar onlarla birlikte açıklanıyordu."

"Can sıkıcı olmalı," dedi Kadın. "Her dakika bir başkasının nefesini hissetmek."

"İşin aslı," dedi Editör, "onunla olan kadınların onunla övündükleri gerçeği çıkıyor ortaya. Bütün serüvenlerinin sonunda aslında onun özel bir çabasıyla değil, tam tersine kadınların kendilerini denedikleri ve güç birliği

yaptıkları bir bedene dönüşmüştü o. Bazı erkeklerin yıllarca hayallerini süsleyen kalabalık bir grubun içindeydi işi gereği. Büyük bir yapı mağazasının müdürüydü. Yapı mağazalarına erkeklerin gittiğini sanırsınız hep, ama yanılıyorsunuz. Onunla orada tanıştım; elinden iş gelir erkekleri banyo bölümünde musluklara bakarken izlemek hoştu; kendilerine en uygun matkabı bulmak için tüm öğleden sonralarını buralarda geçiren erkekler ilgimi çeker olmuştu. Hemen her gün oraya uğruyor ve tüm mağazayı dolaşıyordum. Sonra yalnız olmadığımı anladım. Kendi dünyalarını inşa etme ustalarının tek meraklısı ben değildim. Bu erkekler, yaşamlarındaki her şeyin bozulabileceğini önceden hesaplayanlar, olur olmaz tornavidalarla, matkap uçlarıyla, parıldayan ingilizanahtarlarıyla mutlu olurlar. Dediğim gibi, başkaları da vardı. Orada yardıma gereksinilen bir kadını oynamak hoşuma gitmişti, dahası yapı marketi bir oyun alanına dönüşmüştü benim için. Koridorların, rafların arasında dönüp dolaşıp gözüme kestirdiğim adamları izlemek, sonra onları başka açılardan gözlemlemek heyecan veriyordu bana. Neyse, onunla böyle bir günde tanıştım. Küçük ofisinde bana yardım ederken, kendisinin de yıllarca, tam on yedi yıldır bu mağazanın türlü işlerinde çalışmış olduğunu anlattı bana. İşlerin nasıl yürüdüğünden, erkeklerin detaycılığının kusursuzlaştığı bu mekânların özelliklerinden söz etti. Hepsini biliyorum, zaten bu yüzden buradayım, demedim elbette. Yalnızca küçük bir akşam yemeği sözü verdim ona. İşte o küçük akşam yemeği, onlarcasının doğduğu o bereketli topraklar üzerinde gerçekleşiyordu. Başka kadınlarla yapılan bir yer değiştirmece."

"Tam da Don Giovanni gibi," dedi Kadın. "Çapkınlığıyla bilinir, oysa biraz alık, biraz da kafasızdır. Kolay elde edilebilir bir güzelliktir. Hangi adaya çıksa orada mağdur olur, kendine yetemez."

Kaptan söze girdi:

"O adalarda kendimi ne kadar mağdur etmek istediğimi bir bilseniz."

Bütün kadınlar bu söze güldüler. Sıra Kadın'daydı. Kaptan, izin istemek zorunda olduğunu, bazı teknik işlerin kendisini beklediğini söyledi. Nasıl olsa daha yedi gece burada olacaklar, bu harika grupla bir sürü öykü paylaşabileceklerdi. Hikâyesini anlatmış olanlar biraz huzursuzluk çıkardılar, Kaptan olmadan devam edemeyeceklerini söylediler. Kaptan da yarın gece mutlaka kendi hikâyesini anlatacağına dair söz verdi hepsine. O giderken Cem ve Kadın birbirlerine bakıp gülümsediler. Kamarasına dönerken Cem'le aynı koridorda kaldığı anlaşıldı. Gemi şimdi o kadar ıssızdı ki, yalnızca dalgaların savurduğu su damlacıkları rüzgârla birlikte yüzlerine çarpıyordu. Hâlâ açık olan kafeden iki kahve alıp geldi Cem.

"Demek yazarsın?"

"Aslında çevirmenim."

"Hımın, ne çeviriyorsun?"

"Genelde romanlar. Almancadan ve İngilizceden."

"Harika. Bu konuyla ilgili merak ettiğim pek çok şey var aslında. Eğlenceli bir iştir tabii."

"Dünyanın en eğlenceli işlerinden biridir."

"Ama unutma, kendi hikâyeni anlatmadın henüz."

"Aslına bakarsan ne anlatacağımı bilmiyordum," dedi Kadın. "Pek edebi bir tarafı olduğu da söylenemez zaten."

"Son aşkını."

"Son aşkım, sanırım şimdi âşık olup olmadığımdan emin olamadığım eski kocam," dedi Kadın, "ve ondan söz etmek yalnızca canımı sıkıyor."

"Ya sen?" dedi Kadın. "Tek başına böyle bir tatili hak edecek ne yaptın? Yoksa anlatabilecek hikâyeler toplamak için mi buralardasın?"

"Aslında bu, benim ilk gemi yolculuğum. Ve şimdi-

den pişman olmuş durumdayım. Denemediğim bir şeyler yapmak istiyordum. Bu bir haftanın ilginç olacağını düşünmüştüm. Küçükken denizle aram iyi değildi, yüzemezdim. Ben de onun yerine bir kayık kiralardım ve tek başıma avuçlarım acıyana kadar kürek çeker, denizde dolaşırdım. İnsanın özgürlüğün ne olduğunu anladığı yerdir denizler. Sonra kıyıdan sizi izleyen arkadaşlarınıza karşı da bir çeşit cesaret gösterisi. İskeleden atlayamazsanız, bunu mutlaka başka bir biçimde kanıtlamanız gerekir. Kimileri taklalar atarken, sen onların yapamadığı bir şey bulmak zorundasındır."

"Kaç yaşındaydın?" dedi Kadın.

"On, belki on bir."

"Kıyıdan nasıl görünüyordun acaba?"

"Herhalde görünmüyordum."

Koridora girdiklerinde birbirlerine iyi geceler dilediler. Cem, kapının önünden ayrılırken cebinden katlanmış bir kâğıt çıkardı. Elindeki, kâğıttan katlanmış bir kuştu ve Kadın içindi.

46

Yanaştıkları liman oldukça küçüktü. Gemi karadan bakıldığında tanrısal bir hava estiriyordu. Kavurucu bir sıcak ve sıcağı tüm adaya yayan bir rüzgâr hissediliyordu. Dört yüz kişinin gemiden inişi sırasında onları karşılayan rehberlerin, satıcıların yaygarasından uzak kalmak istiyordu. Uzaklarda dün gece tanıştığı adamı yüzündeki gülümsemesinden fark etti. Cem de onu görmüş olacak ki, gülümseyişini ona doğrulttu. Neşeli bir adamdı. Gerektiğinde yapıcı, akılcı düşünceler geliştiriyordu. Bir tesadüf olmasa hayatta bu gemiye binmeyeceğini söylemişti. Sırt çantasını alır, tek başına bir yolculuğa çıkmak için hiç düşünmezdi. Cem insanlardan sıyrılıp onun yanına geldi. Herkes kendi grubunu bulmaya çalışıyordu. Adanın tepelerine yapılacak olan bir yolculuk söz konusuydu.

"Uzun bir gün olacak," dedi Cem.

"Bütün bu yolu yürüyecek miyiz?"

"Öyle görünüyor. Turist olmanın cazibesi bu işte. Bile bile kendini dağlara taşlara vurmak..."

"Aslına bakarsan oraya tırmanacak halim yok," dedi Kadın.

"İşte aradığım fırsat," dedi Cem. "Bence burada kalıp güzel bir restoran bulmalıyız."

Adanın dar sokaklarında dolaşırken, bir zamanlar bu

evlerde şarap üretildiğini, hatta her bir evin kendine özel şişeleri olduğunu öğrendiler. "Bunları mutlaka tatmalıyız," dedi Cem. Sonra kalabalıktan tamamen kurtulduklarında hoş bir bahçesi olan bir yer buldular. Cem'in telefonu çaldı. Biraz uzaklaşıp konuşmaya başladı. Sırtını dönmüş, olabildiğince sessizce konuşmaya çalışıyordu. Yemeklerini yerken daha çok Cem konuştu. Hatta biraz geveze olduğu bile söylenebilirdi. Boşanmıştı. Beş yaşında bir kızı vardı. Tam olarak ne iş yaptığını açıklaması zordu. Oynuyorum, demişti. Oyuncu değildi, bir poker oyuncusu da değildi. Bazı hisse senetleriyle oynuyorum, demişti. İşte böylece kimi zaman sezgiyle kimi zaman tıpkı bir satranç oyuncusu gibi doğru hamleler yaparak oynuyorum.

"Kazanmanın yollarından biri de, kaybetmeyi hafife almaktır," dedi. "Böylece ne kaybettiğinde ne de kazandığında sonrası için, yıkımlar ya da zaferler için duygularımı yok sayabilirim. Yaşamak için yapılan bir eylem. Bunu burada olabilmemin bir aracı olarak görüyorum." Tam o anda bir telefon daha geldi. Masadan kalkıp uzaklaştı. Böyle olduğunda Kadın, onu yargılıyordu. Aslında onunla kendini kıyaslıyor, onunla aynı dili konuşup konuşmadıklarını anlamaya çalışıyordu.

Evet, kesinlikle biraz daha bekleyelim. Bana ihtiyacı yok herhalde.

Cem geri döndüğünde şöyle dedi:

"Yaptığın işte hırslı olmak gerekmiyor mu? Yani kesinlikle doğrudan para kazanmaya yönelik bir iş değil mi bu?"

Cem gülümsedi.

"Bütün gün ekonomi haberleri izlediğimi düşünmüyorsun sanırım," dedi.

Ona şiire duyduğu ilgiyi, sonra mimar olmak isteyişini, derken üniversitede ekonomi okuduğunu, sonra bir reklam ajansında metin yazarı olarak iki yıl çalıştığını,

eski karısıyla burada tanıştığını ve hemen evlendiklerini anlattı. Karısı doğum izni biter bitmez işe geri dönmek istemişti, hatta bunun için büyük kavgalar etmişlerdi. Yaşamı için kesinlikle bir dönemeçti o an; yaşamdan kendini geriye çekmenin doğru zamanı olduğunu düşünüp tüm vaktini kızına ayırmaya karar vermişti. Kızının doğumu kendi yeniden doğumu olmuştu sanki.

"Yeniden doğmuş gibiydim. İçinde bulunduğum her şeyden uzaklaşmıştım. Sonra aslında önümdeki koca zamanı nasıl geçireceğimi düşünmeye başladım. Sanırım zamanı yakalamak istiyordum. Kendi zamanımı yaşamak. Belki de romanlardaki gibi. Zaman orada hapsolmuştur. Ama işte şimdi bunu içimde hissediyordum. Kendi zamanımı yani."

"Biraz daha yaşlı olsan Dedektif Selb olduğunu düşüneceğim," dedi Kadın. "Alman bir yazarın kahramanı, altmışlarının sonundadır, ama tıpkı söylediğin gibi zamanı ele geçirmiştir. Kusursuz yemekler, zevk dolu yolculuklar, tehlikeli casusluklar derken, aşka bile zaman bulur. Belki gerçek anlamda zamanı yaşlandığımızda kontrol edebiliyoruz."

"Aklıma çılgınca bir şey geldi," dedi Cem. "Ama biraz ürkütücü."

"Şu gemiden daha fazla olamaz," dedi Kadın.

"Gemiden inmeye ne dersin? Buralarda kalabileceğimiz küçük bir pansiyon buluruz. Sonra bu bir haftayı bu küçük adada geçiririz."

Kadın fazla düşünmedi. "Tamam," dedi. Bavulları gemiden almak fazla zor olmadı. Kaptan gereken emirleri hemen verdi. Sonra da Cem'e göz kırpmayı ihmal etmedi.

"Sessizlik tehlikeli derler, doğruymuş. Elinizi bu kadar çabuk tutmanıza sevindim. Yolculuk bittiğinde neler olduğunu haber verin ya da olmadı, dönüşte nikâhınızı ben kıyayım."

47

Restoranda nerede kalabileceklerini sordular. Petros adında birinin yakınlarda pansiyonu olduğunu öğrendiler. Hem Türkçe de biliyordu. Köye vardıklarında yaşlı Yunanlı karşıladı onları. Anlatacak çok hikâyesi vardı Petros'un, ama üzülerek pansiyondaki bütün odaların tutulmuş olduğunu söyledi. İsterlerse adanın diğer tarafında başka pansiyonlar da vardı. Öylece çaresizce beklerken Petros onlara kendi evini teklif etti. Evinin terasını ve üst kattaki iki odayı onlara kiralayabilirdi. Denize biraz uzak olması sorun değildi, çünkü boşta duran küçük bir motosikleti kullanabilirlerdi. Ayrıca bu aralar eğlenceler sabaha kadar sürdüğünden kendisi de ev yerine pansiyonda kalıyordu. Yani rahat edebilirlerdi. İkisinin de hoşuna gitti bu. Petros onları eve bırakırken adada kışların daha güzel olduğunu söyledi: "Buranın gerçek güzelliğini görmek istiyorsanız kışın gelmelisiniz. Her taraf yemyeşil olur." Mağaraları ve antik yerleşim merkezlerini anlattı. Adayı keşfetme düşüncesi içlerine yerleşmişti bir kez. Petros anahtarları verip kamyonetiyle uzaklaştı. Böylece ayrı ayrı odalarına yerleştiler. Gemi ayrılana kadar odalarından çıkmama kararı aldılar. Kadın bir şeyler okumayı denediyse de başaramadı.

Sonra geminin düdük sesi üç kez uzun uzun çaldı. Kadın, Editör'ün bu durumu hemen fark edeceğini düşünüp gülümsedi. Önce onun yokluğunu fark edecek, sonra yemek zamanı aslında pek küçük hale gelen bu geminin içinde Cem'in de olmadığını anlayıp sırlarını çözecekti.

Bir an kendine kızdı. Şimdi onunla yeni bir aşka yelken açtığı düşüncesi doğacaktı. İstemediği tek şey de buydu. Diş fırçasını ve makyaj malzemelerini çıkarırken biraz uzanıp dinlenmek istedi.

Derken kapı çalındı. Cem kapının arkasından köye ineceğini, gelmek isteyip istemediğini sordu. Kadın yorgun olduğunu söyledi. Ve sonra iki saat süren bir uykuya daldı.

48

Ertesi gün merkezde biraz dolanıp gazete aradılar, ama bulamadılar. Yunan alfabesi hakkında hiçbir fikri olmayan Kadın, eski bir *Newsweek* buldu ve onu satın aldı. Sahile indiklerinde birer şezlonga yerleştiler. İkisinin birbirini tanımasına tanıklık eden pek çok olay vardı o zamanlar. Amerika, Irak'ı işgal etmiş, küresel ısınma denen şey tartışma konusu haline gelmiş, kentten kaçmaya çalışan insanların sayısı artmış, şiddetin ve trafiğin rakamsal verileri hemen her ay yayımlanır olmuştu. Ülke ekonomik bir sallantının eşiğindeydi ve bir seçim yaşanmıştı. İstediklerini alamayanlar parasızlıktan yakınıyor, kredi kartlarının borçlarını ödemek için banka kredilerine hücum ediyorlardı. Ekonomiden konuşmak Kadın'ı rahatsız etmiyordu. Tam tersine Cem'in anlattıkları ilgi çekiciydi. Sözgelimi şehir dışına yapılan sitelerden söz açtı. İnsanlar işlerine gidebilmek ve sonra evlerine dönebilmek için saatler harcadıkları halde, bu eziyeti savunur duruma gelmişlerdi. Cem'e göre bütün bu insanlar o büyük mekanizmanın bir parçası olmuşlardı. Bir süre sonra kendi evlerini almanın, mobilyalarını yenilemenin haklı nedenlerini buluyorlardı. Hatta yalnızca araba alabilmek için şehir dışında bir sitede oturanlar olduğunu biliyordu. Cem konuşurken onun yaşamını düşünmeye başladı.

Arkadaşlarını, kızını ve eski karısını. Sonra evini hayal etti. Akşam yemeğinde ne yediğini, nasıl uyuduğunu, televizyonda neler izlediğini. Aslında birini tanımak için bunlara ihtiyaç duyulmasını garipsedi. Hayattan, politikadan konuşmak yeterli gelmiyordu ona. Cem balık yemeyi seviyordu. Sonra et yemeklerini, tavuğu, sebzeleri, salataları da seviyordu. Ara sıra Bostancı sahilinde bisiklete biniyordu. Düzenli olarak spor yaptığı söylenemezdi. Kadın da onun sorularını yanıtladı. Israrcı annesinden, kardeşinden söz etti. Sıra çocuklara geldiğinde ikisinin de anlatacak çok şeyi vardı. Kadın, erkekleri tanımaya Güneş'le birlikte başladığını itiraf etti.

49

Adada bir yoga kulübü olduğunu öğrendiler. Adam, ilgini çeker mi, diye sordu. Kadın, yakın çevresinde pek çok kişinin bu salgına yakalandığını söyledi. Günün birinde eline bir kitap geçmiş, o da yoganın ne olduğunu ne işe yaradığını enine boyuna anlamaya çalışmıştı. Düşüncelerden arınmanın, pozitif enerjinin, ruhsal dengenin ne olduğunu da açıkçası merak ediyordu.

İçeri girdiklerinde meditasyon halinde kadınlı erkekli bir grup gördüler. Kadınların üstü çıplaktı ve büyük bir sessizlik vardı. Camlı bölmenin ardında ses çıkarmadan oturdular. Bir süre konuşmadan beklediler. İçeridekiler hiç kımıldamadan öylece duruyorlardı. Bu halde epey bir zaman bekledikten sonra grubun ruhani lideri bir anda ayağa kalktı. O hareketsiz grup, şaka yapıyormuş gibi hep birden aynı anda ayağa kalktı ve birbirlerine sarıldı. Sessizlik devam ediyordu. Bu arada yoga hocası da onları fark etmiş ve yanlarına gelmişti. Kadın tam İngilizce bir şeyler söyleyecekken, adam parmağını dudaklarına götürerek onu durdurdu. Sonra bir kâğıda şunları yazdı:

"Sessizlik yeminimizin dördüncü günü, eğer gruba

katılmak istiyorsanız, şu andan başlayarak asla konuşmayın ve yarın sabah dokuzda burada olun. Ben Fred."

Birlikte notu okuduktan sonra büyük bir sessizlikle kafa sallayarak durumu anladıklarını gösterdiler. Sonra, Fred'in yüzündeki huzur dolu ifadeye bakıp oradan uzaklaştılar. Biraz ilerleyince Kadın kahkahalarla gülmeye başladı. Cem oldukça ciddiydi ve şaşkınlıkla Kadın'a bakıyordu. Kadın artık kendini tutamıyor, gülmeye devam ediyordu. Cem'den bir karşılık alamayınca kendini zorlayarak o da susmaya çalıştı ve yüzü asıldı. Tatili yeni başlıyordu ve böylesi bir işkenceye nasıl dayanılır, şimdi onu düşünüyordu. Birkaç adım sonra yeniden göz göze gelince bu kez Cem büyük bir kahkahayla gülmeye başladı. Parmağını dudaklarına götürüp, "Ben Fred, sessizlik yeminimizin dördüncü günündeyiz," deyip gülmeye devam etti.

"Bir an için ciddiye aldın sandım," dedi Kadın.

"Yok canım," dedi adam, "topluca intihar gibi bir şey bu. Bir keresinde bir kadınla tanışmıştım. Bu işlerle kafayı bozmuştu. Evin her yanında anlamadığım bir sürü şey vardı. Duvarlarda kocaman solmuş yapraklar, işte tütsüler falan. Ama en korkuncu da bilgisayarın üstünde gördüğüm o koca taştı."

"Ne taşı?"

"Ben de öyle dedim, ne taşı? Virüslerden koruyan bir taş."

İkisi de karınları ağrıyıncaya kadar güldüler.

50

Rüzgârlı bir gündü. Aslında rüzgârlarıyla ünlü bir adaydı burası. Ertesi gün için Petros'tan yol tarifi aldılar. En iyisi deniz yoluydu, ama yürümek istiyorlardı. Önce motorla devam edecek, sonra yürüyeceklerdi.

"Olur," dedi Kadın, "gidebiliriz."

"Sabah erkenden, güneş doğarken."

"O kadar erken kalkabilir miyim, bilmiyorum."

"Biraz Uzo içsek ikimize de iyi gelir."

Uzo teklifini geri çevirmedi Kadın. Birkaç bardaktan sonra başı dönmeye başlamıştı bile. Umdukları gibi erkenden uyudular.

Bu arada Cem'e telefonlar gelip duruyordu. Bazen yatmaya hazırlanırken bile mesajlar geldiği oluyordu.

"Kusura bakma, bir türlü kapatamıyorum şunu," dedi Cem.

Aynı gün Kadın, borsanın kaçta kapandığını sordu.

Sabah olduğunda hazırlandılar. Adanın arka taraflarına dağ yolunu kullanarak ulaştılar. Sanki volkanik bir patlama olmuş gibi her yan taş parçalarıyla kaplanmıştı. Motordan inip yürümeye başladılar. Güneş şimdi ufukta kendini göstermeye başlamıştı. Dağ yolu kıvrılarak uzuyor, ikisini de içine çekiyordu sanki. Cem konuşmaya başladı.

"Kızım doğduğunda belki sana çılgınca gelebilecek düşüncelerim vardı," dedi, "Onunla birlikte kibutz gibi bir yere gitmek istiyordum. Şu Avrupa'daki özgür okullardan birine belki. En azından doğal bir yaşam için. Kafayı bunlara takmıştım. Organik ürünler, sağlıklı beslenme. Onu korumak için. Sonra giderek sakinleştirdim kendimi."

"Doğal yaşam neredeyse insanın doğasına aykırı artık," dedi Kadın. "Doğayı bir siparişle düzenli olarak evine getiriyorlar. Küçük bir ödemeyle yardım kuruluşları senin adına balinaları kurtarıyorlar. Nasıl nefes alman gerektiğini söyleyip bu işten para kazanan insanları bile gördüm. Hem söylesene, İsrail'de değil mi bu kibutz?"

"Evet, orada. Yüzyılın başından beri de aktif."

"Ama," dedi Kadın, "ben de tam tersine kibutzlarla ilgili pek çok şey duydum. Oraya devam eden çocukların, gün gelip dünyayı merak etmeye başlamalarıyla yaşadıkları yıkımlar üzerine şeyler. Hem açıkçası Ortadoğu'nun iyiye doğru gidişatından daha uzun süreler söz edemeyeceğiz."

"Evet, bunu ben de çok sonra kavradım. Benden alındığında, yani boşandıktan sonra yeterince çaba sarf etmediğimi söyleyen herkese karşı, keşke yapsaydım, dediğim bir şeydi. Ama Gülin'in o zamanlar anlayabileceği bir şey değildi bu."

"Ben de oğlumu yuvaya göndermedim bunca zaman. Evde olduğum için onunla bizzat ilgilendim. Babasının bütün diretmelerine karşın. Sonuçta şimdi altı yaşında ve bu yıl anaokuluna göndermek zorundayım."

"Gemide," dedi Cem, "bütün o sohbetler boyunca sen de aynı şeyi hissettin mi merak ettim. Bir çeşit terapi masası gibiydi bizimkisi. Aslında böyle toplantıları idare etmeyi beceremem."

"Herkesin birbirini tanıması ve masaya eklenmesi

ilginçti. Edebi bir tarafı vardı elbet. Sen kimi tanıyordun?"

"Kaptan'ı," dedi Cem. "Babamın adadan yakın arkadaşıydı. Birlikte uzun yıllar satranç oynadılar."

Ağaçlar sıklaşmıştı. Yolun kenarında sedir ağaçları vardı. Kırmızıya çalan renkleriyle parıldıyorlardı.

"Çok değerli ve güzel bir ağaç," dedi Cem.

"İlk kez görüyorum," dedi Kadın.

"Peki bunun ne olduğunu biliyor musun?"

Cem o sırada küçük bir ağacın dallarından kırmızı meyveler toplamıştı.

"Çok tuhaf, ama harika bir tadı var. Nedir bu?"

"Dağ çileği. Döndüğümüzde adaya gidersek seni gizli bahçelerime götürürüm. Dur, o kadar fazla yeme, karnını ağrıtabilir."

51

Cem erkenden uyandı ve kahvaltılık bir şeyler almaya kasabaya gitti. Döndüğünde Petros'un restoranda iki Amerikalıyla tanıştığını, akşam bir okuma gecesi yapılacağını, davet edildiklerini söyledi.

"Israr ettiler, burada küçük bir grup oluşturmuşlar, kendi hallerinde eğleniyorlarmış."

Kadın'ın karnı acıkmıştı. Cem ona pazardan aldıklarını gösterdi. Peynir, zeytinyağı, badem ve yumurta. Kadın'ın hoşuna gitti. Yataktan kalkıp kendine çekidüzen vermesi yarım saati buldu. Aşağıda kahvaltı hazırdı. Cem'in kahveleri doldurup ona sesleneceği sırada göz göze gelip gülümsediler.

"Poşet çaydan başka bir şey yok. Onu da içmezsin, diye düşündüm."

"İyi yapmışsın, hemen geliyorum," dedi Kadın.

Cem çatalıyla bir zeytini yoruyordu. Kadın nesi olduğunu sordu. "Burada benimle sıkılacaksın diye endişeleniyorum," dedi Cem.

"Burada sen ve ben varız," dedi Kadın. "Bu her şeyi değiştiriyor."

Bunu Cem de biliyordu. Birlikte alınmış bir karardı onlarınki, ama onları birbirlerine yakınlaştıran şey, belki de bir tesadüften fazlası değildi. Şimdi Kadın'ın canı

bambaşka bir yere gitmek istese yapabileceği ne vardı ki?

Sonunda hiçbirini kafasına takmamaya karar verdi. Kadın ikinci kahveyi istemediğini söyleyip onu kasabaya bırakıp bırakamayacağını sordu.

Cem başını salladı. Kahvaltıyı toplama işini Kadın üstlendi. Plaj çantasını kısa sürede hazırlayıp motorun arkasına yerleşti.

52

Akşam, Kadın çok hoş bir elbiseyle kapının önünde belirdi. Annesinin aldığı broş da yakasındaydı. Cem'in bu güzellik karşısında mutlaka bir şeyler söylemesi gerekti.

"Çok hoş görünüyorsun," dedi. Kadın, teşekkür etti. Bu kez motora yan bindi. Güneşin battığı tepeye doğru ilerliyorlardı. Bu yüzden ufacık bir nokta olana dek göz kamaştırmayı sürdürdüler.

Parti çoktan başlamıştı. Birkaç adam ve kadın ellerindeki kâğıtlardan dinleyicilere bir şeyler okuyorlardı.

"Hangi oyun bu?" diye sordu Cem.

"Oyun değil," dedi Kadın. "*İlyada*'dan bölümler sanırım."

Dinlemeye devam ettiler. Bittiğinde alkışlayanlara onlar da katıldı. Bu arada Amerikalı arkadaş onların yanına geldi ve Kadın'a iltifatlarda bulundu. Gerçekten burada yaşamayı seçenler için Homeros'un ne kadar da zengin bir kaynak olduğunu söyledi.

Kadın yalnızca Homeros mu, dedi, başka şeyler oynamıyor musunuz? *Elektra* ya da *Antigone*?

Amerikalı, Kadın'ı Cem'in yanından uzaklaştırırken, ona günün birinde burada yaşamayı seçerse bu dileğini gerçekleştirebileceğini, şimdilik yalnızca okuma akşamları yaptıklarını anlattı.

Kadın da ona, oyunculuk yeteneğinin hiç olmadığını, hatta ne zaman böyle bir teklif gelse yüzünün her zaman kızardığını söyledi.

Cem'in yanına da güzel ve uzun bacaklı bir kız yaklaştı ve onlar da derin bir sohbete daldılar. Kız Hollandalıydı ve kavramsal sanatla ilgili olduğunu, Cem'in İstanbul'dan geldiğini öğrenince Bienal'e katıldığını, belki de işini görmüş olabileceğini söyledi. Cem, videoyu hatırlıyordu. Arabalara korna yerine takılan bir uyarı sistemiyle ilgiliydi video ve Cem'in hoşuna gitmişti. Kızın bu konudaki duyarlığına hayran kaldığını söyleyerek sözü adadaki yaşama getirdi.

Kız, erkek arkadaşının davetiyle buraya geldiğini, iki gün sonra döneceğini anlattı. Adadaki güzelliği keşfetmenin yollarına gelince; kız, dalmayı ve yamaç paraşütü yapmayı çok sevdiğini söyledi. Erkek arkadaşı adadaki dalış okullarından birinde çalışıyordu ve Türk'tü. İsterse kendisiyle yarın bir keşif gezisine çıkabilirdi. Tam da bu sırada Kadın, çevresindeki kalabalığın arasından Cem'i izliyordu şimdi. Partideki diğerlerini değil de Cem'i. Onun bara gidişini, içkisini yudumlayışını, sanki çok derinlerde yalnızca onun için çalan bir müzikle dans edişini izliyordu. Sonra hafifçe esen rüzgârın sesini ve ağaçlardaki yaprakların hışırtısını duydu. Bahçenin diğer tarafında, köy evlerinin dar sokaklarında süregiden sessizliği ve uzaklarda, evet, bunu duyuyordu, denizin üzerindeki teknelerin nazlanarak salınışlarını. Bütün bunların içindeydi artık Cem. Onun dünyasının merkezindeydi. Oraya aitti. Cem'in bakışlarını, gülümseyen gözlerini nerede olursa olsun yakalıyordu. Şimdi ayrı düşmüş olsalar bile biraz sonra şu yanındaki sarışın fıstıkla gitmeyeceğini, motorun arkasında, içkinin, geçirilen güzel zamanların ve hepsinden öte biraz sonra ait oldukları kendi dünya-

larının içine yeniden gireceklerinin bir işaretiydi bu.

İkisi de sarhoş olmuştu. Eve dönerlerken Kadın İason'un hikâyesini bilip bilmediğini sordu. Cem bilmediğini söyledi. Sabah ilk iş hikâyeyi ona anlatacaktı. Kadın evden çıkmadan önce ışıklardan birini açık bırakmıştı. Tepeden bakıldığında evin ışıkları yıldızların bir parçasıymış gibi görünüyordu. Sessizce odalarına giderken birbirlerine iyi uykular dileyip uyuduktan çok sonra görülen düşlerden gördüler. Kadın rüyasında İngilizce konuşuyordu; Cem her zamanki gibi bir şeylerden kaçıyordu.

53

Geç kalktılar. İkisinin de canı kahvaltı yapmak istemedi. Gece içkiyi fazla kaçırdıklarından sıcakla birlikte baş ağrıları artmıştı. Kadın merkezdeki lokantalardan birine gidip bir şeyler yemeyi önerdi. Sıcak yemeklerin ardından limonata içtiler.

Kadın lokantanın kulübesinden annesini aramayı denedi. Birkaç başarısız girişimden sonra garsonun yardımıyla annesinin sesini duyabildi. Rahatlamıştı. Masaya döndüğünde bugün biraz dolaşmak, alışveriş yapmak istediğini söyledi.

Cem, "Olur," demekle yetindi. Akşam buluşacak mıydılar? "Erken dönersem buralarda buluşuruz," dedi Kadın. "Ben bir yolunu bulup gelirim."

Cem yalnız kalmıştı. Aklına Hollandalı sarışının teklifi geldi. Ama hemen aklından attı bu düşünceyi. O da başka bir yöne doğru yalnız başına yürüyüşe çıkmaya karar verdi. Biraz fotoğraf çekip çevreyi keşfedecekti.

Kadın ıssız sokaklarda dolaştı. Güneş için bir şeyler aradı. Annesi için kumaşlar satan bir dükkâna girdi. Niran'a da el yapımı deri sandaletler aldı. Cem için de bir pipo.

Yorulmuştu. Bir kahve içmek için mola verdi. Torbaları bir kenara bıraktı. Şimdi uzağında olduğu toprakları düşünüyordu. Esenliklerinin gecikmesiyle, umutları günbegün kırılan insanların deniz filoları kurup ticaret yaptıkları, bir kadın uğruna bir uygarlığın sonu olabilecek savaşların yaşandığı bu toprakları düşündü. İnsanların tanrılardan bekledikleri yüce mutluluğun bahşedileceği, güneşin doğurganlığı çocuğu gibi beslediği, insanların dünyanın uçsuz bucaksızlığını kavradığı bir yerdi burası. Ama insanların içlerindeki can sıkıntısı, Tanrı'nın verdikleriyle yetinmeme de aynı oranda birbirlerine benzedikleri gerçeğini açığa çıkarıyordu. Belki de insanlar için Cennet'in bitişi, birbirlerinin aynısı, benzeri olduklarını anlamalarıyla başladı, diye düşündü. Ne dünyanın ulaşılması gereken zirveleri ne de derinlerdeki sonsuz yaşamın keşfi bu isteğin, ölümsüzlük isteğinin yerine geçiyordu.

Aşk da bu sonsuzluk arayışının en soylu bölümüydü öyleyse. Kendini kaybetme, duyguların en soylusunu yaşama ve kendini tanrıların esinlediği bir ruha çevirme. Bütün bunlara inanışının önünde gerçek denen şey vardı. Evet, hakikatin gücü, şeylerin nedenleri, dayandıkları kökler ve kendi evini inşa ettiği tarih olgusuyla birlikte var oluyordu.

Kahvesini bitirdiğinde bu toprakların kesinlikle esinleyici bir gücü olduğunu düşünüp gülümsedi.

Cem düşündüklerinin hiçbirini yapamamıştı. Motorla bir süre amaçsızca dolaşmış, sonra canı sıkılmış ve eve geri dönmüştü. Kadın'ı yalnız bıraktığı için kendine kızmıştı. En azından birkaç saat sonra buluşmak isteyebilir, onu bir yerlerden alabilir, güne kaldıkları yerden devam edebilirlerdi. Ama öyle olmamıştı. Aklına Ameri-

kalı adam takıldı ve Kadın'ı düşünerek tatlı bir öğlen uykusuna daldı.

Akşamüzeri yeniden motora atlayıp merkeze döndü. Kadın'ı orada, lokantanın garsonuyla konuşurken gördü. Kadın onu fark ettiğinde el sallayıp beklemesini söyledi. Ellerinde poşetler ve torbalarla motorla ilerlemek zor oluyordu. Yarı yolda, Cem'in kulağına doğru yaklaşıp, "Akşam yemeğini ben yapacağım," dedi Kadın.

54

Ertesi gün adayı keşfe çıkmayı istediler. Ellerinde bir harita vardı ve her manzarada durup o an nerede olduklarını kontrol ediyorlar, sonra belirledikleri yöne doğru ilerliyorlardı.

Cem, üç gün kaldı, diye düşündü. Açıkçası neden böyle düşündüğünü o da bilmiyordu. Bir şeylerin sonu için mi, yoksa yeni bir başlangıç için mi, gerçekten emin değildi. Evet, belki üç gün sonra planlanmış bir gemi yolculuğunun bitişi gibi yaptıkları bu yaramazlığın sonu gelecekti. Üç gün sonra belki de pişmanlıklar içinde birbirlerinden özürler dileyecek ve bir daha görüşmeme kararı alacaklardı. Onu bir daha görecek miydi, bilmiyordu.

Yolculuklarından birinde, bir otel odasında ya da sık sık gittiği bir barda, yeni tanıştığı bir kızla seviştiğinde olanla aynı şey değildi bu. Ki sonradan bardaki kızın da o mekâna sıklıkla gittiği ortaya çıkmıştı. Ama bunca zaman karşılaşmamış olmaları sorgulanabilirdi.

Bir ilk hareketten söz ederler. Ama bu asla olmayacak, dedi kendi kendine. Kendisini hayal kırıklığına uğra-

tacak bir şey yapmak istemiyordu. Kadın, soslu makarna yapacağını, yarım saate ihtiyacı olduğunu söyledi.

İkisi de hafiften sarhoş olmuştu.

55

Adada kendini iyi hissettiğini söyledi, Kadın. Buraya gelmek, burada vakit geçirmek ona iyi gelmişti.

Cem de bu sırada Büyükada'daki evlerini düşünüyor, satmak zorunda kalışına üzülüyordu.

"İnsanın adada bir evinin olması çok güzel, ama satmana üzüldüm," dedi Kadın. "Aslında oraya taşınmayı düşünmedim değil. Ama hep o hafta sonu kalabalığını gözümde büyütüyorum."

Sonra Cem, ona hikâyesinin kalan kısmını anlattı. Annesini yitirdikten sonra kalan borçları kapatmak için evi satmak zorunda kalmıştı. Hatta geçirdiği son yaz, bir köşeye toplanmış eşyalar, tozlu çerçeveler ve annesinin kendisi tarafından yapılmış karakalem resmi duvarda asılıydı. O pencereden baktıkça sahilde, kumdan kaleler yapan çocukluğuna bakıyordu sanki. Çünkü çocukken dalgalar gelip bileklerini kavradığında kafasını kaldırır ve o pencereye, annesinin onu izlediği yere bakardı.

"Yeniden orada oturmayı düşünmedin mi?" diye sordu Kadın.

"Korktum bundan. Bana acı veren zamanlardı çoğu. Önce babamı kaybettim, sonra annemle birlikte Ankara'ya gittik."

"Kaç yaşındaydın?"

"On yedi. Her şeyden uzaklaşmak için Ankara'da bir üniversite yazmıştım, ama annem de benimle birlikte gelmek zorunda kalmıştı. Bir yıl sonra kocası ölen teyzem de bize katılınca o ruh halini hiçbir zaman atamadım üzerimden. Hep suskunluk hali ve gizli gizli ağlamalar. Yaşamda neden güç alacağımı bilmiyordum. Bir an önce okul bitsin istiyordum. Sonra bitti ve biz döndük. Ama dönmemiz de anlamsızlaşmıştı. Çünkü buraya bizi bağlayan hiçbir şey yoktu. Babamın yokluğunu dört yıl geçmesine karşın hissediyorduk. Belki onun öğütlerine, kulağıma küpe olsun diye vereceği öğütlere en çok ihtiyacım olduğu zamanlarda bir yalnızlıkla kaplanmıştı her yanım. Arkadaşlarımın çoğu gibi ben de İstanbul'daydım, ama adaya baktığım yer adadan gördüğüm yerle aynı değildi. Neyse ki bir arkadaşım var. Hâlâ çok yakınız. Nuran."

"Nuran?"

"Erkek. Kadın adı gibi, ama değil. Kafayı görmeye, bakmaya, rüyalara takmış bir fotoğrafçı. Aslında martıdan başka bir şey çektiği yok. Çocukluğumuzdan beri hiç ayrılmadık. Sık sık onu ziyarete gidiyorum. Tanışmanı isterim."

56

Cem'in boynunda Leica'sı vardı. Neden bir dijital makine almadığını anlattı ona. Sonra Leica'nın vizöründen baktı Kadın. İki Cem vardı yan yana. Netlik için objektifi çevirirken usulca sağdaki Cem'in, soldakini tamamladığını ve böylece ona yönelen gülümseyişi görmüş oldu. Gün boyunca fotoğrafını çekti Kadın'ın.

Yalnız kendilerinin olduğu bir koya gelmişlerdi. Ağaçların gölgesi kumsaldaki çakılların üzerine düşüyordu. Havlularının üzerine yatıp güneş gözlüklerini taktılar. Cem şimdi girip girmeyeceğini sordu.

"Hayır," dedi Kadın, "biraz sonra." Birkaç sayfa okuduktan sonra, ona çevirdiği romanı anlattı. İlgiyle dinledi Cem. Hatta romandaki adamla ilgili yorumlar yaptı. Kadın çoğuna karşı çıktı. Cem, "Elimde değil," dedi. "İlişkilerini anlatan, hep erkeğini suçlayan kadınlar gibi, bir türlü onlara hak veremiyorum. Çoğu zaman eksik bir bakış, yetersiz bir anlayıştan kaynaklanan sorunlar bunlar. Doğam böyle."

Sonra birlikte denize girdiler. Kadın hiçbir şey söylemeden daldı ve bir süre sonra ileride su yüzüne çıktı. Yüzüyordu ve Cem ayak uçlarında dikilerek kumlarına dokunabildiği denizin içinden onu izliyordu.

57

Son geceyi evde geçirmeye karar verdiler. Yemek için ikisi de uğraşmak istemedi. Daha çok yerel peynirlerle ve zeytinyağlılarla bir şarap sofrası hazırladılar. Cem okuduğu Patricia Highsmith romanlarını anlattı. Kadın'sa Hitchcock filmlerini. İkisi de döndüklerinde *North by Northwest*'i birlikte izlemeye karar verdiler.

Şarap etkisini göstermişti. Şişenin sonuna doğru Cem itiraf etti:

"Ben aslında hemen sarhoş olurum."

"Ben de," dedi Kadın.

Hava serinlemişti. Birlikte gökyüzünü izlerken ellerinin birbirine dokunduğunu, sonra dizlerinin sürtündüğünü biliyorlardı. Cem yıldızlarla ilgili bildiklerini anlattı. Hepsi saçma şeylerdi. Çünkü Kadın daha önce gözlem şenliklerinde bulunmuştu. Cem yine de ısrar ediyordu. Sonra önlerindeki sonsuzluğa bakıp parmaklarını havada buluşturdular ve gökyüzünü ikiye ayıran yıldızların tozlarını fark edene dek öpüştüler. Birbirlerinin sıcaklığını duyarak, ağızlarından yayılan şarap kokusunu soluyarak dişleri birbirine geçmiş halde seviştiler. Kadın, Cem'in kokusunu bütün gece içine çekti. Omuzlarında, karnında, sırtında gezinen ellerini hissetti. Göbeğinin

üzerinde sanki sahibi uyusa bile asla uykuya dalamazmış gibi duruyordu bu eller. Kadın'ın uyumadan önce son düşündüğü şey, sabah ilk uyanan olmamaktı.

Öyle de oldu. Uyandığında Cem yanında değildi. Kahvaltıyı hazırlamış olmalıydı ama ne mutfaktan ne de bahçeden ses geliyordu. Sonra bitişikteki odanın aralık duran kapısından baktı. Cem kendi yatağındaydı. Her şeyin başlangıcı ve sonu bir geceye sığdı, diye düşündü. Bir gecede yaşamın biçimlenmesi ve sonlanması. Sinir olmuştu. Doğruca mutfağa gitti ve çay koydu. Televizyonu açtı ve BBC Prime'ı izlemeye koyuldu. Az sonra yukarıdan Cem ona seslendi:

"Günaydın."

"Günaydın," dedi ve dün geceyi konuşmadan en yakındaki havaalanına doğru yola çıktılar.

58

Geri dönmüştü işte. Kapının altından atılmış bir yığın kâğıdı ve faturayı aldı. Artık mektup olarak yalnızca insanın can sıkıcı yaşamını anımsatan kâğıt parçaları geliyordu. Kapalı, boğuk bir hava vardı dışarıda. Pencereleri sıkıca kapatmış olduğundan ev havasız kalmıştı. Buzdolabıysa tam bir felaketti. Ağır bir koku, peynir ve alt raflarda çürümüş birkaç yeşillik. Ev şimdi daha da büyük göründü gözüne. Belki de koca bir temizlik yapmanın zorunluluğu yüzünden böyle düşündü. Belki bu birkaç gün içinde boya da yapmalıydı. Sonra duvarlardaki fotoğrafları, buzdolabındaki kartpostalları yerinden çıkardı. Sonra Güneş'in odasına girdi. Tuhaf, her şey yerli yerindeydi. Bavullarını açtı, hediyeleri çıkarıp bir köşeye koydu ve ağrıyan başı için çay yapmayı akıl etti. Telefonu masanın üzerindeydi. Ferhan'dan ve servis sağlayıcıdan gelenleri okumadan sildi. Kardeşi, ancak pazar gecesi Güneş'le birlikte yola çıkabileceklerini söylüyordu. Planlanandan üç gün erken dönmüştü. Kendisini halsiz hissetti. Biraz uyumak için yatağına uzandı. Ateşi çıkmıştı. Niran'ı aradı. "İyi hissetmiyorum," dedi. "Telaşlanma," dedi Niran, "iki saate ilaçlarla gelirim." "Gazete almayı unutma," diye ekledi. Niran yine haberlerle doluydu. Kadın'sa hiçbir şeyden söz etmedi. İçimde anlatmak-

tan korktuğum hiçbir şey olmasa. Niran iki gün sonra bir kongre için güneye gidiyordu. "Her zaman eğlenceli olur, kongreler," dedi Niran. Kadın gelişigüzel yanıtlar verdi. Hatta Editör'le karşılaşmasını en önemli olaymış gibi anlattı. Ama daha fazlasını değil. Tatilin onu yorduğunu düşündü. Gemide kalıp neler olacağını görme düşüncesi kafasının bir köşesindeydi. Ama aynı yorgunluk, başka bir biçimde gelip onu bulacaktı. İnsanların onun üzerine bıraktıkları yorgunluk olacaktı bu. Yine de kendini şanslı hissetti. İlaçlar etkisini gösteriyordu. Rahat bir uyku uyuyabileceğini düşündü. Yarın uyanacak ve alışmış olduğu yaşama kaldığı yerden devam edebilecekti. Kütüphanesine baktı. Sonra yazı masasına ve masanın üzerinde duran, yaşamının bu perdesini kaplayan romana. Yayıncı'nın aramasına fırsat vermeden pazartesi ilk iş onu aramalıyım, diye düşündü. Kitabın epey bir kısmını çevirdiğinden içi rahattı. Böyle anlarda bir çeşit vicdan azabı yaşardı. Görevini yerine getirmeme duygusu. Annesinden aldığı bir özellik daha. Ama ne zaman böyle hissetse, kendi kendine sinirlenirdi. Olayları kendisinden başka kimsenin onun kadar ciddiye aldığı yoktu. Yaşamının darmadağın olmasını istemiyordu. Sorunlarla uğraşmak istemiyordu. Ağlamak istemiyordu. Kimseye bir şeyler anlatmak istemiyordu. Her şeyi tek başına halletmeye o kadar çok alışmıştı ki, ne ona sunulan öneriler ne de işaret edilen çıkış kapılarıyla ilgileniyordu. Güneş doğduktan sonra öyle olmuştu. Bildik şeyler. Şimdi yaşamını ona adamak zorunda olduğu bir varlıkla baş başaydı. Artık okumaya ve yazmaya, çevirmeye son. Bütün kadınların yaşadığı türden korkular. Ama öyle olmadı. Güneş bir yaşına geldiğinde annesinin uyuduğu saatte uyuyor, o uyandığında uyanıyordu. Sonra onunla bütünüyle değil, yeteri kadar ilgileneceğine söz verdi. Zaten çocuk da böylesi bir yaşamı kabullenmişti. Israrlar ve

yönlendirmeler fazla işe yaramıyordu. Biraz daha büyüdüğünde Taner'in çocuğun üzerindeki etkisini daha fazla hissediyordu Kadın, ama yapabileceği fazla bir şey olmadığını biliyordu.

59

Ertesi sabah daha iyi hissediyordu. Pencereden dışarı baktı. Gece yağmur yağmış olmalıydı. Birkaç köpek peş peşe dolaşıyordu. Kentten uzak kaldığında böyle hassaslaşıyordu. Burnu, kulakları, teni daha fazlasını istiyordu. Canı, alışverişe çıkmak istedi. Fiesta çalışmakta zorlandı. Tozlar her zamanki gibi torpidonun üstünde birikmişti, onları parmağında topladı, sonra üfledi. Vitrinlerin önünde oyalandı. Gelip geçen kadınları süzdü. Kendi boyuyla ve kilosuyla kıyasladı. Telefonuna mesaj geldi. Okudu, yanıtlaya çalıştı, ama başaramadı. Her zamanki mağazaya girip bir şeyler denedi. Sonbahar yaklaştığı için bütün vitrinler değişmişti. Ceketli, kazaklı adamlar, paltolu, eldivenli mankenler vardı. Her zamanki çabukluğuyla bir pantolon ve bir hırka aldı kendine. Burada işi bitmişti. Sinemaya gitmek istiyordu. Birkaç sinemada ne oynadığına baktıktan sonra bir İngiliz filminde karar kıldı. Filmi beğenmedi. Arkasında oturan çiftten rahatsız olmuştu. Kız abartılı kahkahalarla gülüyordu. Eve dönerken üst sokaktaki kuaföre uğradı. Ertesi gün için randevu aldı. Gece tırnaklarını boyarken bir mesaj daha geldi. Okudu. Önce sesini kıstı, sonra uzağa koltuğun üstüne attı. Evliliklerde anılar hep taze kalır. Sanki bir çocuğun düşündeymiş gibi yılların bir önemi

kalmaz. Evlilikleri birbirine bağlayan asıl şey budur. İlk anıların bazen sonunculardan bile daha etkili olması. Hatta bazen onlardan daha acı verici olması. Güneş'le ilk kez bu kadar ayrı kalmışlardı. Bir keresinde Taner onu, iki günlüğüne bir turneye götürmüştü. Hep sözler veriyordu, iki haftadır işlerinin yoğunluğu nedeniyle görüşmemişlerdi. O zaman ödü kopmuştu. Ayrılmak istememişti oğlundan, ama elinden hayır, demek gelmemişti. Hem Güneş de heyecanlıydı. Babasıyla bir turneye çıkıyordu. Maça gitmek ya da balık tutmaktan farklıydı bu. Onlarca insanın ilgi odağı olmak. Güneş döndüğünde günlerce anlatıp durmuştu. Artık ne sinemaya gitmek istiyor ne de yeni oyuncaklarını beğeniyordu.

Tatil boyunca ara vermişti çevirmeye. Şimdi yeniden başladığında Güneş'in yokluğu yüzünden endişeleri arttı. Bir çocuğun ölümü düşüncesine romanlarda bile katlanamıyordu. Hatta bunu kahramanlarına dayatan romancılara kızdı. Bir işe yaramadığını düşündü. Ne gerilimin bir parçası oluyordu ne de kahramana verilen bir derinlik. Ama Nanni Moretti *Oğul Odası*'nda öyle yapmamıştı. Bir aileyi yeniden bir aile yapmıştı. Bu düşünceler onu hasta etmeye yetti. Çünkü sonunda kendi ölümü düşüncesi doğuyordu. O zaman çocuğa ne olacağını düşünmek bile istemedi.

60

Cumartesi. Kış yaklaşıyordu. Bunu şimdiden hissediyordu. Güneş'i anaokuluna gönderecekti. Yakınlarda bir yerlerde olmalıydı. O gün bu işi bitirmeye karar verdi. Parkın karşısında, apartmanların arasında bir okul vardı. Güler yüzle karşılandı. Eğitmen kadın, okulu gezdirdi. Oyun ve aktivite odaları sorunsuzdu. Sınıflar on beş kişilik olacaktı. Elbette zekâsını geliştirmek için her şey yapılacaktı. Ayrıca artık yeni eğitim teknikleriyle çocuk eğilimlerine göre sınıflara alınıyordu. Bütün bunları dikkatle dinledi. Aylık ödemeleri konuştuktan sonra oradan ayrıldı. Aslında daha önce Güneş'i okula göndermesi konusunda arkadaşları önerilerde bulunmuşlardı. Bunu doğru bulmuyordu. Üç yaşındaki çocukların, anne ve babalarından uzaklaştırılmalarını doğru bulmuyordu. Madem kendisi evdeydi, en azından anaokuluna kadar ona kendisi bakabilirdi. Onu parka götürmek, onunla yürüyüşe çıkmak, sokakta karşılaştığı yaşıtlarıyla iletişime geçtiğini görmek hoşuna gidiyordu. Kendi dünyasında bir çocuk. Biraz yürüyerek tam saatinde kuaföre gitti. Ama yine de beklemek zorunda kaldı. Bir yere randevuyla gitmenin bir işe yaramadığı kesindi. Dişçide de böyle olur, diye düşündü. Sonra kitabını çıkardı. Bu romanın hiç şansı yok, diye düşündü. Tek baskı. Yalnızca

yedi yüz, belki biraz daha fazla. Ama böylesi daha iyi. Bir kitabın başına gelebilecek iyi şeyler ve kötü şeyler vardır, dedi kendi kendine. Bu kadar az satması bu kitap için iyi bir şeydi. Evet, böylesi daha iyi. Kuaför onunla epey ilgilendi. Çok fazla gürültü olduğundan adamın sorularını anlamakta zorlandı. Hepsine gülerek ya da başını sallayarak yanıt verdi. Her şey yolundaydı. Aynada kendisine bakmadı. Çıkıp bir kafeye gitti. Arkasında küçük bir bahçesi olan sessiz bir yerdi burası ve şanslıysa şimdi boş olurdu. Ama değildi. Yine de tanıdığı kimseyle karşılaşmadığı için içi rahattı. Dün gece çevirdiği bölümleri henüz bilgisayarına geçirmemişti. Müsveddeleri aldı ve okumaya başladı. Çevirdiklerini beğenmedi. Önceki bölümlerle arasında sanki yıllar geçmiş gibi duruyordu. Böyle durumlarda baştan okumak ve kitabın havasına girmek işe yarıyordu. Romandaki adam baştan beri İtalyan olmak kavramına takmıştı. Her zaman canını sıkan bu ülke üzerine okuduğu, birleştirdiği onca şeyden söz ediyordu. Akıl hastalıklarından, karısının onu aldatmasından, sonra oğlunun ölümünden, kızının kocasından, kızından ve kendi sevgilisinden. Oysa, diye düşündü, asla kendinden söz etmedi. Asla buna izin vermedi. Hep romanlar, filmler, düşünceler. Olayların merkezindeymiş gibi, ama değil. Basit bir kendini saklama hilesi. Yok olma arzusu. Bu düşünceleri toplayıp bir yazı yazmayı düşünüyordu. Ama zor bir işti. Kitabın bunca içinde olmak, durumu zorlaştırıyordu. Hem çevirmenlerinin kitap hakkında söyledikleri reklam kokuyor gerekçesiyle reddediliyordu. Dahası yayımlansa bile, burun kıvrılıyordu. Neredeyse sonuna gelmişti. Şimdi yazıyı unutup yeniden çeviriye devam etmeliydi.

61

Eski fotoğrafların giderek azaldığını fark etmişti. Çocukluğundan kalan siyah beyaz anlar hafızasının bir köşesinde fotoğraflar olmasaydı da kalacaklardı. Hatta daha fazlası. Ama üniversiteye kadar olan yıllarda büyük bir boşluk vardı. Sonra okulun bahçesinde topluca çekilmiş olanlar ve hemen hemen hiç yalnız fotoğrafı olmadığını anlamıştı. Demek ki, kimse onu şöyle karşısına alıp bu güzel ânı dondurmak istememişti. Oysa arkadaşlarının fotoğrafları doluydu. Çoğuyla görüşmüyordu. Yıllardır yüz yüze bakmamışlardı. Taner'le gittikleri bir tatilde mutlu mutlu gülümsediğini gördü. O zamanları yeniden anımsamaya çalıştı. Silikti her şey. Sonra Güneş'in fotoğrafları geliyordu. O ve Güneş. Güneş ve Taner. Büyükanneler ve Güneş ve Taner. Sonra kitap fuarında bir panelde kendisi. Sonra bilgisayarında olanlar da vardı, dijitalle çekilmişlerdi, ama bu ikisini bir araya getirmek bir mucizeydi. Daha önce aldığı DVD'lerden birini seçti. Chaplin ve Buster Keaton aynı filmdeydi demek. Film boyunca Keaton'u aradı. Filmin sonunda göründü işte. Chaplin'in, büyük komedyen Calvero'nun yardımcısını oynuyordu. Bu arada telefonuna bir mesaj geldi. Chaplin'in pireleri dans ettirdiği sırada, yüzünde bir gülümsemeyle mesajı okudu; bu kez yanıtlaması gerekiyordu.

62

Bu üç gün hiç bitmeyecek sandı. Oysa koyu yalnızlık, onu daha da hassaslaştırmıştı. Sokakta bir kedi yavrulamıştı. Yavrulardan biri peşine takıldı. Döndü ve eğilip onu sevdi. Hatta kucağına aldı. Küçük kedi tişörtünü yoğurmaya başladı. Kediyi eve götürdü. Biraz süt verip geri getirecekti. Ama öyle olmadı. Akşama dek kucağında uyuyunca artık onu bir konuk olarak değil, bu evin bir parçası olarak görmeye başladı. En çok Güneş'in hoşuna gidecekti bu.

Akşam kedicik uyanmıştı. İkisi de şimdi şaşkın halde doğrulmuşlardı. Yatakta kafasının üzerinde, saçlarının arasında uyumuştu kedi ve şimdi de uyanmış, yemek istiyordu. Kalkıp bir kaba süt koydu ve sulandırmayı unutmadı. E-postalarını okurken bir sürü insanla birlikte açılışlara davet edildiğini gördü. Hiçbirine gitmeyecekti. Başka e-postalarda da Muhsin Ertuğrul Sahnesi'nin yıkımına karşı bir eylem yapılacağı haberi vardı. Daha önce oyun çevirdiğinden uzaktan da olsa kimi oyuncuları tanırdı. Ama onlara güvenmezdi. Defterine yazdığı bir alıntıyı anımsardı hep:

"Oyuncular, oyunların mezar kazıcıları."

Bu sözü seviyordu. Tiyatronun ritüelistik dönemle-

rine duyduğu özlem nedeniyle belki de. Üniversitedeyken bir şey keşfetmişti. Kütüphaneye üye olduğunda yüzlerce oyunun çevrildiğini fark etmişti. Antik Yunan'dan bu yana hem de hiçbir dönemi atlamadan çevrilen, artık kimsenin hatırlamadığı oyunlardı bunlar. Yalnızca okunmak üzere kalmış, bazıları yalnızca oyunculuk sınavına hazırlananların alıp kullandığı kitaplardı. Schiller'in *Don Carlos*'unu burada okumuştu. Kralın, marki tarafından aldatıldıktan sonra ağladığı sahne onu çok etkilemişti. Sarayın karanlık koridorlarında yankılanan bir ses, kralın ağladığını fısıldıyordu. Grillparzer'in *Denizin ve Aşkın Dalgaları*'nı okuyunca ilk iş olarak Kızkulesi'ne gitmiş, oyunu orada bir bankın üzerinde bitirmişti. John Webster'in *Amalfi Düşesi*'ndeki yankı sahnesini okuyunca kendi kendine bir gün Amalfi'ye gideceğim, diye söz vermişti.

O yıllar kendini yalnızlaştırdığı yıllardı. Yaşamı kendi gördükleri üzerinden değil, okuduklarıyla tanımladığı zamanlardı. Duyguları bile kitaplardan dökülen kırıntılar gibiydi.

63

Sabah erkenden uyandı. Kedicik yatağın içinde kıvrılmış, hafif aralanmış gözlerle ona bakıyordu. Yataktan kalkınca o da peşinden geldi. Banyoya girdi, sonra onunla birlikte mutfağa. Dişi mi, yoksa erkek mi olduğunu anlayamadı. Ama bu renkte bir kedinin sarman olduğunu biliyordu. Yola Fiesta'yla çıkmayı düşünüyordu. Ama vazgeçti. Günün keyfini sürmek istiyordu. Uzun zamandır vapurla karşıya geçmediğini düşündü. Evinden yürüyerek iskeleye gitti. Martılara atmak için de simit aldı. Vapurdayken pazar sabahının tüm güzelliklerini içinde hissetti. Çünkü aynı his insanlarda da vardı. Böyle durumlarda bütün insanların oluşturduğu o koca iyimserlik bulutunu görür gibi oluyordu. Oysa sokaklarda, şehrin anacaddelerinde yürürken bu iyimser havayı asla soluyamazdı. Hemen, küçük dükkânların, pastanelerin, en diplerinde kitapçıların ve eski sinemaların gizlendiği pasajlara çevirirdi adımlarını. Sonra bu pasajlardan çıkıp eski binaların arkalarına saklanmış, yalnızca kuş seslerinin hüküm dürdüğü bahçelere giderdi. Bir binaya, kafeye, yayınevine, kütüphaneye, bu caddelerden birindeki dükkânlara yöneldiğinde adımlarını yavaşlatıyordu. Böylece diğerleriyle arasındaki o büyük boşlukları bütünüyle görebiliyordu. Çünkü bunlar aynı zamanda kendi el-

leriyle yarattığı boşluklardı. Bir çeşit oyundu bu. Kendisinin nerede durduğunu anlamanın bir yoluydu.

Vapur hızla ilerlerken martıların tek tük uzaklarda uçuştuklarını gördü. Bir taksiye binip Göztepe benzincide indi. Sağlı sollu yollar onu ıssız sokaklara taşıdı. Birkaç dakika öncesinin gürültüsünden hiç iz yoktu. Sağında bir okul dikkatini çekti. İşitme Engelliler Okulu'ydu. Yüksek ağaçlar yol boyunca ona eşlik ettiler. Eski bir apartmanın önünde durdu, zili kontrol etti ve bastı. Kapı açıldı. Merdivenleri çıktı.

64

Anıların ne zaman gelip insanı bulacağı bir sır konusudur. Kadın kapının önünde karanlıkta beklerken, kendi kendine iki şişe şarabı bitirdiği geceyi anımsadı. Hamileliğinin altıncı ayında, üç gündür evde yalnızdı. Biraz olsun yaşamında yalnız olmadığını hissetmek, yaşamını biriyle paylaştığını ve o kişinin bu yükü –karnındaki yükü– biraz olsun hafiflettiğini hissetmek istiyordu. Ama işte kimsecikler yoktu yanında. Taner, lanet olasıca festivallerden biri için şehir dışına çıkmıştı ve yoğunluğunu bahane ederek tam üç gündür aramıyordu. Gittikçe kilo almaya başlamıştı Kadın ve şişen karnı yüzünden sevdiği giysilerinden vazgeçmişti. Sürekli kusuyordu ve hemen her şeye sinirleniyordu. İşte o akşam canı şarap istiyordu. Üşenmedi ve iki sokak ötedeki markete gidip pahalı iki şişe şarap aldı. O gece bir şişeyi bitirmiş, diğerini de neredeyse yarılamıştı. Gerisi karanlıktı. Taner gece yarısı eve gelmiş, gördüğü manzara yüzünden delicesine bağırmıştı. Sanki bir cinayet işlemiş gibi davranıyordu. Kadın'sa bir köşeye büzülmüş, karnını tutmuş, hıçkırıklarla ağlıyordu.

Küçük bir kız kapıyı açtı. Kadın kızı görünce şaşırdı ve Cem'in evde olup olmadığını sordu.

"Babam uyuyor," dedi küçük kız. "Ama birazdan uyanır, bugün beni gezdireceğine söz verdi."

"Onu görebilir miyim?"

"Olur."

Salonda yalnızdılar. Çocuk çizgi film izliyordu. Köşeye atılmış pembe bir okul çantası duruyordu. Renkli kalemler halının üzerindeydi. Kadın, bir kızının olduğunu hayal etti. Sonra Güneş'i ne kadar özlediğini düşündü.

"Adın ne senin?" diye sordu Kadın.

Çocuk utangaç bir sesle, "İpek," dedi. "Peki senin adın ne?"

"Handan," dedi Kadın.

Bir süre birlikte *Sünger Bob*'u izleyip güldüler. Bu sırada Cem uyanmıştı. Odanın girişinden kızına ve Kadın'a baktı.

"Demek tanıştınız?"

"Evet," dedi Kadın.

"Bana da yer açın o zaman," deyip İpek'in diğer tarafına oturdu.

Kahvaltı için beklemediler. Cem dışarıda bir şeyler atıştırabileceğini söyledi. Zaten İpek çoktan karnını doyurmuştu. Kadın'ın varlığını yadsımıyordu küçük kız. Gördüğü her şeyi babasına soruyor, hiçbir yanıt yeterli gelmiyordu. Acaba kendisinden söz etmiş miydi? Arkadaşım, demişti herhalde. Belki de çocuk bu duruma alışmıştı. Babasının yanında sürekli değişen kadınlar görüyordu ve şimdiki ilgisizliği de buna dayanıyordu. İpek ısrarla sinemaya gitmek istiyordu. Ya sinema ya havuz, diye diretiyordu. Kadın böyle durumlarda bulduğu çözümleri anlattı. Yeniden karşıya geçtiklerinde, sahildeki kafelerden birine oturdular. Buradaki pastalar ve çikolatalar çocuğun ilgisini çekmeye yetmişti.

65

Adada olanlar hakkında konuşmuyorlardı. Bu buluşma sanki sıradan bir dost ziyareti gibi olmuştu. Kadın bunun için endişelendi. Cem'in ona davranışları aynıydı. Ne adadakinden daha fazla yakın ne de uzak. İkisini evlerine bırakıp aceleyle geri döndü. Kafası karışmıştı. Çocuklu bir adam ve çocuklu bir kadın. Birlikte yaşadıklarında oluşacak tuhaf durumu düşündü. Hafta sonları babasına giden çocukla hafta sonları babasına gelen İpek. Demek hiç karşılaşamayacaklardı. Ama anne ve babaları birlikte bir aşk yaşıyor olacaklardı. Cem her şey için teşekkür ediyordu. İpek de çok eğlenmişti ve açıkçası onu sevmişti. Kadın buna sevindi. Acaba aynı şeyleri Güneş da hisseder miydi? Cem'in onu eğlendireceği açıktı.

Eve döndüğünde içini bir huzursuzluk kapladı. Aslında gün boyu yalnız kalamamaktan sıkıntı yaşamışlardı. Ne geçmişten, yani adadan ne de gelecekten konuşmuşlardı. Eğer bu geçirdikleri gün adada başlayan şeyin devamıysa biraz tuhaf olmuştu. Cem'in ısrarla bu güne onun da katılmasını istemesinin nedenlerini düşünüyordu. Oysa yalnız buluşacaklarını, hatta geceyi birlikte geçireceklerini hayal etmişti. Ama öyle olmamıştı. İpek'i bırakırken eski karısıyla da konuşması gereken şeyler ol-

duğunu söylemiş, ama ipucu vermemişti. Elbette bunları bilmeye hakkı yoktu. Bu ayrıntılar henüz ilk adımları atılmış bir ilişkinin yalnızca bulanık sahneleriydi. Kendisinin böyle bir şeye asla cesaret edemeyeceğini düşündü. Cem'in paylaşmak istediği şeyi anlıyordu. Belki de Kadın'a düşünmesi, yaşamı değerlendirmesi için verilen bir fırsattı bu.

Döndüğünde kardeşi ve Güneş evdeydi. Kediyi görünce çok sevindiler. Hemen ona bir isim buldular. Kardeşi ısrarla Kibrit olsun istiyordu. Güneş'in henüz bir fikri yoktu. Kibrit, diye çağrınca kedicik dönüp bakmıştı. Demek ki adı bundan böyle Kibrit olacaktı. İkisinin de anlatacak çok şeyi vardı. Kardeşi bir kızla tanışmıştı. Güneş ise bilgisayar oyunlarına merak salmıştı. "Hayır," dedi Kadın. "Bu bilgisayara hiçbir oyun yüklenemez. En azından senin istediğin oyunlar."

66

Kadın akşam yemeği için gidip kırmızı şarap aldı. Kasaptan da et almıştı. Biraz uğraşıp güzel bir akşam yemeği hazırlayabileceğine karar verdi. Güneş için de fırında patates yapacaktı. Patatesin ancak böylesine izin vardı. Sonra biraz pilav ve salata. Her şeyi bitirdiğinde yalnız yemekten artık hoşlanmadığını fark etti. Şarap şişesi karşısında dururken ona kötü şeyler hissettiriyordu. Belki de yalnızca sarhoş olmayı dilediği zamanlar böyleydi bu. Televizyon açıktı. Güneş yemeği yer yemez odasına dönmüştü, içeriden sesleri geliyordu. Cem iki gündür aramamıştı. Pazar akşamı yalnızca bir mesaj gelmişti. Mesajları güvenilmez buluyordu. Saate baktı. Onu arayabilirdi. Her şeyin yolunda olduğunu duymak için onu aramalıydı. Mesajda güzel bir gün için teşekkür ediyordu, Cem. Yalnızca güzel bir gün, diye düşündü Kadın. Gecesi eksik, güzel bir gün! Hemen numarayı buldu ve aradı. Cem açmakta tereddüt etmiş gibiydi. Ancak beşincide "alo" sesi geldi karşıdan.

"Nasıl olduğunu merak ettim," dedi Kadın. "Her şey yolunda mı?"

"Ben de seni arayacaktım," dedi Cem.

Kadın buna inanmadı, ama yine de içinde bir sevinç belirdi. Demek aklındaydı. Onu düşünüyordu. Unutmuş olamazdı.

"Birkaç gün boyunca çok yoğun olacağım, işlerim bittiğinde seni ararım."

Kadın son anda birbirlerine verdikleri sözleri anımsattı. *North by Northwest*'i izleyeceklerdi.

"Evet, unutmadım tabii," dedi Cem.

Sonra usulca kapattılar. Kadehteki şarabı midesi bulandığı halde bitirdi. Gidip müzik setini açtı. Glenn Gould'un yorumladığı *Goldberg Varyasyonları* çalmaya başladı.

67

Ertesi gün Yayıncı aradı. Çeviriyi soruyordu. Derginin ilk sayısı çıkmıştı. Kadın tamamen unutmuştu. Yayınevinde bir toplantı yapılacaktı. Katılsa iyi olurdu. Kadın gitmek istemiyordu. İspanyolca editörü de oradaydı ve muhtemelen bu yolculuktan herkese söz etmiş olacaktı. Ferhan'ın mesajlarına yanıt vermemişti. Onunla karşılaşmak hepsinden kötüydü. Dışarı çıkıp kitapçıdan dergiyi satın aldı. Ferhan'ın yazdığı önsözü okudu. Aptalca geldi. Tanınmış bir öykücüyle söyleşi yapılmıştı. Sonra birkaç makale vardı. İsviçreli bir yazarın "hayvan öyküleri", Nasreddin Hoca'nın öyküleriyle kıyaslanıyordu. Kadın, hayvan öykülerini okumuştu. Yürek burkan bu öyküler yalnızca o hayvanlar için vardı. Ne bir toplumsal mesaj ne de başka bir şey. Bu aşırı yoruma kızdı, hatta aptalca buldu. Cortázar'ın yayımlanmamış bir öyküsü de ilk kez dergideydi. İspanyolca editörünün işi bu, diye düşündü. Kendi çevirisi de derginin sonuna atılmış gibiydi. Son sayfada edebiyat dünyasından haberler vardı. Yarışmalar, anma toplantıları. Birçoğu fuar öncesi hazırlıklarıydı. Esas bombalar fuara saklanıyordu. İmza günleri, söyleşiler, paneller, oturumlar, satışlarda patlamalar, büyük salonlar, çocuk kalabalıkları ve standlar. Bu dünya Alice'inkine hiç benzemiyordu. Her şey eğlenceden uzak, çukur

da olsa olsa bir tuzak olabilirdi. Çevirdiği kitap da fuarda satışa sunulacak olanlardandı. Belki kitabın tanıtımı için gitmesi gerekecekti. Ama şimdi bütün bunlar onu ilgilendirmiyordu. İçinde bir endişe vardı. Geldiğinden beri bir şeyler için telaşlanıyordu. Güneş, okul çantasını ağzına kadar doldurmuştu. İçinden ne boyalarını ne de defterlerini çıkarıyordu. Kardeşi yeni bir işe başlamıştı. Aslında işi Taner bulmuştu, ama Kadın ses çıkarmamıştı. Annesi haftada bir onu arıyordu. Niran, şu sıralar kongredeydi. Onun yaşamı dışında herkesin yaşamında bir düzen vardı. Beklenmedik hiçbir şey yoktu. Yalnızca harekete geçmesi gerekiyordu. Beklemek yerine harekete geçmek. Bu zor olmamalıydı. Sanki önünde engeller varmış gibi düşünüyordu. Niran'ı düşündüğünde yaşamın akışkanlığını görüyordu, ama kelimelere, çift anlamlı sözlere saplandığında her şey katılaşıyordu. Gerçeği olduğu gibi görebilmenin bu kadar zor olduğunu düşünmemişti. Bir erkeğin, bilinmedik bir yerden gelip tüm yaşamını kaplayacağını düşünemezdi. Taner'le yaşadığı tam olarak böyle bir şey değildi. Boş zamanların ya da zamandaki boşlukların ilişkisiydi. Yalnızca planlanan zamanlarda birlikte oluyorlardı. Çok önemli bir konser ya da mutlaka katılmaları gereken bir toplantı sırasında. Evde geçirilen zamanlar ise uyumak ve uyanmak, ne olsa yemek, dışarıdan yemek sipariş etmek ve ara sıra film izlemekten oluşuyordu. Şimdi değişen onca şeyden sonra içindeki tedirginliğe bir anlam verebiliyordu. En azından Cem'in bu tedirginliği anlayabileceğini düşünüyordu. Belki de hiçbir şey anlamıyordu Cem ve kesinlikle ondan vazgeçmişti. Uzun uzun düşünmesine gerek kalmamıştı. Yalnızca birlikte bir tatil geçirmişlerdi, hepsi bu. Hatta onunla yatmayı bile ummamış olabilirdi. Yalnızca öyle olması gerektiği için olmuştu. Başka bir şey düşünülemezdi. Hayal kurmayı bırakmalıydı.

68

Gazetesini akşam okumayı seviyordu. Arka sayfada Finlandiya'da yaşanan bir lise katliamıyla ilgili bir haber vardı. On sekiz yaşındaki lise öğrencisi kendi okuluna giderek sekiz kişiyi öldürüp sonra intihar etmişti. Saldırıdan önce kaydettiği bir videoda bunun politik, göründüğünden daha derin bir saldırı olduğunu söylüyordu. Hitler hayranlığı vardı. Nietzsche ve Platon en sevdiği yazarlardı. Kendisini sinik bir varoluşçu, insanlık karşıtı, sosyal Darwinci, gerçekçi bir idealist, tanrısal ateist olarak tanımlıyordu. Kadın ürperdi. Yalnızca bunu yapanın on sekiz yaşında bir çocuk olmasından dolayı değildi bu. Platon'da, Nietzsche'de ve başka yazarlarda bulunan gücün keşfedildiğinde nelere dönüşebileceğini gördü. Sinik bir varoluşçu ile kendi intiharı çelişiyordu. Çünkü bir zamanlar öykülerde yaşayan ve moda haline gelen bir varoluşçuluktan çok daha tehlikeliydi. Soğuk bir refah toplumunda yaşanan tüyler ürpertici bir olay. Kuzey'e ait filmlerde yaşamın tatlı sert algılandığını biliyordu. Her zaman karların arasından iyimser bakabilmenin yollarını buluyorlardı. Romanlarda, oyunlarda da böyleydi bu. Hep böyle olmuştu. Ama hepsinden önemlisi, nasıl olur da on sekiz yaşındaki bir çocuk "insanlık karşıtlığı" gibi ağır bir hükmü kabullenebilirdi? Aklına Güneş'in

büyüyeceği ve Nietzsche ve Schopenhauer okuyacağı zamanlar geldi. Yo, belki de onun hayali değil de Taner'inki gerçekleşecekti. Güneş, ses mühendisi gibi bir şey olacaktı. Bu karşılaştırmaları kafasından uzaklaştırdı. Bu sırada Güneş, okula başlamıştı. Sabah sekiz buçuktan akşam beşe kadar yuvada olacaktı ve yalnızca cumartesi geceleri Taner'e gidecekti. Öyle kararlaştırmışlardı. Artık Taner'in bir kadınla yaşadığı açığa çıkmıştı. Çünkü telefonu açan, genç bir kız sesiydi. Taner'den on beş yaş küçük olmalıydı. Kadın kendini tanıttığında, kız nazikçe Güneş'i telefona çağırmıştı. Güneş'in keyfi yerindeydi. Pasta yiyordu, televizyon izliyordu. Hatta annesini geçiştiriyordu. Baban orada mı, diye sorduğunda, "İçeride bir şeyler yapıyor, biz Pınar Abla'yla televizyon izliyoruz," demişti.

Güneş'in büyüdüğünü anladı. Giderek büyüyordu ve giderek yaşamında neler olup bittiğinin farkına varıyordu. Yaşamın koca bir eğitim sürecine dönüştüğü ve esin perilerinin kahramanların çevresinde dolaştıkları romanları düşündü. Güneş'in de kendi hikâyesi olacaktı. Meraklı ve zeki bir çocuktu. Her şeyi kavramaya başlamıştı. Dahası, alışmayı öğrenmişti. Kendi dünyasında neyin ona iyi geldiğini biliyordu.

69

Pazartesi Niran ofisten aradı. Akşama uğramak istiyordu. Evde kediyi görünce şaşırdı. Kongrede tanışmış olduğu bir göz doktorunun tam da bu kedi meselesiyle ilgisi olduğunu söyledi.

"Ne zaman ve nerede?" diye sordu Kadın.

"Dün gece, döner dönmez. Arabasını havaalanına park etmişti ve uçaktan iner inmez evine gittik."

"İnanılmazsın," dedi Kadın.

"Dur bak ne söyleyeceğim, şu kedi meselesi... Hangi evli erkekle birlikte olsam, mutlaka evde bir hayvan besleniyordu. Köpek ya da kedi. Mutlaka günahımızın bir tanığı vardı. Kediyi dışarı atmak da işe yaramıyordu. Bir yolunu bulup yatağın köşesine çıkıyor ve oradan neler olup bittiğini izliyordu."

"Korkunç!" dedi Kadın.

"Bunu dün gece ona da söyleyecek oldum," dedi Niran.

"Sonra?" dedi Kadın.

"Hiç aldırış etmedi. Hatta kedinin yanımıza gelişini fırsat bilip, 'Harekete geçme zamanı geldi öyleyse,' dedi."

"Biri var," dedi Kadın.

"Kim?" diye haykırdı Niran.

"Tanımıyorsun," dedi Kadın.

"Hadi anlat o zaman."

"Anlatacak pek bir şey yok, gemide tanıştım."

"Şimdi görüşüyor musunuz?"

"Bir kez buluştuk, kızı da yanındaydı. Bir haftadır aramıyor."

"Sen ara."

"Olmaz. Arayamam. Belki de vazgeçmiştir."

"Aptalsın sen!"

"Sanırım."

70

Niran gittikten sonra uyumakta zorlandı. Yatağında dönüyordu. Belki yardımı olur diye adada olanları anımsadı. Motora binişlerini, Amerikalıların partisini, Cem'in gevezeliklerini. Ona âşık mıydı? Ondan ne bekleyebilirdi? Bedenini doğru düzgün görmemişti bile. Sabah uyandığında yanında yoktu. Bu bir işaretti. Ama kokusunu üzerinde hissetmişti. Uçakta dönerken hemen hiç konuşmamışlardı. Dönüşün, yaşam gerçeğini karşılamanın hüznünü taşımışlardı. Kendi gerçeklerinin onları yeniden çekip çevireceği hayatın içine sürükleneceklerdi. Orada günler, aylar ve yıllar vardı. Bekleyişler, umutlar, çabalar ve mutsuzluklar. Bir unutuşun hikâyesi olacaklardı. Koca bir sessizlik tarafından yutulacaklardı. Çok sonra birbirlerinin isimlerini göreceklerdi. Belki Cem, şu çevirdiği kitabı okuyacak, ona bir tebrik mesajı atacaktı. Belki de ülkeyi terk edecekti. Bu sonsuzluk içinde yolunu bulmasına kim yardım edecekti? Ayakta kalabilirdi. Daha başında romanların dünyasını tercih ettiğini söylemişti ona. Kendi hikâyesine benzeyen romanlar okumamış mıydı? Öyleyse? Üstesinden gelecekti. Romanlardaki kadınlar üstesinden gelmişlerdi. Kimi zaman gözyaşlarıyla onların mutluluğuna eşlik etmişti. Şimdi ağlasa bile önemli değildi. Onların hikâyelerinden birini düşü-

nüp yeniden mutlu olabilirdi. Derken karmakarışık rüyalardan uyandı. Güneş hâlâ uyuyordu. Sonra kahvaltı yapıp birlikte yola koyuldular. Güneş bir arkadaşı olduğunu söyledi. Çok iyi arkadaş olmuşlardı. Hafta sonunda birlikte oynamak istiyorlardı. "Olur," dedi Kadın.

"Şişko olduğu için çok utanıyor," dedi Güneş. "Ama benim arkadaşım o, kimsenin onunla dalga geçmesine izin vermem."

"Bunu ona da söyledin mi?"

"Hayır, ama güç birliği yaptığımızı bütün sınıf biliyor."

Güneş'in gidişini pencereden izledi. Güneş dönüp el salladı, yüzünde haylaz bir gülümseme vardı. Gidip duş aldı. Saat dokuz olmuştu. Çeviriyi boşlamıştı. Oturup çalışmayı düşünüyordu. Ama karnı da acıkmıştı. Biraz beyazpeynirle annesinin getirdiği reçelleri çıkardı. Kütüphaneye gözü takıldı. Biraz toz alması gerekiyordu. Belki hepsini yeniden düzenlemeliyim, diye düşündü. Ne yapacağını bilemez bir halde kolları iki yana sarkmış öylece kütüphaneye bakıyordu. Bir-iki kitabı yerinden oynattı ama ağır bir yorgunluk kapladı kollarını. Kaslarının sarkıp sarkmadığını kontrol etti. Evin yakınlarında bir spor salonu vardı. Önünden geçerken ara sıra kafasını kaldırdığı oluyordu. Aynalı camın arkasında pedal çevirenleri görüyordu. Gazete okuyorlardı. Sonra koca koca topları birbirlerine atıp tuttuklarını görmüştü. Bugün kendini ödüllendirmek istiyordu. Oraya gidip kayıt olsa mıydı? Belki Niran da gelirdi. Onun hoşuna gidebilecek bir şeydi. Güzel bir yemek ya da biraz alışveriş. Her ne olursa. Belki de taşınmalıyım, diye düşündü. Niran'ınki gibi büyük bir eve. Hem zaten bu evden de sıkılmıştı. Kirayı karşılayabilirdi. Kardeşi için de fazladan bir oda olmuş olurdu. Derken telefon çaldı. Arayan Cem'di. Buluşmak istiyordu. Anlatacakları vardı. Yakınlardaydı. Te-

lefonu yeniden çaldığında Cem aşağıda onu bekliyordu. Hemen hazırlanıp inse iyi olurdu. Yüzünde büyük bir gülümseme vardı Cem'in ve güneşi arkasına almıştı. Ağzında da Kadın'ın aldığı pipo.

"İçtiğini düşünmemiştim," dedi Kadın.

"İçmiyorum zaten," dedi Cem. "Ayrı bir hava veriyor insana. Etkili sözler söylememe yardım ediyor, kendimi önemli biri gibi hissediyorum. Yakışıp yakışmadığını söyle bari?"

"Bilmem," dedi Kadın.

Aç olup olmadığını sordu. Kadın kahvaltıyı yeni yaptığını söyledi. Bir yere gidip kahve içebilirlerdi.

"Pipoyla gerçekten komik olmuşsun," dedi Kadın.

"Yoksa seni utandırıyor mu?" dedi Cem.

"Yok canım, alışkınım ben."

Yakınlarda bulunan Starbucks'a gittiler. Kadın *latte* içiyordu. Cem'se sütlü filtre kahve. Cem geçen haftanın çok yoğun geçtiğini söyledi. Tatil boyunca yapması gereken bir sürü iş birikmişti. Gülin'le aralarında sorunlar olmuştu. Konu İpek'ti. İkisinin de birbirlerine tahammülü kalmamıştı.

"Ona neyin iyi geldiğini yalnızca o biliyor," dedi. "Benim düşüncelerimin zerre kadar önemi yok. Hatta sanki ona zarar veriyormuşum gibi davranıyor. Oysa şöyle dışarıdan baktığımda İpek'in benimle olmaktan zevk duyduğunu görüyorum. Çünkü ben de kızımı çok seviyorum."

Uzun uzun konuştular. İkisi de birbirlerinin gözlerinin içine bakıyorlardı. Cem ne yapacağını bilmez bir durumda öylece bakıyordu. Kadın nedense kendini iyi hissetti. Cem'in kötü hissettiği için ortaya çıkan bir duygu değildi bu. Yalnızca ona anlattığı için, gözlerinin içine bakarak ondan yardım istediği için, sorunlarını onunla konuşabildiği için. Uzun zamandır hissetmediği bir enerji

doldu içine. Tanımlayamadığı büyük bir güç onu hafifletmişti sanki. Öğleye doğru ikisinin de karnı acıkmıştı. Konuşacak o kadar çok şey vardı ki! Bunca zaman birlikte oldukları halde hiç konuşmadıkları şeyler. Belki de konuşarak asla birbirlerine anlatamayacakları şeyler. Bir taksiye bindiler ve eve geldiler. Kedi ortalarda dolanıyordu. Cem kafasını, kulaklarını, sarı tüylerini okşadı. Kedi de kucağa alınmak için masum masum bakıyordu. Kadın, bir şeyler hazırlamak için mutfağa yöneldiğinde Cem ona sıkıca arkadan sarıldı. Ellerini karnının üzerinde kenetledi. Sonra onu çevirdi ve öptü. Hafif bir ürpertiyle birlikte tüm dünya çevresinde dönüyordu sanki. Şimdi onu hiç bırakmayacakmış gibi yeniden sarıldı. Sonra yatağa gittiler. Kadın onun geniş omzuna kafasını koymuştu. Gözlerini kapamıştı. Cem'in nefesini hissediyordu. Boynundan aşağıya doğru tüm bedeninde gezinen bir ürpertiyle onun kalbinin sesini dinliyordu. Sırtında gezinen büyülü parmaklarını hissediyordu. Sonra nefes alışları hızlandı ve bir çeşit horlamaya dönüştü. Ama bu ses, hayatında duyduğu en güzel seslerden biriydi. Onun da nefesini düzenleyen ve kendine katan bir ses. Cem nefesini her verişinde Kadın bu sıcacık ve buz gibi nefesin altında ürperdi. Nefesi şeker kokuyordu. O kadar hareketsizdi ki, Cem'in kalp atışları sanki bedeninde dolaşıyor gibiydi. Göğsünde, parmak uçlarında, ayak bileklerinde bütün bedenini hissediyordu. Macbeth gerçekten de uyumuştu. Sonra onu bu evde hayal etti. Kendisi odasında çalışırken, içeriden gelen gürültülerle mutlu olacağını düşündü. Günleri, haftaları ve ayları düşündü. Verona'yı, Amalfi'yi ve uzun zamandır Güneş'in istediği bisikleti düşündü. Sonra usulca kalkıp parmak uçlarında mutfağa gitti. Çay yaptı ve dolaptan çıkardığı tavuğu mantarlarla birlikte kızarttı. Masayı hazırladığında Cem kapı eşiğinden onu izliyordu.

"Uyandırdım seni."

"Yo, böyle uyuduğum için özür dilerim."

"Saçmalama, karnının acıktığını düşündüm."

"Yardıma geliyorum."

"Hazır bile!"

Yemekte konuşmaya devam ettiler. Cem dergiyi karıştırırken biraz da dedikodu yaptılar.

Film izlemek için zamanları kalmamıştı. Birazdan Güneş eve dönecekti. Böyle karşılaşmamalıydılar.

"Yakında doğum günü var," dedi Kadın.

"Öyleyse palyaço kılığında gelirim," dedi Cem.

İkisi de güldü.

Cem giderken Kadın, çevirdiği romanın bitişini düşündü. Adamın karısıyla o hayaletler evinde konuşmadan ve sarılmadan yatışlarını. Sonunda her şeyin yeni hayallere bağlı olduğu gerçeğinin açığa çıktığı o geceyi. Elektriği kesik, mumlarla aydınlatılmış evde, birbirlerine kavuşmanın yolunu yeniden bulduklarını düşündü. Şimdi tek bir şey düşlüyordu Cem merdivenlerden inerken. Güneş'in doğum gününde üçünün birlikte olduğu bir fotoğraftı bu.

Romanın kahramanı, yakın zamanda eşinden boşanmış bir çevirmen. Hayatta uğradığı hayal kırıklıklarıyla baş etmeye çalışırken bir yandan oğlu Güneş'le ilgilenir. Orta yaşı bulduğu için, gelecekten ümitsiz. İş hayatı da istediği gibi gitmez. İnsanlara ve özellikle erkeklere güveni zedelenmiş...

Ama hayat sürprizlerle doludur, hiç aklınızda yokken kendinizi bir deniz yolculuğunda, her şeyi geride bırakmış olarak bulabilirsiniz. Ve yolculuklar da içinde birbirinden farklı kapılar barındıran deneyimlerdir. Sizi bambaşka bir yaşama, bambaşka bir noktaya taşıyabilirler. Çevirmenimiz de kapılarını tümden kapadığını düşündüğü aşkın cazibesine yine böyle bir yolculukta kapılıyor.

Yerçekimi, Balkış'ın *Fars*'tan önce kaleme aldığı, yayınevimizden çıkan ikinci romanı. Belirli kalıplara takılıp kalan bir yazar değil Balkış. Merceğini geniş bir a[illegible]neal anlayışı dışlamadan yazıy[illegible]ik izlenimlerine yer veri[illegible]ni özenle çizen bir çalış[illegible]

THG
10329
BNH

ISBN: 978-975-07-1934

can

13,5 TL

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

9 789750 719349